
EURO BANK SA

**Sprawozdanie Finansowe
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku**

EURO BANK SA
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku
Zatwierdzenie rocznego sprawozdania finansowego

Zarząd zapewnił sporządzenie sprawozdania finansowego dającego prawidłowy i rzetelny obraz sytuacji majątkowej i finansowej Banku oraz wyniku finansowego i rentowności na dzień 31 grudnia 2018 roku, zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej przyjętymi do stosowania w Unii Europejskiej (MSSF). Prezentowane sprawozdanie jest sprawozdaniem rocznym.

Przy sporządzaniu sprawozdania finansowego przyjęte zostały odpowiednie zasady rachunkowości, które stosowane były w sposób ciągły. Przy wycenie aktywów i zobowiązań oraz ustalaniu wyniku finansowego przyjęto, że Bank będzie kontynuować działalność gospodarczą w dającej się przewidzieć przyszłości oraz nie zamierza ani nie musi zaniechać działalności lub istotnie zmniejszyć jej zakresu.

Sprawozdanie z całkowitych dochodów, sprawozdanie z sytuacji finansowej, sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym, sprawozdanie z przepływów pieniężnych oraz noty do sprawozdania finansowego zostały sporządzone zgodnie z MSSF i są przedstawione w niniejszym dokumencie w następującej kolejności:

	Strona
SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	3
SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	4
SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM	5
SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	7
NOTY DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	10

Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku zostało zatwierdzone przez Zarząd w dniu 11 marca 2019 roku.

Niniejsze sprawozdanie finansowe zawiera 121 kolejno numerowanych stron.

Prezes Zarządu
Alexis Lacroix

Wiceprezes Zarządu
Marcin Ciszewski

Wiceprezes Zarządu
Radosław Księżopolski

Wiceprezes Zarządu
Mariusz Kaczmarek

Wiceprezes Zarządu
Wojciech Humiński

Odpowiedzialny za prowadzenie
ksiąg rachunkowych
Małgorzata Putek

Wrocław, dnia 11 marca 2019 roku

SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku

(w tys. zł)	Nota	2018	2017 (dane przekształcone)*	2017**
Działalność kontynuowana				
Przychody z tytułu odsetek	3	873 864	866 295	866 295
Koszty z tytułu odsetek	4	(204 011)	(204 125)	(204 125)
Wynik z tytułu odsetek		669 853	662 170	662 170
Przychody z tytułu prowizji	5	86 953	92 394	92 394
Koszty z tytułu prowizji	6	(42 219)	(41 809)	(41 809)
Wynik z tytułu prowizji		44 734	50 585	50 585
Wynik z tytułu modyfikacji	7	(3 251)	-	-
Wynik operacji finansowych	8	(9 711)	(1 528)	(1 528)
Wynik z pozycji wymiany	9	5 283	4 088	4 088
Wynik z tytułu korekt wartości godziwej w rachunkowości zabezpieczeń		9 942	1 886	1 886
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		4 581	-	-
Wynik działalności bankowej		721 431	717 201	717 201
Pozostałe przychody operacyjne	10	48 988	47 394	47 394
Pozostałe koszty operacyjne	11	(11 435)	(18 967)	(18 967)
Koszty działania Banku	12	(435 091)	(450 622)	(448 880)
Amortyzacja	13	(38 277)	(36 254)	(36 254)
Wynik z tytułu odpisów na oczekiwane straty kredytowe	14	(136 309)	(121 904)	(121 904)
Wynik brutto z działalności operacyjnej		149 307	136 848	138 590
Zysk (strata) brutto		149 307	136 848	138 590
Podatek dochodowy	15	(46 224)	(35 677)	(35 753)
Zysk (strata) netto		103 083	101 171	102 837
Inne całkowite dochody - pozycje, które mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat		(5 729)	15 754	15 754
Zyski (straty) z tytułu aktualizacji wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży netto		-	6 592	6 592
- w tym podatek odroczony		-	(1 546)	(1 546)
Zyski (straty) z tytułu wyceny aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody		(1 890)	-	-
- w tym podatek odroczony		498	-	-
Zyski (straty) z tytułu wyceny instrumentów pochodnych zabezpieczających przepływy pieniężne i wartość godziwą (wynikające z kontraktów nie rozliczonych na dzień sprawozdawczy) netto		(3 839)	9 162	9 162
- w tym podatek odroczony		901	(2 149)	(2 149)
Pozycje, które nie mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat		-	-	-
Razem inne całkowite dochody		(5 729)	15 754	15 754
Dochody całkowite netto, razem		97 354	116 925	118 591

* Informacje o zakresie przekształceń na datę 31 grudnia 2017 roku zawiera nota 2.4

** dane zaudytowane

Noty przedstawione na stronach 10-121 stanowią część niniejszego sprawozdania finansowego.

SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

Sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2018 roku

(w tys. zł)	Nota	31.12.2018	31.12.2017*	31.12.2017**	01.01.2017 (dane przekształcone)
AKTYWA					
Kasa, operacje z Bankiem Centralnym	16	247 152	163 237	163 237	103 286
Należności od banków	17	129 614	99 025	99 025	132 793
- Wyceniane wg zamortyzowanego kosztu		129 614	99 025	99 025	132 793
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	18	12 195 894	11 731 301	11 731 301	11 397 851
- Wyceniane wg zamortyzowanego kosztu		12 195 894	11 731 301	11 731 301	11 397 851
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	-	-	1 494 028	1 494 028	1 755 950
- Instrumenty dłużne			1 484 659	1 484 659	-
- Instrumenty kapitałowe			9 369	9 369	-
Aktywa trwale dostępne do sprzedaży		-	-	-	698
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	19	1 552 738	-	-	-
- Instrumenty dłużne		1 552 738	-	-	-
Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	20	13 950	-	-	-
- Instrumenty kapitałowe		13 950	-	-	-
Instrumenty pochodne zabezpieczające w rachunkowości zabezpieczeń	25	-	5 538	5 538	8 023
Wartości niematerialne	21	47 835	52 807	52 807	47 006
Rzeczowe aktywa trwałe	22	52 214	62 234	62 234	66 527
Aktywa z tytułu podatku dochodowego		170 925	157 017	153 161	162 554
- Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego		-	1 677	1 677	-
- Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	23	170 925	155 340	151 484	162 554
Inne aktywa	24	48 297	36 490	36 490	37 866
AKTYWA RAZEM		14 458 619	13 801 677	13 797 821	13 712 558
ZOBOWIĄZANIA					
Zobowiązania wobec innych banków i instytucji finansowych	26	4 126 610	4 130 629	4 130 629	4 379 814
Zobowiązania wobec klientów	27	7 741 630	6 816 778	6 816 778	6 849 692
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	28	500 171	740 659	740 659	490 350
Rezerwy	29	1 326	2 164	2 164	3 998
Instrumenty pochodne zabezpieczające w rachunkowości zabezpieczeń	30	14 879	-	-	-
Inne zobowiązania	31	187 010	224 883	190 698	208 952
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego		-	-	-	2 087-
Zobowiązanie podporządkowane	32	351 529	351 565	351 565	331 191
Zobowiązania razem		12 923 155	12 266 678	12 232 493	12 266 084
Kapitał (fundusz) podstawowy	33	563 096	563 096	563 096	563 096
Kapitał (fundusz) zapasowy	34	987 201	884 364	884 364	770 782
Kapitał (fundusz) rezerwowany		-	-	-	-
Akcje własne		(2 956)	-	-	-
Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny	35	9 301	15 031	15 031	(723)
Zyski zatrzymane		(124 261)	(28 663)	-	(27 125)
Zysk (strata) netto		103 083	101 171	102 837	140 444
Kapitały razem		1 535 464	1 534 999	1 565 328	1 446 474
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁY RAZEM		14 458 619	13 801 677	13 797 821	13 712 558

* dane przekształcone. Informacje o zakresie przekształceń na datę 31 grudnia 2017 roku zawiera nota 2.4

** dane zaudytowane

Noty przedstawione na stronach 10-121 stanowią część niniejszego sprawozdania finansowego.

SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku

(w tys. zł)	Kapitał (fundusz) podstawowy	Kapitał (fundusz) zapasowy	Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny	Akcje własne	Zyski zatrzymane	Zysk (strata) netto	Kapitał własny razem
01.01.2018*	563 096	884 364	15 031	-	(28 663)	101 171	1 534 999
Korekty bilansu otwarcia w związku z wdrożeniem MSSF 9 (nota 2.3)	-	-	(2 592)	-	(93 932)	-	(96 524)
01.01.2018 (dane po korekcie)	563 096	884 364	12 439	-	(122 595)	101 171	1 438 475
Podział zysku lat ubiegłych	-	102 837	-	-	(1 666)	(101 171)	-
Zysk/(strata) netto za okres	-	-	-	-	-	103 083	103 083
Nabyte akcje własne	-	-	-	(2 956)	-	-	(2 956)
Inne całkowite dochody netto za okres	-	-	(3 138)	-	-	-	(3 138)
31.12.2018	563 096	987 201	9 301	(2 956)	(124 261)	103 083	1 535 464

* dane przekształcone. Informacje o zakresie przekształceń na datę 31 grudnia 2017 roku zawiera nota 2.4

W saldzie kapitału z aktualizacji wyceny w kwocie 9 301 tys. zł została ujęta wycena dłużnych papierów wartościowych w wysokości 5 303 tys. zł, ujemna wycena z tytułu zabezpieczeń przepływów pieniężnych w wysokości 4 096 tys. zł oraz wycena zabezpieczeń wartości godziwej w wysokości 8 094 tys. zł. Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów kapitałowych wykazany na dzień 31 grudnia 2017 roku w kwocie 2 592 tys. zł, zgodnie z przyjętymi zasadami rachunkowości w związku z wdrożeniem MSSF 9, został przeniesiony w pozycję zysków zatrzymanych.

W czerwcu 2018 roku Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy pojęło uchwałę o utworzeniu kapitału rezerwowego w kwocie 3 mln zł (poprzez pomniejszenie kapitału zapasowego) na poczet wykupu pakietu akcji własnych od większościowego udziałowca, do którego doszło w grudniu 2018 roku. Na dzień 31 grudnia 2018 roku kapitał rezerwowo został wykorzystany.

za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku

(w tys. zł)	Kapitał (fundusz) podstawowy	Kapitał (fundusz) zapasowy	Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny	Zyski zatrzymane	Zysk (strata) netto	Kapitał własny razem
01.01.2017	563 096	770 782	(723)	-	141 982	1 475 137
Korekta danych na 01.01.2017 (nota 2.4)	-	-	-	(27 125)	(1 538)	(28 663)
01.01.2017 dane po korekcie	563 096	770 782	(723)	(27 125)	140 444	1 446 474
Podział zysku lat ubiegłych	-	141 982	-	(1 538)	(140 444)	-
Zysk/(strata) netto za okres	-	-	-	-	102 837	102 837
Wypłata dywidendy	-	(28 400)	-	-	-	(28 400)
Inne całkowite dochody netto za okres	-	-	15 754	-	-	15 754
31.12.2017	563 096	884 364	15 031	(28 663)	102 837	1 536 665
Korekta danych na 31.12.2017 (nota 2.4)	-	-	-	-	(1 666)	(1 666)
31.12.2017*	563 096	884 364	15 031	(28 663)	101 171	1 434 999

* dane przekształcone. Informacje o zakresie przekształceń na datę 31 grudnia 2017 roku zawiera nota 2.4

W saldzie kapitału z aktualizacji wyceny w kwocie 15 031 tys. zł znajduje wycena dłużnych papierów wartościowych w wysokości 4 602 tys. zł, wycena instrumentów kapitałowych w kwocie 2 592 tys. zł., wycena z tytułu zabezpieczeń przepływów pieniężnych w wysokości 232 tys. zł oraz wycena zabezpieczeń wartości godziwej w wysokości 7 606 tys. zł.

Noty przedstawione na stronach 10-121 stanowią część niniejszego sprawozdania finansowego.

SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

za rok zakończony 31 grudnia 2018 roku

(w tys. zł)	2018	2017*
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE NETTO Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ		
Zysk (strata) brutto	149 307	136 848
Korekty razem:	265 440	(256 329)
Amortyzacja	38 277	36 253
Odsetki	13 298	10 678
(Zysk) strata z tytułu działalności inwestycyjnej	1 201	692
Zmiana stanu papierów wartościowych	(75 280)	270 061
Zmiana stanu należności od banków	(317)	42 997
Zmiana stanu należności od klientów	(464 593)	(333 446)
Zmiana stanu zobowiązań wobec banków	(4 018)	(249 185)
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	924 852	(32 914)
Podatek dochodowy zapłacony	(10 320)	(35 135)
Zmiana stanu innych zobowiązań	11 192	13 778
Zmiana stanu rezerw	(607)	(1 835)
Zmiana stanu innych aktywów	(11 009)	14 192
Korekty bilansu otwarcia	(153 351)	1 742
Inne korekty	(3 885)	5 793
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	414 747	(119 481)
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE NETTO Z DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ		
Wpływy z działalności inwestycyjnej	313	-
Zbycie wartości niematerialnych oraz środków trwałych	313	-
Wydatki z tytułu działalności inwestycyjnej	(23 155)	(41 588)
Wydatki z tytułu zakupu składników rzeczowego majątku trwałego i wartości niematerialnych	(23 155)	(41 588)
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE NETTO Z DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ	(22 842)	(41 588)
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE NETTO Z DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ		
Wpływy z tytułu działalności finansowej	-	270 000
Wpływy z emisji dłużnych papierów wartościowych	-	250 000
Zmiana stanu pożyczki podporządkowanej	-	20 000
Wydatki z tytułu działalności finansowej	(277 716)	(39 760)
Wykup obligacji własnych	(240 000)	-
Zakup akcji własnych	(2 956)	-
Inne wydatki finansowe (w tym odsetki zapłacone od pożyczki podporządkowanej)	(34 760)	(39 760)
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE NETTO Z DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ	(277 716)	230 240
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE NETTO, RAZEM	114 189	69 171
ZMIANA STANU ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH W SPRAWOZDANIU Z SYTUACJI FINANSOWEJ	114 189	69 171
ŚRODKI PIENIĘŻNE NA POCZĄTEK OKRESU	189 661	120 490
ŚRODKI PIENIĘŻNE NA KONIEC OKRESU	303 850	189 661

* dane przekształcone. Informacje o zakresie przekształceń na datę 31 grudnia 2017 roku zawiera nota 2.4

Noty przedstawione na stronach 10-121 stanowią część niniejszego sprawozdania finansowego.

NOTY DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

SPIS TREŚCI

INFORMACJE OGÓLNE, POLITYKI RACHUNKOWOŚCI I ISTOTNE SZACUNKI	10
1. Informacje ogólne	10
2. Opis ważniejszych zasad rachunkowości oraz szacunków i ocen	11
2.1. Oświadczenie o zgodności	11
2.2. Kontynuacja działalności	11
2.3. Zmiany zasad rachunkowości w roku obrotowym, nowe standardy, interpretacje i poprawki do istniejących standardów	12
2.4. Korekta danych porównawczych w sprawozdaniu finansowym	25
2.5. Podstawa sporządzenia	27
2.6. Przeliczanie pozycji wyrażonych w walucie obcej	28
2.7. Portfel kredytów denominowanych w walucie obcej	28
2.8. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	29
2.9. Rzeczowe aktywa trwałe	30
2.10. Wartości niematerialne	31
2.11. Leasing	32
2.12. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych	33
2.13. Aktywa finansowe	34
2.14. Utrata wartości aktywów finansowych	36
2.15. Pochodne instrumenty finansowe i zabezpieczenia	37
a. Zabezpieczenie wartości godziwej	39
b. Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	39
2.16. Zapasy	40
2.17. Pozostałe należności	40
2.18. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	41
2.19. Zobowiązania	41
2.20. Rezerwy	43
2.21. Odprawy emerytalne i inne świadczenia na rzecz pracowników	43
2.22. Kapitały	44
2.23. Przychody i koszty	44
a. Przychody i koszty odsetkowe	44
b. Prowizje	45
c. Pozostałe przychody i koszty operacyjne	45
d. Wynik z pozycji wymiany i wynik z tytułu operacji finansowych	45
e. Przychody z tytułu umów z klientami	46
2.24. Podatki	48
2.25. Ważniejsze szacunki i osądy	50
NOTY DO RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT	51
3. Przychody z tytułu odsetek	51
4. Koszty z tytułu odsetek	51
5. Przychody z tytułu prowizji	51
6. Koszty z tytułu prowizji	52
7. Wynik z tytułu modyfikacji	52
8. Wynik operacji finansowych	52
9. Wynik z pozycji wymiany	52
10. Pozostałe przychody operacyjne	53
11. Pozostałe koszty operacyjne	53
12. Koszty działania Banku	54
13. Amortyzacja	54
14. Wynik z tytułu odpisów na oczekiwane straty kredytowe	54

15.	Podatek dochodowy	55
NOTY DO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ		56
16.	Kasa, środki w Banku Centralnym	56
17.	Należności od banków	57
18.	Kredyty i pożyczki udzielone klientom	58
19.	Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	61
20.	Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	61
21.	Wartości niematerialne	62
22.	Rzeczowe aktywa trwałe	64
23.	Aktywo z tytułu podatku odroczonego	66
24.	Inne aktywa	66
25.	Instrumenty pochodne zabezpieczające w rachunkowości zabezpieczeń	67
26.	Zobowiązania wobec innych banków i instytucji finansowych	67
27.	Zobowiązania wobec klientów	68
28.	Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	68
29.	Rezerwy	69
30.	Instrumenty pochodne zabezpieczające w rachunkowości zabezpieczeń	70
31.	Inne zobowiązania	70
32.	Pożyczka podporządkowana	70
33.	Kapitał (fundusz) podstawowy na dzień bilansowy	71
34.	Kapitał (fundusz) zapasowy	72
35.	Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny	73
36.	Zyski zatrzymane	73
37.	Leasing operacyjny	73
CELE I ZASADY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM		74
38.	Zarządzanie ryzykiem w Banku	74
39.	Zarządzanie ryzykiem kredytowym i ryzykiem kontrahenta	76
40.	Zarządzanie ryzykiem koncentracji	82
41.	Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej	83
42.	Zarządzanie ryzykiem walutowym	90
43.	Zarządzanie ryzykiem płynności	92
44.	Zarządzanie ryzykiem operacyjnym	101
45.	Zarządzanie kapitałem i adekwatność kapitałową	102
POZOSTAŁE NOTY DODATKOWE		105
46.	Środki pieniężne	105
47.	Znaczące zdarzenia po dniu bilansowym (nie ujęte w sprawozdaniu finansowym)	105
48.	Informacja o podmiotach powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie	105
49.	Transakcje z podmiotami powiązаныmi	105
50.	Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych	107
51.	Wynagrodzenia członków Zarządu i Rady Nadzorczej	111
52.	Zobowiązania warunkowe i zabezpieczenia	111
53.	Zasady rachunkowości zabezpieczeń stosowane przez Bank	113
54.	Informacje o przychodach i kosztach z tytułu sprzedanych aktywów finansowych, których wartość godziwa nie mogła być wcześniej wiarygodnie wyceniona	120
55.	Wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych należne za rok obrotowy	120
56.	Przychody z tytułu dywidend	120
57.	Nakłady inwestycyjne	120
58.	Przychody i koszty z działalności zaniechanej w okresie obrotowym lub przewidzianej do zaniechania w następnym okresie	120
59.	Przeciętne zatrudnienie w okresie obrotowym	121
60.	Rezerwy na przyszłe zobowiązania wobec pracowników	121

NOTY DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

INFORMACJE OGÓLNE, POLITYKI RACHUNKOWOŚCI I ISTOTNE SZACUNKI

1. Informacje ogólne

Sprawozdanie finansowe Euro Bank S.A. obejmuje rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku oraz zawiera dane porównawcze za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku. Dane finansowe prezentowane są w tysiącach złotych.

Euro Bank Spółka Akcyjna (dawniej Bank Spółem SA, dalej „Bank”) powstał w 1990 roku. Jest bankiem zorganizowanym w formie spółki akcyjnej, działającej na podstawie obowiązujących przepisów prawa, w szczególności ustawy Prawo bankowe oraz przepisów Kodeksu spółek handlowych i postanowień Statutu Banku. Siedziba Banku mieści się we Wrocławiu, przy ulicy Św. Mikołaja 72.

Działalność Banku

Podstawowym przedmiotem prowadzonej przez Bank działalności jest obsługa klientów detalicznych w zakresie udzielania kredytów gotówkowych, w tym również na karcie kredytowej, udzielania kredytów hipotecznych, przyjmowania depozytów bieżących i terminowych oraz prowadzenia rachunków bieżących, jak również oferowanie produktów towarzystw ubezpieczeniowych. Działalność Banku prowadzona jest za pośrednictwem placówek bankowych umiejscowionych na terenie całego kraju. Bank nie prowadzi działalności poza terytorium Polski.

W dniu 25 kwietnia 2013 roku, Bank uzyskał uprawnienia od Komisji Nadzoru Finansowego do zarządzania sekurytyzowanymi wierzytelnościami funduszy sekurytyzacyjnych. W IV kwartale 2018 r. Bank zakończył działalność w tym obszarze.

Bank nie otrzymał wsparcia finansowego pochodzącego ze środków publicznych, w szczególności na podstawie Ustawy z dnia 12 lutego 2009 roku o udzieleniu przez Skarb Państwa wsparcia instytucjom finansowym.

Zakres danych prezentowanych w sprawozdaniu finansowym

Sprawozdanie zawiera dane jednostkowe. Bank nie sporządza skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Podmiotem bezpośrednio dominującym Banku jest Societe Generale Financial Services Holding z siedzibą w Paryżu. Jednostką dominującą najwyższego szczebla jest Societe Generale SA z siedzibą w Paryżu. Sprawozdanie skonsolidowane grupy Societe Generale publikowane jest na stronie internetowej www.societegenerale.com

Informacje dotyczące Zarządu Banku oraz Rady Nadzorczej

Skład Zarządu na dzień 31 grudnia 2018 roku

▪ Alexis Lacroix	Prezes Zarządu
▪ Mariusz Kaczmarek	Wiceprezes Zarządu
▪ Wojciech Humiński	Wiceprezes Zarządu

- Marcin Ciszewski   Wiceprezes Zarządu
- Radosław Księżopolski   Wiceprezes Zarządu

W trakcie roku zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku nie miały miejsca żadne zmiany w składzie Zarządu Banku:

Skład Rady Nadzorczej na dzień 31 grudnia 2018 roku

- Giovanni Luca Soma   Przewodniczący
- Henri Bonnet   Wiceprzewodniczący
- Dominika Bettman   Członek RN
- Eric Delarue   Członek RN
- Krzysztof Jajuga   Członek RN
- Małgorzata Lubelska   Członek RN
- Sebastian Mikosz   Członek RN
- Mihai Selegean   Członek RN

W trakcie roku zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku nie wystąpiły zmiany w składzie Rady Nadzorczej Banku.

Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Zatwierdzenie Sprawozdania Finansowego za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy nastąpiło w dniu 4 czerwca 2018 roku.

2. Opis ważniejszych zasad rachunkowości oraz szacunków i ocen

2.1. Oświadczenie o zgodności

Sprawozdanie finansowe Banku za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku zostało sporządzone zgodnie z wymogami Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej w wersji zatwierdzonej przez Unię Europejską (MSSF) według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku.

2.2. Kontynuacja działalności

Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej w dającej się przewidzieć przyszłości. Zarząd Banku nie stwierdza na dzień podpisania sprawozdania finansowego istnienia faktów i okoliczności, które wskazywałyby na zagrożenia dla możliwości kontynuacji działalności przez Bank w okresie 12 miesięcy od daty zatwierdzenia sprawozdania finansowego na skutek zamierzonego lub przymusowego zaniechania, bądź istotnego ograniczenia przez Bank dotychczasowej działalności.

W roku 2018 Bank otrzymał informację o planowanej transakcji sprzedaży całego pakietu akcji przez większościowego udziałowca. Societe Generale Finance Holding SA podpisał umowę warunkową sprzedaży akcji Banku z Bankiem Millennium SA (umowa podpisana w dniu 5 listopada 2018 roku). Na moment zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego Bank nie uzyskał jeszcze informacji o wydaniu zgody Komisji Nadzoru Finansowego na przeprowadzenie transakcji. Bank Millennium SA deklaruje, iż do końca 2019 roku zamierza przeprowadzić fuzję prawną i operacyjną Banku.

2.3. Zmiany zasad rachunkowości w roku obrotowym, nowe standardy, interpretacje i poprawki do istniejących standardów

Następujące nowe standardy, zmiany do istniejących standardów oraz interpretacja wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR) oraz zatwierdzone do stosowania w UE wchodzi w życie po raz pierwszy w sprawozdaniu finansowym za 2018 rok:

- MSSF 9 „Instrumenty finansowe” - zatwierdzony w UE w dniu 22 listopada 2016 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później),
- MSSF 15 „Przychody z umów z klientami” oraz zmiany do MSSF 15”.- zatwierdzony w UE w dniu 22 września 2016 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później),
- Zmiany do MSSF 2 „Płatności na bazie akcji” – klasyfikacja oraz wycena płatności na bazie akcji – zatwierdzone w UE w dniu 27 lutego 2018 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później),
- Zmiany do MSSF 4 „Umowy ubezpieczeniowe” – zastosowanie MSSF 9 „Instrumenty finansowe” wraz z MSSF 4 „Instrumenty ubezpieczeniowe” – zatwierdzone w UE w dniu 3 listopada 2017 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później lub w momencie zastosowania MSSF 9 „Instrumenty finansowe” po raz pierwszy),
- Zmiany do MSSF 15 „Przychody z umów z klientami” – wyjaśnienia do MSSF 15 „Przychody z umów z klientami” – zatwierdzone w UE w dniu 31 października 2017 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później),
- Zmiany do MSR 40 „Nieruchomości inwestycyjne” – przeniesienia nieruchomości inwestycyjnych – zatwierdzone w UE w dniu 14 marca 2018 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później),
- Zmiany do MSSF 1 i MSR 28 w wyniku „Poprawki do MSSF (cykl 2014 - 2016)” – dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do MSSF (MSSF 1, MSSF 12 oraz MSR 28), ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa – zatwierdzone w UE w dniu 7 lutego 2018 roku (zmiany do MSSF 1 i MSR 28 obowiązują w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później),
- Interpretacja KIMSF 22 „Transakcje w walutach obcych i płatności zaliczkowe” – zatwierdzona w UE w dniu 28 marca 2018 roku (obowiązująca w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później).

Wyżej wymienione nowe standardy, zmiany do standardów oraz interpretacje nie miały istotnego wpływu na sprawozdania finansowe Banku za 2018 rok, za wyjątkiem MSSF 9. Wpływ MSSF 9 na sytuację finansową Banku, został przedstawiony w dalszej części dokumentu.

Poniżej zaprezentowano opublikowane standardy i interpretacje, które zostały wydane, ale jeszcze nie obowiązują i nie zostały wcześniej zastosowane:

- MSSF 16 „Leasing” – zatwierdzony w UE w dniu 31 października 2017 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub później),

Począwszy od okresów sprawozdawczych rozpoczynających się po 1 stycznia 2019 roku w obszarze ujmowania i prezentacji leasingu będzie obowiązywał nowy standard sprawozdawczy MSSF 16. MSSF 16 „Leasing” został wydany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w dniu 13 stycznia 2016 roku. Nowy standard przedstawia całościowy model identyfikacji umów leasingu i ich rozliczenia w sprawozdaniach finansowych leasingodawców i leasingobiorców. Zastępuje on MSR 17 Leasing. Standard wprowadza zmiany zasad rozliczeń po stronie leasingobiorcy, w tym odchodzi od rozróżniania leasingu operacyjnego i finansowego. Standard nie wprowadza natomiast znaczących zmian do wymogów dotyczących leasingodawców. Ujmują oni nadal leasing operacyjny i finansowy jako dwa odrębne typy leasingu.

Zgodnie z MSSF 16, leasingobiorca ujmuje prawo do użytkowania zidentyfikowanego składnika aktywów oraz zobowiązanie z tytułu leasingu. Prawo do użytkowania składnika aktywów jest traktowane podobnie jak inne aktywa niefinansowe, a jego koszty odnoszone są w rachunek wyników poprzez amortyzację. Zobowiązania z tytułu leasingu wycenia się początkowo w wartości bieżącej opłat leasingowych płatnych w okresie leasingu, ustalonej przy zastosowaniu krańcowej stopy procentowej.

- Zmiany do MSSF 9 „Instrumenty finansowe” - charakterystyka opcji przedpłaty z ujemną kompensatą - zatwierdzone w UE w dniu 22 marca 2018 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub później),

Powyższe zmiany do MSSF 9 pozwalają jednostkom wyceniać aktywa finansowe z tzw. prawem do wcześniejszej spłaty z negatywnym wynagrodzeniem według zamortyzowanego kosztu lub według wartości godziwej poprzez inne całkowite dochody, po spełnieniu określonych warunków, zamiast ich wyceniania według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Zmiany doprecyzowują także, że instrument finansowy może spełnić test SPPI także wtedy, gdy w przypadku wcześniejszej spłaty odszkodowanie mogło zostać wypłacone zarówno przez pożyczkodawcę lub pożyczkobiorcę drugiej stronie, czasami określanej jako symetryczna lub "dwustronna" klauzula przedpłaty. Zmiany standardu dostarczają także wyjaśnień w zakresie określenia wartości godziwej spłaty oraz wartości, która stanowi „rozsądną rekompensatę” w przypadku wcześniejszej spłaty zgodnie z MSSF 9,

- Interpretacja KIMSF 23 „Niepewność w zakresie rozliczania podatku dochodowego” - zatwierdzona w UE w dniu 23 października 2018 roku (obowiązująca w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub później).

Bank postanowił nie skorzystać z możliwości wcześniejszego zastosowania powyższych nowych standardów oraz zmian do istniejących standardów oraz interpretacji. Według szacunków Banku wyżej wymienione nowe standardy oraz zmiany do istniejących standardów nie miałyby istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe, jeżeli zostałyby zastosowane na dzień bilansowy 31 grudnia 2018 roku.

MSSF w kształcie zatwierdzonym przez UE nie różnią się obecnie w znaczący sposób od regulacji wydanych przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR), z wyjątkiem poniższych nowych standardów, zmian do standardów oraz nowych interpretacji, które według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku nie zostały jeszcze zatwierdzone do stosowania w UE (poniższe daty wejścia w życie odnoszą się do standardów w wersji pełnej):

- MSSF 14 „Odroczone salda z regulowanej działalności” (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub później) – Komisja Europejska postanowiła nie rozpoczynać procesu zatwierdzania tego tymczasowego standardu do stosowania na terenie UE do czasu wydania ostatecznej wersji MSSF 14,
- MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe” (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2021 roku lub później),
- Zmiany do MSSF 3 „Połączenia przedsięwzięć” – definicja przedsięwzięcia (obowiązujące w odniesieniu do połączeń, w przypadku których data przejęcia przypada na początek pierwszego okresu rocznego rozpoczynającego się 1 stycznia 2020 roku lub później oraz w odniesieniu do nabycia aktywów, które nastąpiło w dniu rozpoczęcia w/w okresu rocznego lub później),
- Zmiany do MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe” oraz MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach” – sprzedaż lub wniesienie aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem oraz późniejsze zmiany (data wejścia w życie zmian została odroczone do momentu zakończenia prac badawczych nad metodą praw własności),
- Zmiany do MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych” i MSR 8 „Zasady (polityka) rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów” – definicja istotności (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2020 roku lub później),
- Zmiany do MSR 19 „Świadczenia pracownicze” – zmiana, ograniczenie lub rozliczenie planu (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub później),
- Zmiany do MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach” - długoterminowe udziały w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub później),
- Zmiany do różnych standardów „Poprawki do MSSF (cykl 2015 - 2017)” – dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do MSSF (MSSF 3, MSSF 11, MSR 12 oraz MSR 23), ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub później),
- Zmiany odniesień do założeń koncepcyjnych zawartych w MSSF (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2020 roku lub później).

Według szacunków Banku wyżej wymienione nowe standardy oraz zmiany do istniejących standardów nie miałyby istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe, jeżeli zostałyby zastosowane przez Bank na dzień bilansowy 31 grudnia 2018 roku.

Nadal poza regulacjami zatwierdzonymi przez UE pozostaje rachunkowość zabezpieczeń portfela aktywów i zobowiązań finansowych, których zasady nie zostały zatwierdzone do stosowania w UE.

Zarząd nie przewiduje, aby wprowadzenie powyższych standardów oraz interpretacji miało istotny wpływ na stosowane przez Bank zasady rachunkowości w okresie ich początkowego zastosowania, z wyjątkiem MSSF 16, który będzie obowiązywał od dnia 1 stycznia 2019 roku. Informacje dotyczące implementacji MSSF 16 zostały zawarte w nocie 2.11 Leasing.

Przy sporządzaniu niniejszego sprawozdania, Bank stosował spójnie przyjęte zasady rachunkowości zarówno za okres sprawozdawczy, za które sporządzone jest sprawozdanie, jak i za okres porównawczy, z wyłączeniem zmian wynikających z wprowadzenia od 1 stycznia 2018 roku MSSF 9 „Instrumenty finansowe”.

Poniżej przedstawiono wpływ wdrożenia oraz zmian zasad rachunkowości, wynikający z wejścia w życie standardu MSSF 9, na sprawozdanie finansowe Banku.

W lipcu 2014 roku Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości opublikowała standard MSSF 9 „Instrumenty finansowe”, który obowiązuje począwszy od 1 stycznia 2018 roku i zastąpił dotychczasowy standard MSR 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena”. MSSF 9 określa nowe zasady w następujących obszarach :

- klasyfikacja i wycena instrumentów finansowych,
- rozpoznawanie i kalkulacja utraty wartości,
- rachunkowość zabezpieczeń.

Klasyfikacja i wycena aktywów finansowych

Zgodnie z wymogami MSSF 9, aktywa finansowe kwalifikowane są do jednej z trzech kategorii:

- aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu,
- aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej odnoszonej do rachunku wyników,
- aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej odnoszonej na inne dochody całkowite.

Klasyfikacja aktywów finansowych dokonywana jest na podstawie:

- wyników oceny modelu biznesowego w zakresie zarządzania aktywami finansowymi oraz
- charakterystyki umownych przepływów pieniężnych dla składnika aktywów finansowych.

Przy wyznaczaniu modelu biznesowego, Bank analizuje sposób faktycznego zarządzania posiadanymi portfelami aktywów finansowych w celu realizacji przyjętego ogólnego celu biznesowego oraz przyszłe podejście kadry zarządzającej do zarządzania instrumentami w danych portfelach.

Przy ocenie modelu biznesowego, Bank kieruje się następującymi kryteriami:

- dotychczasowe doświadczenie i praktyka w zakresie zarządzania aktywami finansowymi,
- odniesienie zasad zarządzania na poziomie zagregowanych grup aktywów finansowych, a nie pojedynczych instrumentów,
- dotychczasowa praktyka oraz planowane działania w zakresie sprzedaży portfeli aktywów finansowych,
- zarządzanie ryzykami w odniesieniu do modelu biznesowego.

Model biznesowy w zamiarze kierownictwa nie odnosi się do pojedynczego instrumentu, dlatego też jego ocena dokonywana jest na wyższym poziomie agregacji. Bank określa, czy dla poszczególnych grup aktywów finansowych zamierza realizować:

- przepływy pieniężne z płatności umownych w całym okresie życia instrumentu,
- z jego sprzedaży lub,
- z płatności umownych w całym okresie życia instrumentu, ale z określeniem potencjalnej możliwości sprzedaży aktywa w przyszłości.

Bank określa sposób zarządzania aktywami w celu osiągnięcia korzyści ekonomicznych (generowania przepływów pieniężnych i tworzenia wartości).

W oparciu o powyższe Bank wyodrębnił w swojej działalności następujące modele biznesowe:

- „utrzymywanie” – ten model biznesowy przewiduje utrzymywanie aktywów finansowych w celu uzyskiwania kontraktowych przepływów pieniężnych. Bank przyjął taki model biznesowy dla pozycji należności od sektora finansowego oraz w odniesieniu do pożyczek i kredytów udzielanych klientom. Bank wziął pod uwagę fakt dokonywania w przeszłości i przyszłości sprzedaży portfeli kredytowych. Transakcje takie zawsze jednak dotyczyły i w zamierzeniu Banku będą dotyczyć wyłącznie portfeli ze zidentyfikowaną utratą wartości, dla których nie są przewidywane dalsze odzyski. Celem Banku jest osiągnięcie korzyści ekonomicznych z posiadanych portfeli kredytowych w całym cyklu życia produktów, a ewentualna sprzedaż dotyczy portfeli, z których korzyści takie nie będą już uzyskiwane,
- „utrzymywanie i sprzedaż” – ten model biznesowy przewiduje zarówno utrzymywanie aktywów finansowych w celu uzyskiwania umownych przepływów pieniężnych jak i ich sprzedaż. Bank przyjął taki model biznesowy w odniesieniu do portfela dłużnych papierów wartościowych, klasyfikowanych poprzednio, w warunkach MSR 39, do portfela AFS (aktywa dostępne do sprzedaży),
- „inne” – ten model dotyczy aktywów finansowych, których nie można zaliczyć ani do modelu biznesowego „utrzymywanie”, ani do „utrzymywanie i sprzedaż”.

W oparciu o tak zidentyfikowane modele biznesowe, mając na uwadze wyniki testów SPPI (test charakterystyki umownych przepływów pieniężnych; solely payments of principal and interest), Bank przeprowadza klasyfikację bilansową aktywów finansowych oraz określa zasady ich wyceny. Bank określa model biznesowy każdorazowo dla nowej wyodrębnionej grupy aktywów finansowych. W sytuacji, gdy Bank podejmie decyzję o zmianie modelu w zakresie zarządzania aktywami finansowymi, dokona przekwalifikowania całego portfela

aktywów finansowych przypisanych do danego modelu biznesowego, a skutki związane ze zmianą kategorii wyceny zostaną ujęte jednorazowo w rachunku zysków i strat lub innych całkowitych dochodach.

Na datę początkowego ujęcia, aktywa finansowe zakwalifikowane do poszczególnych modeli biznesowych zostały podzielone na mniejsze portfele. Bank dokonał przeglądu posiadanych aktywów, koncentrując się w szczególności na portfelu kredytowym jako najistotniejszym elemencie będącym pod wpływem regulacji MSSF 9, w szczególności dokonał kompleksowego przeglądu umów oraz regulaminów produktów kredytowych pod kątem identyfikacji zapisów istotnych z punktu widzenia standardów określonych w MSSF9. Celem analizy było wyodrębnienie elementów, których nie można by uznać tylko za spłatę kwoty głównej oraz odsetek naliczonych od kwoty głównej pozostałej do spłaty.

Dla celów określenia charakterystyki przepływów pieniężnych, Bank dokonał kompleksowego przeglądu zapisów umownych dla poszczególnych portfeli produktów. Bank przeprowadził testy SPPI, uwzględniając w ich interpretacji czynniki zarówno jakościowe jak i ilościowe.

W ocenie Banku wszystkie produkty kredytowe zdały testy SPPI.

Bank okresowo przeprowadza analizę swoich modeli biznesowych w zakresie zarządzania aktywami oraz analizę charakterystyk przepływów pieniężnych wynikających z obowiązujących umów z klientami (testy SPPI). Bank dokonuje również takiej oceny i analizy dla każdego nowego typu aktywów finansowych oraz w przypadku zmian warunków umów zawieranych z klientami. Przedmiotem bieżącej oceny zmian są w szczególności następujące obszary umów:

- oprocentowanie dla odsetek oparte o mnożnik wartości stopy lombardowej (zastosowanie dźwigni finansowej),
- zastosowanie opcji okresu prolongaty (tzw. grace period),
- opcja wcześniejszej spłaty,
- zasady akcji promocyjnych,
- sprzedaż krzyżowa (tzw. cross-selling) i powiązane z nim promocje ,
- zapisy o zmianie oprocentowania w zależności od zmiany parametrów finansowych rynku pieniężnego i kapitałowego.

Określenie modelu biznesowego w odniesieniu do poszczególnych grup aktywów finansowych, w połączeniu z określeniem wynikających z umowy przepływów pieniężnych jest podstawą do określenia zasad wyceny aktywów finansowych.

W oparciu o powyższe Bank stosuje następujące metody wyceny dla istotnych grup aktywów finansowych :

- portfele kredytów i pożyczek udzielonych klientom oraz należności od podmiotów bankowych, Bank zakwalifikował do portfela „utrzymywanie”. Aktywa te przeszły pozytywnie przeprowadzone testy SPPI, zatem Bank wycenia je według zamortyzowanego kosztu,
- dłużne papiery wartościowe Bank zakwalifikował do portfela „utrzymywanie i sprzedaż”. Bank wycenia je według ich wartości godziwej odnoszonej na inne całkowite dochody,
- instrumenty kapitałowe, w szczególności posiadane akcje Visa Inc., Bank zakwalifikował do portfela „inne”. Bank wycenia je według wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym w rachunek zysków i strat.

Na moment wdrożenia MSSF 9, Bank dokonał przekwalifikowania tego składnika aktywów z kategorii aktywów dostępnych do sprzedaży. Skumulowane zyski/straty ujmowane dotychczas w innych całkowitych dochodach zostały odniesione na moment pierwszego ujęcia na pozycje kapitałów, a w warunkach MSSF 9 ujmowane są w rachunku zysków i strat.

Wpływ wdrożenia MSSF 9 na klasyfikację aktywów finansowych

Aktywa finansowe	MSR 39	MSSF 9
Należności od klientów	kredyty i inne należności (wyceniane w zamortyzowanym koszcie)	aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie
Należności od banków i instytucji finansowych	kredyty i inne należności (wyceniane w zamortyzowanym koszcie)	aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie
Dłużne papiery wartościowe	aktywa finansowe dostępne do sprzedaży (wyceniane w wartości godziwej odnoszonej na inne całkowite dochody)	aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej odnoszonej na inne całkowite dochody
Kapitałowe papiery wartościowe	aktywa finansowe dostępne do sprzedaży (wyceniane w wartości godziwej odnoszonej na inne całkowite dochody)	aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej odnoszonej do rachunku zysków i strat

Bank nie podjął decyzji o zastosowaniu modelu wyceny według wartości godziwej odnoszonej na rachunek zysków i strat w odniesieniu do kredytów, dla których formuła stopy procentowej pierwotnie była oparta o mnożnik.

Bank, w początkowej fazie analiz zapisów umów produktowych zakładał, że będzie stosował taki model wyceny w odniesieniu do portfela kart kredytowych. Mając jednak na uwadze argumenty wskazane przez Komisję Nadzoru Finansowego, zawarte w piśmie do banków komercyjnych z dnia 12 grudnia 2017 roku, Bank podjął decyzję o zastosowaniu wyceny według zamortyzowanego kosztu. Bank dokonał kalkulacji wartości bilansowej tego portfela na dzień 1 stycznia 2018 roku w oparciu o obie metodologie, a uzyskane wyniki nie wskazywały na istotne różnice. Ewentualny efekt wyceny portfela kart kredytowych według wartości godziwej nie spowodowałby zatem istotnego wpływu na jego wycenę bilansową.

Jednocześnie w roku 2018 Bank podjął działania mające na celu zmianę zapisów umów z klientami tak, by nie budziły one wątpliwości co do możliwości zastosowania w odniesieniu do portfeli kredytowych wyceny według zamortyzowanego kosztu, zgodnie z wymaganiami standardu MSSF 9.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku, Bank nie posiada umów, w których kalkulacja odsetek umownych jest oparta o formułę mnożnika.

Modyfikacje warunków umowy kredytowej

Bank rozpoznaje skutki finansowe modyfikacji w sytuacji, gdy nastąpiła zmiana (renegocjacja/modyfikacja) przepływów pieniężnych określonych w pierwotnie zawartej umowie z klientem. Nie stanowi modyfikacją zmiana przepływów kontraktowych wynikająca z realizacji warunków umownych.

Jeśli warunki umowy ulegają zmianie, Bank dokonuje oceny, czy przepływy pieniężne generowane przez zmodyfikowane aktywo różnią się istotnie od przepływów finansowych generowanych przez aktywo finansowe przed modyfikacją warunków umowy.

Typowe modyfikacje dokonywane w umowach obejmują w Banku:

- zmiany harmonogramu (w wyniku nadpłaty, wydłużenia harmonogramu, prolongaty), w sytuacji, gdy nie wynika ona z zapisów umownych,
- restrukturyzacja (o charakterze, który nie jest przesłanką do usunięcia aktywa z bilansu).

Bank ocenia istotność modyfikacji w oparciu o przesłanki jakościowe i testy ilościowe. Obie grupy kryteriów analizowane są łącznie.

Bank ocenia zmiany w harmonogramach umów (zmiana terminów spłaty całości lub części zadłużenia, zmiana wysokości spłacanych rat), w sytuacji, gdy nie wynika z zapisów umowy z klientem i jest potwierdzona zawarciem z klientem stosownego aneksu.

Kryterium ilościowym uwzględnianym dla określenia wpływu modyfikacji jest tzw. test 10%. Test ten bazuje na ocenie różnicy pomiędzy zdyskontowanymi przepływami pieniężnymi zmodyfikowanego aktywa (wyznaczonymi wg pierwotnej stopy procentowej) i zdyskontowanymi (także pierwotną stopą procentową) przepływami pieniężnymi aktywa przed modyfikacją.

Czynnikami jakościowymi uwzględnianymi przez Bank w ocenie zakresu i istotności zmian w warunkach umowy kredytowej są:

- dodanie/usunięcie do cechy umownej powodującej naruszenie testu SPPI,
- zmiana waluty kredytu, za wyjątkiem przewalutowania wynikającego z osiągnięcia statusu wymagalności oraz sytuacji, gdy możliwość przewalutowania została określona w pierwotnych warunkach umownych,
- zmiana kredytobiorcy, z wyłączeniem zmiany wynikającej ze zgonu klienta i przejęcia zadłużenia przez spadkobiercę oraz dodania/odejścia solidarnego dłużnika.

Bank uznaje, że istotna modyfikacja, skutkująca wyłączeniem aktywa z bilansu, ma miejsce w następujących przypadkach:

- przepływy pieniężne zmodyfikowanego instrumentu są „istotnie różne” w stosunku do instrumentu pierwotnego, tj. kiedy różnica pomiędzy zdyskontowanymi przepływami pieniężnymi zmodyfikowanego aktywa, przy wykorzystaniu pierwotnej efektywnej stopy procentowej a zdyskontowanymi, także pierwotną stopą procentową, przepływami instrumentu przed modyfikacją, jest większa niż 10%,
- doszło do spełnienia przynajmniej jednego ze wskazanych powyżej kryteriów jakościowych.

Jeśli różnica między wartością przyszłych przepływów pieniężnych dla aktywa pierwotnego i aktywa po modyfikacji, z uwzględnieniem pierwotnej stopy procentowej, jest mniejsza niż 10%, Bank uznaje taką modyfikację za nieistotną, o ile nie są spełnione kryteria jakościowe.

Kryterium ilościowe nie ma zastosowania dla kredytów podlegających procesowi restrukturyzacji. Restrukturyzacja kredytów rozpoznawana jest w Banku jako modyfikacja nieistotna.

W przypadku renegocjacji lub innej modyfikacji umownych przepływów pieniężnych generowanych przez dany składnik aktywów, Bank przeszacowuje wartość bilansową brutto tego składnika aktywów finansowych (tj. kwotę jego zamortyzowanego kosztu przed uwzględnieniem odpisu na przewidywane straty kredytowe). Jeśli

warunki zmodyfikowanej umowy nie są zasadniczo różne, renegotjacja lub modyfikacja nie powoduje usunięcia ekspozycji z bilansu. Przeszacowanie polega na zdyskontowaniu nowych oczekiwanych umownych przepływów pieniężnych (po modyfikacji) przy użyciu pierwotnej efektywnej stopy procentowej. Wynikającą z przeliczenia różnicę wynikającą z modyfikacji uznanych przez Bank za nieistotne ujmuje się jako zysk/stratę w rachunku zysków i strat (w pozycji „wynik z tytułu modyfikacji”).

Jeżeli renegotjacja lub innego rodzaju modyfikacja umownych przepływów pieniężnych generowanych przez aktywo jest modyfikacją istotną, skutkuje jego usunięciem z bilansu Banku, zgodnie z MSSF 9. Modyfikowany instrument traktuje się jako nowy i ujmuje ponownie w księgach rachunkowych Banku wg jego wartości godziwej oraz dyskontuje przy użyciu nowej efektywnej stopy procentowej. Datę modyfikacji traktuje się odpowiednio jako datę początkowego ujęcia przy zastosowaniu wymogów dotyczących utraty wartości w odniesieniu do zmodyfikowanej umowy.

MSSF 9 wyodrębnia nową kategorię aktywów finansowych nabytych lub udzielonych z utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe („POCI” - ang. purchased or originated credit-impaired asset). Aktywa POCI to takie, które spełniają przesłanki utraty wartości w momencie początkowego ujęcia. Aktywa zakwalifikowane jako POCI pozostają w tej grupie przez cały cykl swego życia.

Aktywa POCI mogą powstać wskutek:

- nabycia kontraktów spełniających warunki POCI (kupno portfela tzw. złych kredytów),
- zawarcie kontaktu, który spełnia kryteria POCI w momencie początkowego ujęcia,
- modyfikacji uznanej za istotną dla aktywa w Stage 3, kwalifikującej aktywo do wyłączenia z bilansu i ponownego jego ujęcia jako aktywa spełniającego kryteria POCI.

Ujęcie początkowe POCI następuje w wartości godziwej. Przychody odsetkowe od aktywów POCI oblicza się od wartości bilansowej netto przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej, skorygowanej o ryzyko kredytowe rozpoznane dla całego cyklu życia aktywa. Skorygowaną o ryzyko kredytowe efektywną stopę procentową liczy się poprzez uwzględnienie przyszłych przepływów pieniężnych skorygowanych o efekt ryzyka kredytowego rozpoznawanego w całym okresie życia aktywa. Zmiana szacunków w zakresie przyszłych odzysków w kolejnych okresach sprawozdawczych odnoszona jest jako strata lub zysk z tytułu utraty wartości.

Ze względu na specyfikę działalności (bankowość detaliczna), oparta na portfelu wierzytelności własnych oraz charakter dokonywanych zmian w zapisach kontraktowych, Bank nie identyfikuje aktywów POCI. Bank nie nabywa i nie wytwarza aktywów z rozpoznaną utratą wartości. Zmiany w warunkach umów nie mają charakteru zmian istotnych (w szczególności ewentualne przewalutowania umowy przed wypowiedzeniem oraz zmiany kredytobiorcy mają charakter jednostkowy), zatem ich wynikiem nie jest konieczność zaprzestania ujmowania aktywów w bilansie Banku.

Utrata wartości

Standard MSSF 9 wprowadza istotne zmiany w zakresie oceny utraty wartości aktywów finansowych.

W warunkach MSSF 9 Bank szacuje odpisy na oczekiwane straty kredytowe w oparciu o analizę prawdopodobieństwa wystąpienia zdarzenia utraty wartości w horyzoncie 12 miesięcy lub w horyzoncie trwania życia ekspozycji, w zależności od faktu zidentyfikowania zdarzenia powodującego istotny wzrost poziomu ryzyka kredytowego. Estymacje parametrów szacowania odpisów są korygowane w oparciu o

oczekiwania względem sytuacji makroekonomicznej, tzw. forward looking. Bank opracował i utrzymuje modele statystyczne pozwalające na estymowanie korekt forward looking do parametrów wykorzystywanych w procesie szacowania ECL. W roku 2018 wykorzystywane były korekty do parametrów PD.

Bank, począwszy od 2018 roku, wdrożył metodologię szacowania oczekiwanych strat kredytowych. Zgodnie z zapisami standardu i zaproponowaną metodyką portfel ekspozycji kredytowych został podzielony na 3 segmenty, tzw. Stage:

- Stage 1: pierwotny segment rozpoznawania ekspozycji kredytowych. Aktywa finansowe, dla których ryzyko kredytowe nie wzrosło istotnie od momentu początkowego ujęcia i dla których oczekiwane straty kredytowe są kalkulowane w oparciu o prawdopodobieństwa utraty wartości w horyzoncie 12 miesięcy,
- Stage 2: ekspozycje kredytowe charakteryzujące się przesłanką wskazującą na istotny wzrost ryzyka kredytowego, dla których oczekiwane straty kalkulowane są w całym horyzoncie trwania ekspozycji,
- Stage 3: ekspozycje kredytowe z utratą wartości, odpowiadające grupie kredytów z utratą wartości identyfikowaną dotychczas zgodnie z MSR 39. Oczekiwana strata kredytowa jest szacowana w horyzoncie trwania ekspozycji.

Opracowana przez Bank metodologia szacowania oczekiwanych strat kredytowych obejmuje w szczególności modelowanie parametrów PD dla portfeli klasyfikowanych do grupy bez utraty wartości (Stage 1 oraz Stage 2). Bank zweryfikował kryteria klasyfikacji do grupy ze znaczącym wzrostem ryzyka kredytowego, biorąc pod uwagę klasę opóźnień, wartość scoringu behawioralnego oraz szereg zmiennych opisujących przyszłą terminowość spłat. Bank określił tzw. kryteria ogólne klasyfikacji ekspozycji do Stage 2 które są identyfikowane na poziomie klienta. Kluczowym kryterium ogólnym jest osiągnięcie przez dowolną ekspozycję klienta opóźnienia 30 dni. Dodatkowym kryterium ogólnym jest przebywanie klienta w okresie kwarantanny po przekwalifikowaniu dowolnej umowy do kategorii bez utraty wartości po uprzednio przeprowadzonej restrukturyzacji. Poza kryteriami ogólnymi Bank zidentyfikował kryteria szczególne dla poszczególnych grup produktowych, które są związane z aktualnym zachowaniem klienta, np. ponowne wszczęcie procesu windykacji, informacje zewnętrzne o trudnościach w regulowaniu zobowiązań. Zidentyfikowane przez Bank kryteria pozwalają zaklasyfikować do Stage 2 ekspozycje, których ryzyko kredytowe jest o około 2,9-5 krotnie wyższe od ryzyka ekspozycji w Stage 1. Metodologia szacowania prawdopodobieństwa wystąpienia zdarzenia utraty wartości wykorzystuje aproksymowanie przyszłego poziomu prawdopodobieństwa utraty wartości w oparciu o kumulatywne krzywe default ze szczególnym uwzględnieniem aktualnych obserwacji.

Oszacowania względem oczekiwanego poziomu strat są weryfikowane z oczekiwaniami względem rozwoju sytuacji makroekonomicznej skwantyfikowanej w oparciu o analizę scenariuszową z wykorzystaniem modeli statystycznych. Ostateczna wartość korekty z tytułu oczekiwań dotyczących sytuacji makroekonomicznej jest zatwierdzana przez Zarząd Banku. Bank uwzględnia w podstawie szacowania odpisu zarówno wartość bilansową należności, jak i poziom niewykorzystanych linii kredytowych przypisując im odpowiedni poziom parametru CCF. Poziom LGD przyjmowany do szacowania odpisu odpowiada LGD estymowanemu na potrzeby szacowania odpisu dla należności z utratą wartości. Analogicznie do modeli LGD, modele PD są objęte zaimplementowanym w Banku procesem zarządzania ryzykiem modeli.

Implementacja standardu MSSF 9 wpłynęła na wzrost wartości salda odpisów na należności bez utraty wartości z dniem 1 stycznia 2018 roku. Dodatkowo Bank w ramach szacowania odpisu zidentyfikował portfele, dla których zostały zastosowane korekty ze względu na oczekiwaną sytuację makroekonomiczną oraz niepewność w szacowaniu części parametrów, tzw. forward looking.

Skutki zmiany w zakresie metody wyceny oczekiwanych strat kredytowych na datę wdrożenia MSSF 9 Bank odniósł jednorazowo na pomniejszenie zysków zatrzymanych. Poniższa tabela przedstawia wpływ nowego standardu na bilans otwarcia roku 2018.

<i>(w tys. zł)</i>	31.12.2017* (MSR 39)	reklasyfikacja (1)	aktualizacja wyceny (2)	01.01.2018 (MSSF 9)
AKTYWA				
Kasa, operacje z Bankiem Centralnym	163 237	-	-	163 237
Należności od banków	99 025	-	10	99 035
- Wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	99 025	-	10	99 035
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	11 731 301	-	(117 311)	11 613 990
- Wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	11 731 301	-	(117 311)	11 613 990
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	1 494 028	(1 494 028)	-	-
- Instrumenty dłużne	1 484 659	(1 484 659)	-	-
- Instrumenty kapitałowe	9 369	(9 369)	-	-
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej perz inne całkowite dochody	-	1 484 659	-	1 484 659
- Instrumenty dłużne	-	1 484 659	-	1 484 659
Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	-	9 369	-	9 369
- Instrumenty kapitałowe	-	9 369	-	9 369
Instrumenty pochodne zabezpieczające w rachunkowości zabezpieczeń	5 538	-	-	5 538
Wartości niematerialne	52 807	-	-	52 807
Rzeczowe aktywa trwałe	62 234	-	-	62 234
Aktywa z tytułu podatku dochodowego	157 017	-	22 640	179 657
- Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	1 677	-	-	1 677
- Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	155 340	-	22 640	177 980
Inne aktywa	36 490	-	(356)	36 134
AKTYWA RAZEM	13 801 677	-	(95 017)	13 706 660
ZOBOWIĄZANIA				
Zobowiązania wobec innych banków i instytucji finansowych	4 130 629	-	-	4 130 629
Zobowiązania wobec klientów	6 816 778	-	-	6 816 778
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	740 659	-	-	740 659
Rezerwy	2 164	-	1 507	3 671
Instrumenty pochodne zabezpieczające w rachunkowości zabezpieczeń	-	-	-	-
Inne zobowiązania	224 883	-	-	224 883
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	-	-	-	-
Zobowiązanie podporządkowane	351 565	-	-	351 565
Zobowiązania razem	12 266 678	-	1 507	12 268 185
Kapitał (fundusz) podstawowy	563 096	-	-	563 096
Kapitał (fundusz) zapasowy	884 364	-	-	884 364
Kapitał (fundusz) rezerwowy	-	-	-	-
Akcje własne	-	-	-	-
Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny	15 031	(2 592)	-	12 439
Zyski zatrzymane	(28 663)	2 592	(96 524)	(122 595)
Zysk (strata) netto	101 171	-	-	101 171
Kapitały razem	1 534 999	-	(96 524)	1 438 475
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁY RAZEM	13 801 677	-	(95 017)	13 706 660

*dane przekształcone

(1) Reklasyfikacja papierów wartościowych. Bank dokonał oceny modelu biznesowego posiadanych dłużnych papierów wartościowych, zaliczanych pod MSR 39 do portfela aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży. W warunkach obowiązywania MSSF 9 Bank zakwalifikował dłużne papiery wartościowe do portfela „utrzymywanie i sprzedaż” i przekwalifikował je do kategorii aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

Posiadane instrumenty kapitałowe (akcje Visa Inc.) Bank zaklasyfikował jako wyceniane w wartości godziwej odnoszonej do rachunku zysków i strat. Skutki dotychczasowej wyceny, odnoszone na inne całkowite dochody, na moment pierwszego ujęcia standardu MSSF 9 Bank przeniósł na pozycję zysków zatrzymanych.

(2) Aktualizacja wyceny portfela kredytowego, należności o charakterze handlowym (należności od kontrahentów, prezentowane w pozycji pozostałych aktywów) oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe.

Poniżej przedstawiono zmianę odpisów na oczekiwane straty kredytowe oraz rezerw utworzonych przez Bank, których wartość uległa zmianie w efekcie wdrożenia MSSF 9

(w tys. zł)	01.01.2018 (MSR39)	aktualizacja wyceny	reklasyfikacja odsetek	01.01.2018 (MSSF 9)
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe - należności od banków	12	(10)	-	2
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe dla portfela kredytów i pożyczek od klientów wycenianych wg zamortyzowanego kosztu	656 021	117 311	162 797	936 129
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe dla pozostałych należności	9 400	356	-	9 756
Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	-	1 067	-	1 067
Pozostałe rezerwy	-	440	-	440
RAZEM	665 433	119 164	162 797	947 394

Wraz z wdrożeniem MSSF 9 Bank zmienił zasady kalkulacji i prezentacji wartości brutto ekspozycji kredytowych z utratą wartości (Stage 3). Dotychczas Bank ujmował jako element wartości brutto ekspozycji jedynie wartość odsetek impairmentowych. Aktualnie Bank wprowadził definicję referującą do interpretacji wydanych do MSSF 9, zgodnie z którymi wartość brutto takich ekspozycji powinna być ujmowana jako suma zadłużenia kapitałowego i odsetek kontraktowych (w tym odsetek karnych), z uwzględnieniem wyceny wg zamortyzowanego kosztu. Na zwiększoną wartość ekspozycji brutto (odsetki), Bank utworzył dodatkowy odpis. Korekta przychodu odsetkowego, prowadząca przychód odsetkowy ekspozycji zakwalifikowanych do Stage 3 do poziomu odsetek impairmentowych, jest ujmowana jako element odpisu na oczekiwane straty kredytowe. Wzrost wartości brutto ekspozycji kredytowych oraz powiązany z nim wzrost odpisów na moment początkowego ujęcia wyniósł 162,8 mln zł. Powyższa zmiana nie miała wpływu na wartość bilansową netto ekspozycji i wartości ujęte w rachunku zysków i strat.

Poniżej przedstawiono stan odpisów na oczekiwane straty kredytowe i rezerw ujętych przez Bank na dzień 1 stycznia 2018 roku w podziale na Stage.

(w tys. zł)	Stage 1	Stage 2	Stage 3	razem
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe - należności od banków	2			2
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe dla portfela kredytów i pożyczek od klientów wycenianych wg zamortyzowanego kosztu	48 476	111 053	776 600	936 129
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe dla pozostałych należności	9 756	-	-	9 756
Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	140	927	-	1 067
Pozostałe rezerwy	440	-	-	440
RAZEM	58 814	111 980	776 600	947 394

Poniższa tabela przedstawia wartość bilansową pozycji aktywów i zobowiązań Banku wynikającą z implementacji MSSF 9 na dzień 1 stycznia 2018 roku.

(w tys. zł)	MSR 39	MSSF 9	zmiana
Należności od banków	99 025	99 035	10
Należności od klientów	11 731 301	11 613 990	(117 311)
Inne aktywa	36 490	36 134	(356)
Rezerwy	2 164	3 671	1 507
- w tym rezerwy na udzielone zobowiązania pozabilansowe	-	1 067	1 067
- w tym rezerwy na dłużne papiery wartościowe	-	440	440

Wartość pozostałych pozycji aktywów finansowych i zobowiązań zaprezentowanych w sprawozdaniu finansowym w wyniku wdrożenia MSSF 9 nie uległa zmianie. Wdrożenie MSSF 9 pozostało bez wpływu na wartość zobowiązań finansowych na dzień 1 stycznia 2018 roku.

W obszarze rachunkowości zabezpieczeń, Bank zdecydował się, w oparciu o zapis par. 7.2.21 MSSF 9, na kontynuację stosowania wymogów i relacji zabezpieczających wynikających z MSR 39.

Łączna wartość wpływu MSSF 9 w kwocie 119 164 tys. zł oraz powiązany wzrost aktywa netto z tytułu podatku odroczonego w kwocie 22 640 tys. zł pomniejszył saldo zysków zatrzymanych na dzień 1 stycznia 2018 roku. Dodatkowo, na dzień pierwszego ujęcia, Bank dokonał reklasyfikacji do pozycji zysków zatrzymanych kwoty funduszu z aktualizacji wyceny aktywów finansowych, dla których przyjęto model wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat w kwocie 2 592 tys. zł.

W porównaniu do ujawnienia wpływu wdrożenia MSSF 9 na dzień 1 stycznia 2019 w rocznym sprawozdaniu finansowym za rok 2017, Bank dokonał następujących zmian:

- Reklasyfikacja oraz korekta oszacowania wartości oczekiwanych strat kredytowych dla ekspozycji znajdujących się w Stage 1 i Stage 2. W roku 2018 Bank zrewidował metodykę szacowania odpisów na należności bez utraty wartości, w szczególności przyjął dodatkowe kryteria klasyfikacji ekspozycji do Stage 2 oraz zmienił sposób estymacji parametru PD. W wyniku wdrożonych zmian nieznacznie wzrósł wpływ wdrożenia nowej metodyki szacowania odpisów na należności bez utraty wartości na bilans otwarcia 2018 roku,

- Zmiana prezentacji wartości ekspozycji kredytowych. Dotychczas, dla ekspozycji z utratą wartości, zaliczanych do Stage 3, Bank ujmował jedynie wartość odsetek impairmentowych jako element wartości brutto ekspozycji. Aktualnie, Bank wprowadził definicję referującą do interpretacji wydanych do MSSF 9, zgodnie z którymi wartość brutto takich ekspozycji powinna być ujmowana jako suma zadłużenia kapitałowego i odsetkowego, z uwzględnieniem wyceny wg zamortyzowanego kosztu. Na dodaną wartość ekspozycji brutto (odsetki) Bank utworzył dodatkowy odpis w tej samej wysokości. Korekta przychodu odsetkowego, sprowadzająca przychód odsetkowy ekspozycji zakwalifikowanych do Stage 3 do poziomu odsetek impairmentowych, jest ujmowana jako element odpisu na oczekiwane straty kredytowe. Wzrost wartości brutto ekspozycji kredytowych oraz powiązany wzrost odpisów z tego tytułu na moment początkowego ujęcia wg MSSF 9 wyniósł 163 mln zł. Powyższa zmiana nie miała wpływu na wartość bilansową netto ekspozycji i wartości ujęte w rachunku zysków i strat.

Wpływ MSSF 9 na adekwatność kapitałową

Dla potrzeb pomiaru i oceny poziomu adekwatności kapitałowej, Bank podjął decyzję o amortyzowaniu wpływu MSSF 9, zgodnie z możliwością określoną zapisami Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2017/2395 z dnia 12 grudnia 2017 roku w sprawie rozwiązań przejściowych dotyczących złagodzenia wpływu wprowadzenia MSSF 9 na fundusze własne. Rozporządzenie to określa, że jeżeli bilans otwarcia na dzień pierwszego zastosowania MSSF 9 odzwierciedla spadek kapitału podstawowego Tier 1 w wyniku zwiększonych rezerw na oczekiwane straty kredytowe, łącznie z odpisem na oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia z tytułu aktywów finansowych dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe, w porównaniu z bilansem zamknięcia na poprzedni dzień, Bank ma możliwość uwzględnienia w kapitale Tier 1 określonej wskaźnikiem dla kolejnych 5 lat okresu przejściowego, części zwiększonych odpisów na oczekiwane straty kredytowe.

W efekcie wdrożenia MSSF 9 oraz przy zastosowaniu do obliczeń regulacyjnych wymogów kapitałowych powyżej wskazanych regulacji okresu przejściowego, współczynnik kapitału Tier 1 oraz całkowity współczynnik kapitałowy Banku nie uległy istotnemu obniżeniu.

Wpływ MSSF 9 na adekwatność kapitałową

(w tys. zł)	MSR 39	MSSF 9	zmiana
Fundusze własne	1 645 114	1 612 870	(32 244)
Współczynnik Tier 1	13,61%	13,32%	(0,29 p.p.)
Łączny współczynnik kapitałowy	16,01%	15,73%	(0,28 p.p.)

2.4. Korekta danych porównawczych w sprawozdaniu finansowym

W roku 2018 Bank dokonał korekty wypłat świadczeń dla pracowników, wynikającej z zastosowania w poprzednich okresach błędnej metodologii wyliczania ich podstawy. Dokonane korekty dotyczą okresu 2003-2018 i obejmują w szczególności świadczenia z tytułu wynagrodzeń za czas urlopu, powiązane z nimi odsetki karne oraz koszty składek ZUS. W związku z faktem, iż istotna część poniesionych przez Bank kosztów dotyczy bezpośrednio lat poprzednich, Bank podjął decyzję o ich ujęciu poprzez korektę kapitałów. Tylko kwoty

dotyczące korekt za rok bieżący oraz odsetki karne naliczone w bieżącym roku od zaległości wobec pracowników będą ujęte w bieżącym rachunku zysków i strat.

W wyniku dokonanej korekty zmianie uległy dane porównawcze za rok 2017. Dane szczegółowe zawarte są w poniższej tabeli.

(w tys. zł)	01.01.2017	korekta	01.01.2017 dane przekształcone	31.12.2017*	Korekta	2017 dane przekształcone
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	158 774	3 780	162 554	151 484	3 856	155 340
Inne zobowiązania	176 509	32 443	208 952	190 698	34 185	224 883
Podatek dochodowy	-	46	46	(35 753)	76	(35 677)
Zyski zatrzymane	-	(27 125)	(27 125)	-	(28 663)	(28 663)
Koszty działania Banku	-	(1 584)	(1 584)	(448 880)	(1 742)	(450 622)
Wynik finansowy netto	-	-	-	102 837	(1 666)	101 171
Wynik finansowy roku ubiegłego (w trakcie zatwierdzenia)	141 982	(1 538)	140 444	-	-	-

*dane zaudytowane

Bilans Banku na dzień 31 grudnia 2017 roku – dane przekształcone

(w tys. zł)	31.12.2017*	korekta	31.12.2017 dane przekształcone
AKTYWA			
Kasa, operacje z Bankiem Centralnym	163 237	-	163 237
Należności od banków	99 025	-	99 025
Należności od klientów	11 731 301	-	11 731 301
Aktywa finansowe przeznaczone do sprzedaży	1 494 028	-	1 494 028
Instrumenty pochodne zabezpieczające w rachunkowości zabezpieczeń	5 538	-	5 538
Wartości niematerialne	52 807	-	52 807
Rzeczowe aktywa trwałe	62 234	-	62 234
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	1 677	-	1 677
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	151 484	3 856	155 340
Inne aktywa	36 490	-	36 490
AKTYWA RAZEM	13 797 821	3 856	13 801 677
ZOBOWIĄZANIA			
Zobowiązania wobec innych banków i instytucji finansowych	4 130 629	-	4 130 629
Zobowiązania wobec klientów	6 816 778	-	6 816 778
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	740 659	-	740 659
Rezerwy	2 164	-	2 164
Instrumenty pochodne zabezpieczające w rachunkowości zabezpieczeń	--	-	-
Inne zobowiązania	190 698	34 185	224 883
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	-	-	-
Zobowiązanie podporządkowane	351 565	-	351 565
Zobowiązania razem	12 232 493	34 185	12 266 678
Kapitał (fundusz) podstawowy	563 096	-	563 096
Kapitał (fundusz) zapasowy	884 364	-	884 364
Kapitał (fundusz) rezerwowy	-	-	-
Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny	15 031	-	15 031
Zyski zatrzymane	-	(28 663)	(28 663)
Zysk (strata) netto	102 837	(1 666)	101 171
Kapitały razem	1 565 328	(30 329)	1 534 999
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁY RAZEM	13 797 821	3 856	13 801 677

*dane zaudytowane

Sprawozdanie z całkowitych dochodów za rok zakończony 31 grudnia 2017 roku

<i>(w tys. zł)</i>	2017*	korekty	2017 dane przekształcone
Działalność kontynuowana			
Przychody z tytułu odsetek	866 295	-	866 295
Koszty z tytułu odsetek	(204 125)	-	(204 125)
Wynik z tytułu odsetek	662 170	-	662 170
Przychody z tytułu prowizji	92 394	-	92 394
Koszty z tytułu prowizji	(41 809)	-	(41 809)
Wynik z tytułu prowizji	50 585	-	50 585
Wynik operacji finansowych	(1 528)	-	(1 528)
Wynik z pozycji wymiany	4 088	-	4 088
Wynik z tytułu korekt wartości godziwej w rachunkowości zabezpieczeń	1 886	-	1 886
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		-	-
Wynik działalności bankowej	717 201	-	717 201
Pozostałe przychody operacyjne	47 394	-	47 394
Pozostałe koszty operacyjne	(18 967)	-	(18 967)
Koszty działania Banku	(448 880)	(1 742)	(450 622)
Amortyzacja	(36 254)	-	(36 254)
Wynik z tytułu odpisów na oczekiwane straty kredytowe	(121 904)	-	(121 904)
Wynik brutto z działalności operacyjnej	138 590	(1 742)	136 848
Zysk (strata) brutto	138 590	(1 742)	136 848
Podatek dochodowy	(35 753)	76	(35 677)
Zysk (strata) netto	102 837	(1 666)	101 171
Inne całkowite dochody - pozycje, które mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat	15 754	-	15 754
Zyski (straty) z tytułu aktualizacji wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży netto	6 592	-	6 592
- w tym podatek odroczoney	(1 546)	-	(1 546)
Zyski (straty) z tytułu wyceny instrumentów pochodnych zabezpieczających przepływy pieniężne i wartość godziwą (wynikające z kontraktów nie rozliczonych na dzień sprawozdawczy) netto	9 162	-	9 162
- w tym podatek odroczoney	(2 149)	-	(2 149)
Pozycje, które nie mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat	-	-	-
Razem inne całkowite dochody	15 754	-	15 754
Dochody całkowite netto, razem	118 591	(1 666)	116 925

*dane zaudytowane

2.5. Podstawa sporządzenia

W sprawozdaniu zastosowano koncepcję kosztu historycznego, za wyjątkiem wartości godziwej dla aktywów finansowych i zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy lub przez inne całkowite dochody. Pozostałe składniki aktywów finansowych i zobowiązań finansowych (w tym kredyty i pożyczki) wykazywane są w wartości zamortyzowanego kosztu pomniejszonej o odpisy na oczekiwane straty kredytowe lub w cenie nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości.

Składniki aktywów trwałych wykazywane są w cenie nabycia pomniejszonej o odpisy umorzeniowe oraz o odpisy z tytułu utraty wartości. Składniki aktywów trwałych zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży wykazywane są w kwocie niższej z dwóch, tj. ich wartości bilansowej lub wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia.

2.6. Przeliczanie pozycji wyrażonych w walucie obcej

Transakcje wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu kursu obowiązującego w dniu zawarcia transakcji.

Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania pieniężne wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego średniego kursu ustalonego dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski. Powstałe z przeliczenia różnice kursowe ujmowane są odpowiednio w pozycji przychodów (kosztów) finansowych lub kapitalizowane w wartości aktywów. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według kosztu historycznego wyrażonego w walucie obcej są wykazywane po kursie historycznym z dnia transakcji. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej są przeliczane po kursie z dnia dokonania wyceny do wartości godziwej.

Następujące kursy zostały przyjęte dla potrzeb wyceny bilansowej:

	<i>31 grudnia 2018</i>	<i>31 grudnia 2017</i>
USD	3,7597	3,4813
EUR	4,3000	4,1709
CHF	3,8166	3,5672
GBP	4,7895	4,7001
SEK	0,4201	0,4243
NOK	0,4325	0,4239
DKK	0,5759	0,5602
CZK	0,1673	0,1632

Zyski i straty kursowe z tytułu rozliczenia transakcji oraz wyceny bilansowej aktywów i zobowiązań wyrażonych w walutach obcych ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Sprawozdanie finansowe prezentowane jest w złotych, które są walutą funkcjonalną i walutą prezentacji Banku.

2.7. Portfel kredytów denominowanych w walucie obcej

Bank posiada portfel walutowych kredytów hipotecznych.

W dniu 1 sierpnia 2017 roku Prezydent RP przedstawił projekt ustawy o zmianie ustawy o wsparciu kredytobiorców znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej, którzy zaciągnęli kredyt mieszkaniowy oraz o podatku dochodowym od osób prawnych. Projekt ustawy ma na celu m. in. zliberalizowanie warunków, które powinny zostać spełnione podczas ubiegania się o wsparcie ze środków Funduszu Wsparcia Kredytobiorców oraz wprowadza nowy instrument prawny umożliwiający „odwalutowanie” kredytów indeksowanych lub

denominowanych do walut obcych. Niniejszy projekt został skierowany do Sejmu (nr druku 1863). W dniu 13 października 2017 roku odbyło się pierwsze czytanie projektu, podczas którego szczegółowo zaprezentowano zakres zmian przewidzianych w proponowanej regulacji. Po pierwszym czytaniu projekt ustawy został skierowany do dalszych prac w Komisji Finansów Publicznych. W dniu 9 lutego 2018 roku rząd wyraził pozytywne stanowisko wobec propozycji zawartych w prezydenckim projekcie nowelizacji ustawy o wsparciu finansowym dla kredytobiorców, znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej, bez względu na walutę udzielonego kredytu mieszkaniowego. Efektem dalszych prac legislacyjnych było przyjęcie w dniu 24 stycznia 2019 roku proponowanego projektu ustawy z uwzględnieniem poprawek prezydenckich przez Podkomisję nadzwyczajną Komisji Finansów Publicznych. Dnia 20 lutego 2019 roku Komisja Finansów Publicznych podjęła dalsze prace nad projektem ustawy.

Istotną zmianą przewidzianą w projekcie ustawy jest możliwość uzyskania przez kredytodawcę środków finansowych z Funduszu Konwersji z przeznaczeniem na wsparcie dobrowolnej konwersji, polegające na pokryciu środkami z nowo powołanego Funduszu różnicy między wartością bilansową należności konwertowanej i wartością bilansową należności skonwertowanej. Wartości tych należności mają być ustalone odpowiednio w oparciu o kurs średni Narodowego Banku Polskiego z dnia poprzedzającego dzień zawarcia umowy oraz wartość ustalana przez strony w treści umowy. Kredytodawca może wystąpić o przyznanie środków z przeznaczeniem na dobrowolną konwersję należności konwertowanych do wysokości wniesionej przez bank kwartalnej wpłaty. Wsparcie dobrowolnej konwersji nie dotyczy przypadków, gdy ustalenie całkowitej kwoty kapitału kredytu mieszkaniowego w wyniku dobrowolnej konwersji nastąpiło z wykorzystaniem kursu niższego niż kurs zastosowany przez kredytodawcę przy wypłacie tego kredytu. W przypadku, gdy środki wpłacone przez bank do Funduszu Konwersji nie zostaną wykorzystane w wysokości co najmniej 80% wniesionej wpłaty, Rada Funduszu podejmie uchwałę o podziale niewykorzystanych środków, wynikających z tej wpłaty. Projekt ustawy przewiduje także możliwość wydania przez Komisję Nadzoru Finansowego rekomendacji dla banków, określającej zasady wyznaczania kolejności dobrowolnej konwersji należności konwertowanych, mając na uwadze stabilność systemu finansowego i sprawne wykorzystywanie środków Funduszu.

W dniu 16 kwietnia 2018 roku Sąd Okręgowy w Warszawie złożył wniosek, do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE), o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, w sprawie klientów przeciwko Raiffeisen Bank Polska SA. W dniu 21 sierpnia 2018 roku przekazane zostały do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej uwagi na piśmie Rzeczypospolitej Polskiej przedkładane na podstawie art. 23 Statutu Trybunału Sprawiedliwości w postępowaniu o wydanie orzeczenia wstępnego w sprawie C-260/18.

Bank jest stroną w postępowaniach sądowych z klientami posiadającymi umowy na kredyty indeksowane do franka szwajcarskiego udzielone przez Euro Bank SA. W związku z toczącym się postępowaniem przed TSUE, sądy polskie incydentalnie zawieszają postępowania sądowe w sprawach dotyczących kredytów w CHF. W sprawach gdzie Euro Bank S.A. jest stroną, 6,61% postępowań zostało zawieszonych.

2.8. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży

Jako aktywa do sprzedaży Bank kwalifikuje składniki aktywów, których wartość bilansowa zostanie odzyskana w drodze transakcji sprzedaży, a nie poprzez ich wykorzystanie. Do kategorii aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży zaliczane są składniki, które przeznaczone są do natychmiastowej sprzedaży w ich bieżącym stanie oraz sprzedaż jest wysoce prawdopodobna.

Składnik aktywów jest oferowany do sprzedaży po cenie, która jest racjonalna w odniesieniu do jego bieżącej wartości godziwej.

Aktywa do sprzedaży ujmuje się w księgach w wartości niższej z dwóch:

- wartości bilansowej z dnia poprzedzającego kwalifikację składnika aktywów jako przeznaczonego do sprzedaży,
- wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia.

2.9. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe wykazywane są według ceny nabycia/ kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wartość początkowa środków trwałych obejmuje ich cenę nabycia powiększoną o wszystkie koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania. W skład kosztu wchodzi również koszt wymiany części składowych maszyn i urządzeń w momencie poniesienia, jeśli spełnione są kryteria rozpoznania. Koszty poniesione po dacie oddania środka trwałego do używania, takie jak koszty konserwacji i napraw, obciążają wynik Banku w momencie ich poniesienia.

Środki trwałe w momencie ich nabycia zostają podzielone na części składowe będące pozycjami o istotnej wartości, dla których można przyporządkować odrębny okres ekonomicznej użyteczności.

Amortyzacja jest naliczana metodą liniową przez szacowany okres użytkowania danego składnika aktywów. Wyliczone na tej podstawie stawki amortyzacji wynoszą:

Typ

Urządzenia telekomunikacyjne	10,0 - 20,0 %
Pozostałe środki trwałe	10,0 - 20,0 %
Środki transportu	14,0 - 20,0 %
Sprzęt komputerowy	10,0 - 33,3 %
Inwestycje w obcych środkach trwałych*	10,0 - 38,0 %

*amortyzacja jest naliczana w okresie nie dłuższym niż okres umowy najmu

Wartość końcowa, okres użytkowania oraz metoda amortyzacji składników aktywów weryfikowana jest corocznie. Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta z bilansu po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania takiego składnika aktywów. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia danego składnika aktywów z bilansu (obliczone jako różnica pomiędzy ewentualnymi wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danej pozycji) są ujmowane w zysku lub stracie okresu, w którym dokonano takiego usunięcia.

Inwestycje rozpoczęte dotyczą środków trwałych będących w toku budowy lub montażu i są wykazywane według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszonych o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Środki trwałe w budowie nie podlegają amortyzacji do czasu zakończenia budowy i przekazania środka trwałego do używania.

2.10. Wartości niematerialne

Wartości niematerialne nabyte w oddzielnej transakcji lub wytworzone (jeżeli spełniają kryteria rozpoznania dla kosztów prac rozwojowych) wycenia się przy początkowym ujęciu odpowiednio w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia. Po ujęciu początkowym, wartości niematerialne są wykazywane w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Nakłady poniesione na wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie, z wyjątkiem aktywowanych nakładów poniesionych na prace rozwojowe, nie są aktywowane i są ujmowane w kosztach okresu, w którym zostały poniesione.

Bank ustala, czy okres użytkowania wartości niematerialnych jest określony czy nieokreślony. Wartości niematerialne o określonym okresie użytkowania są amortyzowane przez okres użytkowania oraz poddawane testom na utratę wartości każdorazowo, gdy istnieją przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. Okres i metoda amortyzacji wartości niematerialnych o ograniczonym okresie użytkowania są weryfikowane przynajmniej na koniec każdego roku obrotowego. Zmiany w oczekiwanym okresie użytkowania lub oczekiwanym sposobie konsumowania korzyści ekonomicznych pochodzących z danego składnika aktywów są ujmowane poprzez zmianę odpowiednio okresu lub metody amortyzacji i traktowane jak zmiany wartości szacunkowych.

Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania oraz te, które nie są użytkowane, są corocznie poddawane testowi na utratę wartości, w odniesieniu do poszczególnych aktywów lub na poziomie ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

Koszty prac rozwojowych

Nakłady poniesione na prace rozwojowe wykonane w ramach danego przedsięwzięcia są przenoszone na kolejny okres, jeżeli można uznać, że zostaną one w przyszłości odzyskane. Po początkowym ujęciu nakładów na prace rozwojowe, stosuje się model kosztu historycznego wymagający, aby składniki aktywów były ujmowane według cen nabycia pomniejszonych o skumulowaną amortyzację i skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Skapitalizowane nakłady są amortyzowane przez przewidywany okres uzyskiwania przychodów ze sprzedaży z danego przedsięwzięcia.

Podsumowanie zasad stosowanych w odniesieniu do wartości niematerialnych przedstawia się następująco:

	Patenty i licencje	Koszty prac rozwojowych	Oprogramowanie komputerowe
Okresy użytkowania	Dla patentów i licencji użytkowanych na podstawie umowy zawartej na czas określony, przyjmuje się ten okres uwzględniając dodatkowy okres, na który użytkowanie może być przedłużone.	3-5 lat	2-8 lat
Wykorzystana metoda amortyzacji	Amortyzowane przez okres umowy metodą liniową.	Metodą liniową	Metodą liniową
Wewnętrznie wytworzone lub nabyte	Nabyte	Wewnętrznie wytworzone	Nabyte

	Patenty i licencje	Koszty prac rozwojowych	Oprogramowanie komputerowe
Test na utratę wartości	Nieokreślony okres użytkowania – coroczny oraz w przypadku istnienia przesłanki wskazującej na utratę wartości. Dla pozostałych – coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości.	Coroczny w przypadku składników nie oddanych jeszcze do użytkowania oraz w przypadku istnienia przesłanki wskazującej na utratę wartości.	Coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości.

Zyski lub straty wynikające z usunięcia wartości niematerialnych z bilansu są wyceniane według różnicy pomiędzy wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danego składnika aktywów i są ujmowane w zysku lub stracie w momencie ich usunięcia z bilansu.

2.11. Leasing

Umowy leasingowe, zgodnie, z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie pożytki wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego.

Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego oraz późniejsze raty leasingowe Bank (leasingobiorca) ujmuje jako koszty operacyjne w zysku lub stracie metodą liniową przez okres trwania leasingu.

Początkowe koszty bezpośrednie poniesione w toku negocjowania umów leasingu operacyjnego dodaje się do wartości bilansowej środka stanowiącego przedmiot leasingu i ujmuje przez okres trwania leasingu na tej samej podstawie, co przychody z tytułu wynajmu.

Od 1 stycznia 2019 roku obowiązuje nowy standard MSSF 16, Leasing. Zgodnie z nim umowa ma charakter leasingu, jeśli leasingobiorca, w zamian za wynagrodzenie, ma prawo do sprawowania kontroli, w tym pobierania korzyści ekonomicznych, nad użytkowaniem zidentyfikowanego składnika aktywów przez określony czas. Umowę można uznać za umowę leasingu, jeśli spełnia następujące kryteria:

- wypełnienie warunków umowy dotyczy określonego składnika aktywów, który jest możliwy do zidentyfikowania jednoznacznie lub w sposób dorozumiany, a leasingodawca nie może posiadać istotnego prawa do zamiany,
- umowa przekazuje prawo do kontroli nad użytkowaniem składnika aktywów w zamian za wynagrodzenie. Leasingobiorca posiada prawo do użytkowania i otrzymywania korzyści ekonomicznych z użytkowania tego aktywa.

W Banku regulacje standardu MSSF 16 będą dotyczyły w szczególności umów wynajmu budynków (siedziba Banku i placówki bankowe) oraz leasingu środków transportu.

Zgodnie z zapisami MSSF 16, istnieje możliwość skorzystania ze zwolnienia od wymogów standardu w dwóch przypadkach:

- leasingów, w odniesieniu do których bazowy składnik aktywów ma niską wartość, przy czym Bank przyjmuje limit tzw. niskiej wartości aktywa na poziomie 5 tys USD.
- umowy krótkoterminowe, o okresie leasingu 12 miesięcy lub mniej

W powyższych przypadkach opłaty leasingowe ujmowane są w trakcie okresu leasingu w ciężar zysku lub straty okresu metoda liniową lub w inny systematyczny sposób.

W trakcie analiz, Bank zidentyfikował umowy najmu placówek o charakterze krótkoterminowym oraz umowy na czas nieokreślony, z opcją wypowiedzenia o charakterze krótkoterminowym. Bank skorzystał w tym przypadku z opisanych powyżej zwolnień przewidzianych w MSSF 16. Z odstępiania takiego skorzystał też Bank w odniesieniu do umów najmu miejsc parkingowych.

Wdrożenie MSSF 16 oznacza zmiany w sposobie ujęcia i ewidencji księgowej umów leasingu.

Bank, jako leasingobiorca, zdecydował się stosować niniejszy standard zgodnie załącznikiem C, MSSF 16, C5 (b), tj. bez przekształcania danych porównawczych.

Bank podjął decyzję o implementacji standardu metodą uproszczoną. Zakłada ona rozpoznanie aktywa na moment wejścia w życie MSSF16. Wyznaczenie aktywa i zobowiązania leasingowego dokonywane jest tylko dla tych kontraktów, dla których na dzień wdrożenia okres do zakończenia kontraktu jest dłuższy niż 12 miesięcy. Bank rozpoznaje aktywo z tytułu prawa do użytkowania w wartości zobowiązania z tytułu leasingu. Wdrożenie MSSF 16 nie wpłynęło na korektę poziomu kapitałów własnych Banku na moment pierwszego jego zastosowania.

Zastosowanie nowego standardu będzie miało wpływ na ujmowanie, prezentację, wycenę oraz ujawnienia aktywów będących przedmiotem leasingu operacyjnego oraz odpowiadających im zobowiązań w sprawozdaniu finansowym Banku jako leasingobiorcy. Implementacja Standardu spowoduje dodatkową pozycję aktywów w bilansie Banku (prawo do użytkowania aktywów) oraz zobowiązań (zobowiązanie z tytułu leasingu) w szacowanej wartości 91 mln zł.

Bank szacuje, że nowe ujęcie leasingu w księgach rachunkowych nie będzie miała istotnego wpływu na sytuację majątkowo-finansową oraz rachunek wyników.

Poniższa tabela przedstawia wpływ wdrożenia Standardu na bilans Banku na dzień 1 stycznia 2019 roku

(w tys. zł)	Aktywa	Zobowiązania
Najem (umowy wyrażone w PLN)	57 356	57 356
Najem (umowy wyrażone w EUR)	31 214	31 214
Leasing środków transportu	2 184	2 184
RAZEM	90 754	90 754

2.12. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych

Na każdy dzień bilansowy Bank ocenia, czy istnieją jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości któregoś ze składników niefinansowych aktywów trwałych. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie zachodzą, lub w razie konieczności przeprowadzenia corocznego testu sprawdzającego, czy nastąpiła utrata wartości, Bank dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego dany składnik aktywów należy.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne odpowiada wartości godziwej pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży tego składnika aktywów lub odpowiednio ośrodka wypracowującego środki pieniężne, lub jego wartości użytkowej, zależnie od tego, która z nich jest wyższa. Wartość odzyskiwalną ustala się dla poszczególnych aktywów, chyba że dany składnik aktywów nie generuje samodzielnie wpływów pieniężnych, które są w większości niezależnie generowane przez inne aktywa lub grupy aktywów. Jeśli wartość bilansowa składnika aktywów jest wyższa niż jego wartość odzyskiwalna, ma miejsce utrata wartości i dokonuje się wówczas odpisu do ustalonej wartości odzyskiwalnej.

Przy szacowaniu wartości użytkowej prognozowane przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed uwzględnieniem skutków opodatkowania, odzwierciedlającej bieżące rynkowe oszacowanie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko typowe dla danego składnika aktywów. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości składników majątkowych używanych w działalności kontynuowanej ujmuje się w tych pozostałych kosztach lub przychodach operacyjnych.

Na każdy dzień bilansowy Bank ocenia, czy występują przesłanki wskazujące na to, że odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, który był ujęty w okresach poprzednich w odniesieniu do danego składnika aktywów jest zbędny, lub czy powinien zostać zmniejszony. Jeżeli takie przesłanki występują, Bank szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów. Poprzednio ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ulega odwróceniu wtedy i tylko wtedy, gdy od momentu ujęcia ostatniego odpisu aktualizującego nastąpiła zmiana wartości szacunkowych stosowanych do ustalenia wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów. W takim przypadku, podwyższa się wartość bilansową składnika aktywów do wysokości jego wartości odzyskiwalnej. Podwyższona kwota nie może przekroczyć wartości bilansowej składnika aktywów, jaka zostałaby ustalona (po uwzględnieniu umorzenia), gdyby w ubiegłych latach nie ujęto odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w odniesieniu do tego składnika aktywów. Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika aktywów ujmuje się niezwłocznie jako przychód. Po odwróceniu odpisu aktualizującego, w kolejnych okresach odpis amortyzacyjny dotyczący danego składnika jest korygowany w sposób, który pozwala w ciągu pozostałego okresu użytkowania tego składnika aktywów dokonywać systematycznego odpisania jego zweryfikowanej wartości bilansowej pomniejszonej o wartość końcową.

2.13. Aktywa finansowe

Bank ujmuje składnik aktywów finansowych lub zobowiązanie finansowe w sprawozdaniu z sytuacji finansowej wtedy i tylko wtedy, gdy staje się związany postanowieniami umowy instrumentu.

Aktywa finansowe zakupione lub sprzedane w drodze standardowej transakcji kupna lub sprzedaży odpowiednio ujmuje się lub zaprzestaje ich ujmowania na dzień zawarcia transakcji. Bank zaprzestaje ujmowania składnika aktywów finansowych gdy wygasają umowne prawa do przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych, lub, gdy dokonuje przeniesienia aktywa, a transfer ten skutkuje usunięciem aktywa z bilansu.

Bank usuwa zobowiązanie finansowe (lub jego część) ze sprawozdania z sytuacji finansowej, gdy zobowiązanie przestało istnieć, to znaczy, gdy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł.

Z wyjątkiem należności z tytułu dostaw i usług, w momencie początkowego ujęcia Bank wycenia składnik aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych w jego wartości godziwej. W przypadku aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy wartość tą pomniejsza się lub powiększa się o koszty transakcyjne, które można bezpośrednio przypisać do nabycia lub emisji tych aktywów lub zobowiązań finansowych. Jeśli koszty transakcji są nieistotne, Bank można ich nie uwzględniać w wartości początkowej aktywów i zobowiązań finansowych

Po początkowym ujęciu, Bank wycenia składnik aktywów finansowych

- w zamortyzowanym koszcie,

- w wartości godziwej przez inne całkowite dochody,
- w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Składnik aktywów finansowych wycenia się w zamortyzowanym koszcie, jeśli spełnione są oba poniższe warunki:

- składnik aktywów finansowych jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest utrzymywanie aktywów finansowych dla uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy,
- warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstawanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty.

Składnik aktywów finansowych jest wyceniany w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, jeżeli spełnione są oba poniższe warunki:

- składnik aktywów finansowych jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest zarówno otrzymywanie przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jak i sprzedaż składników aktywów finansowych oraz
- warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstawanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty.

Składnik aktywów finansowych wycenia się w wartości godziwej przez wynik finansowy, chyba że jest wyceniany w zamortyzowanym koszcie lub w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, zgodnie z zasadami określonymi w punktach powyżej (dla aktywów nieprzeznaczonych do obrotu).

Bank może w momencie początkowego ujęcia nieodwołalnie określić składnik aktywów finansowych, który w przeciwnym razie byłby wyceniany w zamortyzowanym koszcie lub wartości godziwej przez inne całkowite dochody, jako wyceniany w wartości godziwej przez wynik jeśli w ten sposób eliminuje lub znacząco zmniejsza niespójność wyceny lub ujęcia („niedopasowanie księgowe”), jaka w przeciwnym razie powstałaby na skutek wyceny aktywów lub zobowiązań bądź ujęcia związanych z nimi zysków lub strat według różnych zasad.

Składniki aktywów finansowych będące instrumentami kapitałowymi Bank wycenia w wartości godziwej przez wynik finansowy, chyba że w momencie początkowego ujęcia dokona nieodwołalnego wyboru w odniesieniu do tych instrumentów, aby ujmować późniejsze zmiany wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

Bank dokonuje przekwalifikowania aktywów finansowych wtedy i tylko wtedy, gdy zmienia model finansowy w zakresie zarządzania nimi w sposób istotny dla działalności Banku.

Bank dokonuje przeklasyfikowania składnika aktywów finansowych prospektywnie, począwszy od dnia przeklasyfikowania. Za dzień przekwalifikowania Bank uznaje pierwszy dzień okresu sprawozdawczego następującego po dacie podjęcia decyzji o zmianie modelu biznesowego. Bank nie przekształca żadnych uprzednio ujętych zysków, strat (w tym zysków lub strat z tytułu utraty wartości) ani odsetek.

2.14. Utrata wartości aktywów finansowych

Bank ustala odpisy na oczekiwane straty kredytowe z tytułu składnika aktywów finansowych w odniesieniu do:

- aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie lub w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, innych niż inwestycje w instrumenty kapitałowe wyceniane do wartości godziwej przez inne całkowite dochody na moment początkowego ujęcia,
- zobowiązań warunkowych do udzielenia kredytu lub pożyczki,
- należności finansowych i aktywów umownych.

Bank stosuje wymogi w zakresie utraty wartości w celu ujęcia i wyceny odpisu na oczekiwane straty kredytowe z tytułu aktywów finansowych, które są wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, innych niż inwestycje kapitałowe wyceniane do wartości godziwej przez inne całkowite dochody. Odpis ten ujmuje się w rachunku zysków i strat, nie obniża on natomiast wartości bilansowej aktywa finansowego w sprawozdaniu z sytuacji finansowej.

Bank tworzy odpisy na oczekiwane straty kredytowe dla ujętych pozabilansowo zobowiązań do wypłaty kredytu lub pożyczki oraz udzielonych linii kredytowych.

Aktywa ujmowane według zamortyzowanego kosztu

Celem wymogów w zakresie utraty wartości jest ujęcie oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia instrumentów finansowych, w odniesieniu do których odnotowano znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu początkowego ujęcia, biorąc pod uwagę wszystkie racjonalne i możliwe do udokumentowania informacje, także te dotyczące przyszłości. Jeśli na dzień sprawozdawczy ryzyko kredytowe związane z instrumentem finansowym nie wzrosło istotnie od momentu początkowego ujęcia, Bank kalkuluje odpis w kwocie równej 12-miesięcznym oczekiwany stratom kredytowym.

Na każdy dzień bilansowy Bank ocenia, czy zmiany jakości kredytowej od początkowego ujęcia aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

Do obiektywnych dowodów utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów zalicza się uzyskane przez Bank informacje o następujących zdarzeniach powodujących stratę:

- wystąpienie kwoty zaległej powyżej 90 dni na rachunku kredytobiorcy,
- znaczne pogorszenie sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorcy lub wystąpienie innych czynników stanowiących zagrożenie spłaty należności,
- restrukturyzacja polegająca na przyznaniu kredytobiorcy przez Bank, ze względów ekonomicznych lub prawnych wynikających z trudności finansowych kontrahenta, udogodnienia, którego w innym wypadku Bank by nie udzielił, w szczególności wystąpienie opóźnień powyżej 30 dni w okresie poprzedzającym restrukturyzację,
- wykrycie oszustwa lub wyłudzenia/ próby wyłudzenia kredytu,

- skierowanie do sądu pozwu, celem uzyskania tytułu wykonawczego
- upływ terminu wypowiedzenia umowy kredytowej,
- zanik aktywnego rynku na dany składnik aktywów finansowych spowodowany trudnościami finansowymi,
- wystąpienie utraty wartości w następstwie zdarzeń wskazanych powyżej na innym rachunku kredytobiorcy tzw. zarażanie.

Bank ocenia najpierw, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości poszczególnych aktywów finansowych, które indywidualnie są znaczące, a także przesłanki utraty wartości aktywów finansowych, które indywidualnie nie są znaczące. Jeżeli z przeprowadzonej analizy wynika, że nie istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości indywidualnie ocenianego składnika aktywów finansowych, niezależnie od tego, czy jest on znaczący, czy też nie, to Bank włącza ten składnik do grupy aktywów finansowych o podobnej charakterystyce ryzyka kredytowego i łącznie ocenia pod kątem utraty wartości. Aktywa, które indywidualnie są oceniane pod kątem utraty wartości i dla których ujęto odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości lub uznano, że dotychczasowy odpis nie ulegnie zmianie, nie są brane pod uwagę przy łącznej ocenie grupy aktywów pod kątem utraty wartości.

Bank stosuje metodologię tworzenia odpisów dla należności bez utraty wartości opartą na podejściu statystycznym. W szczególności opracowuje i utrzymuje modele pozwalające na szacowanie oczekiwanych strat kredytowych w horyzoncie 12 miesięcy dla ekspozycji w Stage 1 oraz w całym okresie życia dla ekspozycji w Stage 2 i 3.

Bank dokonuje spisania należności kredytowych z bilansu w ciężar utworzonych odpisów z tytułu utraty wartości, gdy te należności są nieściągalne, to znaczy:

- koszty dalszej windykacji należności przekraczać będą spodziewane wpływy z windykacji,
- nieskuteczność egzekucji należności Banku stwierdzona została odpowiednim dokumentem właściwego organu postępowania egzekucyjnego.

2.15. Pochodne instrumenty finansowe i zabezpieczenia

Pochodne instrumenty finansowe wykazywane są wg wartości godziwej, którą ustala się w oparciu o notowania instrumentów na aktywnych rynkach, a w przypadku braku bezpośrednich notowań, w oparciu o techniki wyceny bazujące na modelach zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Instrumenty pochodne wykazuje się jako aktywa, gdy ich wartość jest dodatnia lub jako zobowiązania, gdy ich wartość jest ujemna.

Ujęcie zmian wartości godziwej w księgach uzależnione jest od faktu desygnacji instrumentu pochodnego do rachunkowości zabezpieczeń, a w przypadku takiej desygnacji, także od rodzaju zabezpieczenia oraz rodzaju pozycji zabezpieczanej. Zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych nie desygnowanych do rachunkowości zabezpieczeń są odnoszone bezpośrednio do Rachunku zysków i strat.

Bank korzysta ze zwolnienia wewnątrzgrupowych transakcji pochodnych będących przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym z obowiązku rozliczania poprzez kontrahenta centralnego oraz obowiązku wymiany zabezpieczeń przewidzianych odpowiednio art. 4 ust. 1. oraz art. 11 ust. 3 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 z dnia 4 lipca 2012 roku w sprawie instrumentów pochodnych będących przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym, kontrahentów centralnych i repozytoriów transakcji (tzw. rozporządzenie EMIR).

Bank posiada w portfelu następujące instrumenty pochodne:

Instrumenty na ryzyko stopy procentowej:

- Transakcje wymiany stopy procentowej - Interest rate swap (IRS)

Transakcje IRS są wyceniane według wartości godziwej w oparciu o metodę dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych.

Bank desygnował wszystkie zawarte transakcje IRS jako instrumenty zabezpieczające. Sposób ujmowania i wyceny zabezpieczających instrumentów finansowych został opisany w części poświęconej rachunkowości zabezpieczeń.

Instrumenty na ryzyko kursu walutowego:

- Transakcje terminowej wymiany walutowej (w tym z rozliczeniem różnicowym) – FX Forward, Non deliverable forward (NDF)

Transakcje forward są wyceniane według wartości godziwej w oparciu o metodę dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych. Zmiany wartości godziwej transakcji FX forward / NDF są wykazywane w Wyniku pozycji wymiany.

W odniesieniu do instrumentów pochodnych desygnowanych do rachunkowości zabezpieczeń Bank stosuje:

- zabezpieczenie wartości godziwej, zabezpieczające przed ryzykiem zmian wartości godziwej ujętego składnika aktywów lub zobowiązania, lub
- zabezpieczenie przepływów środków pieniężnych, zabezpieczające przed zmianami przepływów środków pieniężnych, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka związanego z ujętym składnikiem aktywów, zobowiązaniem lub prognozowaną transakcją.

W momencie ustanowienia zabezpieczenia Bank formalnie wyznacza i dokumentuje powiązania zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia. Dokumentacja zawiera identyfikację instrumentu zabezpieczającego, zabezpieczanej pozycji lub transakcji, charakter zabezpieczanego ryzyka, a także sposób oceny efektywności instrumentu zabezpieczającego w kompensowaniu zagrożenia zmianami wartości godziwej zabezpieczanej pozycji lub przepływów pieniężnych związanych z zabezpieczanym ryzykiem. Oczekuje się, że zabezpieczenie będzie wysoce skuteczne w kompensowaniu zmian wartości godziwej lub przepływów pieniężnych wynikających z zabezpieczanego ryzyka. Efektywność zabezpieczenia jest oceniana na bieżąco w celu sprawdzenia, czy jest wysoce efektywne we wszystkich okresach sprawozdawczych, na które zostało ustanowione.

Bank stosuje politykę rachunkowości w zakresie rachunkowości zabezpieczeń zgodną z MSR 39 zatwierdzonym przez UE (tzw. wersja 'carve out'), znoszącym niektóre ograniczenia wynikające z pierwotnego brzmienia MSR 39. W związku z implementacją przez Bank MSSF 9, po raz pierwszy, począwszy od 1 stycznia 2018 roku, a pośrednio również w celu zachowania spójności sprawozdawczej w ramach Grupy Kapitałowej Societe Generale, Bank korzysta z przepisów przejściowych zgodnie z art 7.2.21 MSSF 9 i dopuszczonej przez standard możliwości kontynuowania rachunkowości zabezpieczeń w oparciu o wymogi MSR 39.

a. Zabezpieczenie wartości godziwej

Zabezpieczenie wartości godziwej to zabezpieczenie przed zmianami wartości godziwej ujętego składnika aktywów lub zobowiązania lub nie ujętego uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania, albo wyodrębnionej części takiego składnika aktywów, zobowiązania lub uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka i które mogłyby wpływać na Rachunek zysków i strat.

W przypadku zabezpieczenia wartości godziwej, wartość bilansowa zabezpieczanej pozycji jest korygowana o zyski i /lub straty z tytułu zmian wartości godziwej wynikających z zabezpieczanego ryzyka, instrument

zabezpieczający jest wyceniany do wartości godziwej, a zyski i straty z tytułu instrumentu zabezpieczającego i pozycji zabezpieczanej ujmowane są w Rachunku zysków i strat.

Jeśli zabezpieczenie dotyczy tylko wyszczególnionych rodzajów ryzyka, które przypisać można pozycji zabezpieczanej, to ujęcie zmiany wartości godziwej pozycji zabezpieczanej (nie wycenianej według zamortyzowanego kosztu), która nie jest związana z zabezpieczanym ryzykiem, następuje zgodnie z ogólnymi zasadami klasyfikacji księgowej dla danej kategorii instrumentów finansowych. W szczególności, wycena zabezpieczanych składników aktywów finansowych klasyfikowanych jako wyceniane do wartości godziwej przez inne całkowite dochody, wynikająca z czynników innych niż zabezpieczane ryzyka, prezentowana jest w innych całkowitych dochodach do czasu zbycia lub terminu zapadalności tego składnika aktywów).

Jeśli nieujęte uprawdopodobnione przyszłe zobowiązanie jest wyznaczone jako pozycja zabezpieczana, późniejsze łączne zmiany wartości godziwej uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania wynikające z zabezpieczanego ryzyka ujmuje się jako składnik aktywów lub zobowiązanie, a powstające zyski lub straty ujmuje się w Rachunku zysków i strat. Zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego również są ujmowane w Rachunku zysków i strat.

Bank zaprzestaje stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń, jeżeli instrument zabezpieczający wygasa, zostaje sprzedany, rozwiązany lub wykonany, jeżeli zabezpieczenie przestaje spełniać kryteria rachunkowości zabezpieczeń lub gdy powiązanie zabezpieczające zostaje unieważnione. Każdą korektę wartości bilansowej zabezpieczanego instrumentu finansowego, do którego stosuje się metodę efektywnej stopy procentowej, poddaje się amortyzacji, a dokonane odpisy ujmuje się w Rachunku zysków i strat. Amortyzacja może rozpocząć się od momentu dokonania korekty, jednakże nie później niż w momencie zaprzestania korygowania pozycji zabezpieczanej o zmiany wartości godziwej wynikające z zabezpieczanego ryzyka. W przypadku składników aktywów finansowych klasyfikowanych jako wyceniane do wartości godziwej przez inne całkowite dochody, zmiany wartości godziwej począwszy od dnia zaprzestania stosowania rachunkowości zabezpieczeń wykazywane są w całości w pozostałych całkowitych dochodach.

b. Zabezpieczenie przepływów pieniężnych

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych to zabezpieczenie przed zagrożeniem zmiennością przepływów pieniężnych, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka związanemu z ujętym składnikiem aktywów lub zobowiązaniem lub z wysoce prawdopodobną planowaną transakcją, i które mogłyby wpływać na wynik finansowy. Część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym, która stanowi efektywne zabezpieczenie ujmuje się w pozostałych całkowitych dochodach, a nieefektywną część ujmuje się w Rachunku zysków i strat.

Jeśli zabezpieczana planowana transakcja skutkuje ujęciem składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego, związane z nią zyski lub straty, które były ujęte w innych całkowitych dochodach przenosi się do rachunku zysków i strat w tym samym okresie, albo w okresach, w których nabyty składnik aktywów lub przyjęte zobowiązanie mają wpływ na Rachunek zysków i strat.

Jeśli zabezpieczenie planowanej transakcji skutkuje ujęciem składnika aktywów niefinansowych lub zobowiązania niefinansowego, albo planowana transakcja związana ze składnikiem aktywów niefinansowych lub zobowiązaniem niefinansowym staje się uprawdopodobnionym przyszłym zobowiązaniem, do którego będzie się stosować zabezpieczenie wartości godziwej, wtedy zyski lub straty, które były ujęte w innych całkowitych dochodach, przeklasyfikowywane są z pozostałych całkowitych dochodów do rachunku zysków i strat w tym samym okresie lub okresach, w których nabyty składnik aktywów niefinansowych lub przyjęte zobowiązanie mają wpływ na Rachunek zysków i strat. .

Bank zaprzestaje stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń, gdy instrument zabezpieczający wygaś lub został sprzedany, jego wykorzystanie dobiegło końca lub nastąpiła jego realizacja, bądź gdy zabezpieczenie przestało spełniać warunki umożliwiające stosowanie wobec niego zasad rachunkowości zabezpieczeń. W takim przypadku, łączny zysk lub strata na instrumencie zabezpieczającym, które były ujęte w pozostałych całkowitych dochodach, są tamże nadal wykazywane aż do momentu wystąpienia prognozowanej transakcji. Jeżeli Bank przestał spodziewać się, że prognozowana transakcja nastąpi, wówczas zakumulowany w innych całkowitych dochodach łączny zysk lub strata netto są odnoszone do Rachunku zysków i strat netto za bieżący okres

2.16. Zapasy

Zapasy są wyceniane według ceny nabycia, z uwzględnieniem wartości odpisów z tytułu utraty wartości. Cena nabycia uwzględnia wszystkie koszty zakupu, koszty przetworzenia oraz inne koszty poniesione w trakcie doprowadzania zapasów do ich aktualnego miejsca i stanu – zarówno w odniesieniu do bieżącego, jak i poprzedniego roku. Cenę nabycia ustala się w oparciu o metodę „ceny ewidencyjnej”.

2.17. Pozostałe należności

Należności z tytułu dostaw i usług są ujmowane i wykazywane według kwot pierwotnie zafakturowanych, z uwzględnieniem odpisu na oczekiwane straty kredytowe.

Zgodnie z MSSF 9, Bank przyjął uproszczone podejście do rozpoznawania oczekiwanych strat kredytowych w odniesieniu do należności z tytułu dostaw i usług, aktywów z tytułu umów oraz innych rozrachunków z kontrahentami.

W odniesieniu do kontrahentów handlowych, Bank nie posiada racjonalnych i możliwych do udokumentowania informacji, dostępnych bez nadmiernych kosztów i starań, które są potrzebne do oceny oczekiwanych strat kredytowych na poziomie poszczególnego kontrahenta.

Bank, w celu ustalenia poziomu odpisów na oczekiwane straty kredytowe należności handlowych grupuje instrumenty w oparciu o ich charakterystykę. Charakterystyka ta jest oparta o analizę:

- rodzaju należności,
- charakteru/typu klienta,
- stopnia przeterminowania należności.

Bank w wycenie odpisów na oczekiwane straty uwzględnia:

- prawdopodobieństwo nieotrzymania należności od dłużnika,
- racjonalne informacje, które są dostępne na dzień sprawozdawczy, bez nadmiernych kosztów i starań, dotyczące zdarzeń przeszłych, obecnych warunków i przewidywań dotyczących przyszłych warunków gospodarczych i zachowań poszczególnych dłużników.

Dla powyższych pozycji Bank zawsze określa odpis na oczekiwane straty w kwocie równej oczekiwanym stratom w całym okresie życia.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wartość należności jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie należności w związku z upływem czasu jest ujmowane jako przychody finansowe.

Pozostałe należności obejmują w szczególności zaliczki przekazane z tytułu przyszłych zakupów rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz zapasów. Zaliczki są prezentowane zgodnie z charakterem aktywów, do jakich się odnoszą, odpowiednio jako aktywa trwałe lub obrotowe. Jako aktywa niepieniężne zaliczki nie podlegają dyskontowaniu.

2.18. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Środki pieniężne wykazane w bilansie obejmują środki pieniężne w banku oraz w skarbcach, bankomatach i wpłatomatach.

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych składa się z określonych powyżej środków pieniężnych i ich ekwiwalentów oraz środków na rachunkach Banku w innych instytucjach finansowych.

Środki pieniężne są kwalifikowane do aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie.

2.19. Zobowiązania

Bank ujmuje zobowiązanie finansowe w sprawozdaniu z sytuacji finansowej wtedy i tylko wtedy, gdy staje się związany postanowieniami umowy instrumentu. W momencie początkowego ujęcia Bank wycenia składnik zobowiązań finansowych w jego wartości godziwej skorygowanej o koszty bezpośrednio związane z nabyciem/wytworzeniem, z wyłączeniem składników zaklasyfikowanych jako wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Po początkowym ujęciu Bank wycenia zobowiązania finansowe:

- w zamortyzowanym koszcie,
- w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Bank klasyfikuje zobowiązania finansowe jako wyceniane po początkowym ujęciu w zamortyzowanym koszcie, z wyjątkiem:

- zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Takie zobowiązania, w tym instrumenty pochodne będące zobowiązaniami, wycenia się po początkowym ujęciu w wartości godziwej,
- zobowiązań finansowych powstałych w wyniku przeniesienia składnika aktywów finansowych, który nie kwalifikuje się do zaprzestania ujmowania, lub wtedy, gdy ma zastosowanie podejście wynikające z utrzymania zaangażowania,
- umów gwarancji finansowych. Po początkowym ujęciu wystawca takiej umowy (w późniejszych okresach wycenia ją według wyższej z następujących wartości: (i) kwoty odpisu na oczekiwane straty kredytowe oraz (ii) początkowo ujętej kwoty w odpowiednich przypadkach pomniejszonej o skumulowaną kwotę dochodów ujmowanych zgodnie z zasadami MSSF 15,
- zobowiązań do udzielenia pożyczki oprocentowanej poniżej rynkowej stopy procentowej. Wystawca takiego zobowiązania w późniejszych okresach wycenia ją według wyższej z następujących wartości: kwoty odpisu na oczekiwane straty kredytowe oraz początkowo ujętej kwoty, w odpowiednich przypadkach pomniejszonej o skumulowaną kwotę dochodów ujmowanych zgodnie z zasadami MSSF 15,
- warunkowej zapłaty ujętej przez jednostkę przejmującą w ramach połączenia jednostek, do którego ma zastosowanie MSSF 3. Taka zapłata warunkowa jest wyceniana w późniejszych okresach w wartości godziwej, a zmiany są ujmowane w wyniku finansowym.

Bank wycenia w zamortyzowanym koszcie w szczególności zobowiązania wobec banków, zobowiązania wobec klientów, otrzymane kredyty i pożyczki, wyemitowane dłużne instrumenty finansowe oraz pożyczki podporządkowane.

Zobowiązania finansowe są wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, jeżeli zostały nabyte dla celów sprzedaży w niedalekiej przyszłości. Instrumenty pochodne, włączając wydzielone instrumenty wbudowane, są również klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, chyba że są uznane za efektywne instrumenty zabezpieczające. Zobowiązania finansowe mogą być przy pierwotnym ujęciu zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli poniższe kryteria są spełnione:

- taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność traktowania, gdy zarówno wycena jak i zasady rozpoznawania strat lub zysków podlegają innym regulacjom; lub
- zobowiązania są częścią grupy zobowiązań finansowych lub grupy zobowiązań finansowych i aktywów finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem; lub
- zobowiązania finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane.

Zobowiązania finansowe są wyceniane w wartości godziwej, z uwzględnieniem ich wartości rynkowej na dzień bilansowy, z wyłączeniem kosztów sprzedaży. Zmiany w wartości godziwej tych instrumentów są ujmowane w zysku lub stracie jako koszty lub przychody finansowe. Na dzień 31 grudnia 2018 roku, żadne zobowiązania finansowe nie zostały zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Bank wyłącza ze swojego bilansu zobowiązanie finansowe, gdy zobowiązanie wygasło, tj. kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł. Zastąpienie dotychczasowego instrumentu

dłużnego przez instrument o zasadniczo różnych warunkach dokonywane pomiędzy tymi samymi podmiotami Bank ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego zobowiązania finansowego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Podobnie znaczące modyfikacje warunków umowy dotyczącej istniejącego zobowiązania finansowego Bank ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Powstająca z tytułu zamiany różnice odnośnych wartości bilansowych wykazuje się w zysku lub stracie.

Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu dostaw i usług wykazywane są w kwocie wymagającej zapłaty.

Pozostałe zobowiązania niefinansowe obejmują w szczególności zobowiązania wobec urzędu skarbowego z tytułu podatku od towarów i usług, zobowiązania z tytułu podatku od osób prawnych oraz zobowiązania z tytułu otrzymanych zaliczek, które będą rozliczone poprzez dostawę towarów, usług lub środków trwałych. Pozostałe zobowiązania niefinansowe ujmowane są w kwocie wymagającej zapłaty.

Bank nie dokonuje przekwalifikowania żadnych zobowiązań finansowych

2.20. Rezerwy

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy na Banku ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu korzyści ekonomicznych oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. Jeżeli Bank spodziewa się, że koszty objęte rezerwą zostaną zwrócone, na przykład na mocy umowy ubezpieczenia, wówczas zwrot ten jest ujmowany jako odrębny składnik aktywów, ale tylko wtedy, gdy jest rzeczą praktycznie pewną, że zwrot ten rzeczywiście nastąpi. Koszty dotyczące danej rezerwy są wykazane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów po pomniejszeniu o wszelkie zwroty.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie oraz ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszty finansowe.

2.21. Odprawy emerytalne i inne świadczenia na rzecz pracowników

Odprawy emerytalne są wypłacane jednorazowo w momencie przejścia na emeryturę. Wysokość odpraw emerytalnych zależy od stażu pracy oraz średniego wynagrodzenia pracownika. Bank tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych w celu przyporządkowania kosztów do okresów, których dotyczą. Według MSR 19 odprawy emerytalne są programami określonych świadczeń po okresie zatrudnienia. Naliczone zobowiązania są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do dnia bilansowego. W okresach pomiędzy ustalaniem wartości bieżącej zobowiązania Bank aktualizuje kluczowe wskaźniki odzwierciedlające strukturę zatrudnienia niezbędną do prawidłowej oceny rezerwy.

Zgodnie z zapisami dyrektywy CRDIV i wymogami Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego

sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach z dnia 6 marca 2017 roku, Bank wprowadził zasady przyznawania i wypłat wynagrodzenia zmiennego dla osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku. W 2018 r., Bank wprowadził program wynagrodzeń opartych o akcje własne. W tym celu, nabył pulę akcji od głównego akcjonariusza w ilości 99 751 szt. o wartości nominalnej 1 126 tys. zł.

Bank rozpoznał koszt programu zgodnie z MSR 19, głównie z uwagi na pozagiełdowy charakter obrotu akcjami oraz rozliczenie oparte o wartość księgową (a nie wartość godziwą) akcji. Dodatkowo, kierując się zasadą

przewagi treści ekonomicznej nad formą prawną operacji, Bank uznał, że zawarte w umowie z pracownikami ograniczenia w rozporządzaniu akcjami skutkują faktycznym brakiem zmiany właścicielstwa akcji.

2.22. Kapitały

Kapitały własne stanowią kapitały i fundusze tworzone zgodnie z obowiązującym prawem oraz ze statutem Banku. Do kapitałów Banku zaliczane są także niepodzielone zyski i ewentualne niepokryte straty z poprzednich okresów. Kapitał zakładowy jest wykazany w wysokości zgodnej ze statutem Banku oraz wpisem do rejestru sądowego według wartości nominalnej. Kapitał zapasowy tworzony jest z odpisów z zysku netto, zgodnie ze statutem Banku na pokrycie strat bilansowych.

Na kapitał z aktualizacji wyceny odnosi się różnice z wyceny wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody oraz różnice z wyceny instrumentów zabezpieczających stanowiących efektywne zabezpieczenie przepływów pieniężnych z uwzględnieniem odroczonego podatku dochodowego. Na dzień wyłączenia z ksiąg rachunkowych całości lub części składnika aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży łączne skutki zmiany wartości godziwej odniesione na kapitał z aktualizacji wyceny zostają wyksięgowane (odwrócone). Całość lub odpowiednio część dokonanego uprzednio odpisu aktualizującego zwiększa lub zmniejsza wartość danego składnika aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży. Skutki zmian wartości godziwej są wyksięgowywane w korespondencji z rachunkiem zysków i strat.

Wynik finansowy netto roku obrotowego stanowi wynik z rachunku zysków i strat roku bieżącego skorygowany obciążeniem z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych.

W roku 2018, Bank dokonał zakupu akcji własnych od większościowego udziałowca. Ich wartość wyrażona w cenie zakupu została ujęta w pozycji kapitałów.

2.23. Przychody i koszty

Przychody są ujmowane w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że Bank uzyska korzyści ekonomiczne związane z daną transakcją oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób. Przychody są rozpoznawane w wartości godziwej zapłaty otrzymanej lub należnej, po pomniejszeniu o podatek od towarów i usług oraz rabaty. Przy ujmowaniu przychodów obowiązują również kryteria przedstawione poniżej.

a. Przychody i koszty odsetkowe

Przychody z tytułu odsetek obejmują odsetki otrzymane lub należne z tytułu kredytów, środków na rachunkach Banku w innych instytucjach finansowych, depozytów udzielonych oraz innych aktywów finansowych. Koszty z tytułu odsetek obejmują odsetki naliczone lub zapłacone od depozytów klientów, środków pozyskanych na rynku międzybankowym oraz koszty odsetkowe z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych. Wynik

odsetkowy zawiera również przychody/koszty odsetkowe z tytułu instrumentów pochodnych desygnowanych przez Bank do rachunkowości zabezpieczeń.

Przychody i koszty z tytułu odsetek od instrumentów finansowych są ujmowane w rachunku zysków i strat w wysokości wynikającej z wyceny według zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej.

Efektywna stopa procentowa jest stopą, która dyskontuje przyszłe przepływy pieniężne dokonywane w do momentu wygaśnięcia instrumentu finansowego, do wartości brutto składnika aktywów lub zamortyzowanego kosztu zobowiązania finansowego.

Odsetki naliczone od należności, dla których rozpoznano utratę wartości, zaliczane są do przychodów odsetkowych. Odsetki te wyliczane są według efektywnej stopy procentowej wykorzystywanej do zdyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych szacowanych dla celów wyceny utraty wartości, w części możliwej do odzyskania.

b. Prowizje

Prowizje za udzielenie pożyczek i kredytów rozliczane są w czasie przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej, przy uwzględnieniu kosztów udzielenia kredytu. Prowizje te ujmowane są jako przychód odsetkowy.

Prowizje i opłaty zawierają wynagrodzenie otrzymane w związku z czynnościami związanymi z zawarciem umów ubezpieczeniowych dystrybuowanych wśród klientów kredytowych, które rozpoznawane są zgodnie z zasadami opisanymi w punkcie 2.23 e.

Głównymi pozycjami przychodów prowizyjnych Banku są przychody z tytułu pośrednictwa ubezpieczeniowego, przychody z tytułu opłat i prowizji za prowadzenie rachunków klientów, z tytułu opłat od udzielanych kredytów i pożyczek oraz z tytułu obsługi kart kredytowych. Koszty prowizyjne obejmują w szczególności koszty obsługi kart płatniczych i kredytowych oraz koszty prowizji za pośrednictwo kredytowe. Przychody i koszty z tytułu opłat i prowizji, dla których nie znajduje zastosowanie metoda efektywnej stopy procentowej ujmowane są zgodnie z zasadą memoriału w chwili wykonania usługi i prezentowane są w rachunku wyników w linii przychodów i kosztów prowizyjnych.

c. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Pozostałe przychody i koszty operacyjne obejmują wynik osiągnięty przez Bank na działalności niezwiązanej bezpośrednio z działalnością finansową. W szczególności są to przychody i koszty z tytułu sprzedaży, usług świadczonych na rzecz franczyzobiorców oraz z tytułu odzysków z wierzytelności spisanych wcześniej do ewidencji pozabilansowej.

Koszty są rozpoznawane zgodnie z zasadą memoriałową, czyli w okresach, których dotyczą, niezależnie od daty dokonania płatności.

d. Wynik z pozycji wymiany i wynik z tytułu operacji finansowych

Do wyniku z pozycji wymiany zaliczane są w szczególności zrealizowane i niezrealizowane dodatnie i ujemne różnice kursowe z tytułu obsługi walutowych rachunków bieżących klientów, od operacji transferu środków walutowych, z tytułu obsługi produktu hipotecznego indeksowanego i źródeł jego finansowania oraz rozliczenia płatności fakturowych.

W wyniku z operacji finansowych Bank ujmuje nieefektywną część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym w rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych oraz wynik z tytułu rachunkowości zabezpieczeń instrumentów finansowych do wartości godziwej. W wyniku z operacji finansowych Bank ujmuje również kwoty uzyskanych dochodów z tytułu posiadania kapitałowych instrumentów finansowych.

e. Przychody z tytułu umów z klientami

Przychody są ujmowane, jeżeli znaczące ryzyko i korzyści wynikające z prawa własności do towarów i produktów zostały przekazane nabywcy oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób.

Przychody z tytułu sprzedaży towarów i produktów oraz z tytułu świadczenia usług Bank prezentuje zgodnie z MSSF 15. Standard został wydany przez RMSR w dniu 28 maja 2014 roku i zastępuje MSR 18 „Przychody”, MSR 11 „Umowy o usługę budowlaną” oraz wcześniejsze interpretacje związane z ujmowaniem przychodów. Standard określa sposób i moment ujmowania przychodów w sprawozdaniu z sytuacji finansowej. Ma zastosowanie do prawie wszystkich umów z klientami, z wyłączeniem pewnych specyficznych form działalności (umowy leasingowe, instrumenty finansowe oraz umowy ubezpieczeniowe). Standard określa dodatkowo zasady ujmowania transakcji, które nie były szczegółowo regulowane przez dotychczasowe regulacje (np. przychody ze świadczenia usług, modyfikacje warunków umów) oraz dostarcza obszerniejszych wyjaśnień na temat ujmowania umów wieloelementowych

Fundamentalną zasadą nowego standardu jest ujmowanie przychodów w taki sposób, aby odzwierciedlić transfer towarów lub usług na rzecz klientów oraz kwocie odzwierciedlającej wysokość wynagrodzenia (tj. płatność), do którego spółka spodziewa się uzyskać prawo w zamian za towary lub usługi.

Wprowadzenie MSSF 15 nie wpłynęło w sposób istotny na zasady rozliczania przychodów w Banku.

Przychody z tytułu świadczenia usług są ujmowane na podstawie stopnia zaawansowania ich realizacji.

Procentowy stan zaawansowania realizacji usługi ustalany jest jako stosunek kosztów poniesionych do szacowanych kosztów niezbędnych do zrealizowania zlecenia.

Przychody z tytułu premii za utrzymanie portfela umów ubezpieczenia ujmowane są w trakcie okresu rozliczeniowego, którego dotyczy spełnienie warunków wypłaty premii.

Przychody z tytułu wynajmu rzeczowych aktywów trwałych ujmowane są metodą liniową przez okres wynajmu w stosunku do otwartych umów.

Przychody i koszty z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych powiązanych z kredytami i pożyczkami

W celu określenia sposobu ujęcia transakcji w księgach rachunkowych Banku, konieczne jest określenie stopnia bezpośredniego powiązania produktu ubezpieczeniowego oraz instrumentu finansowego, biorąc pod uwagę treść ekonomiczną transakcji.

Bezpośrednie powiązanie produktu ubezpieczeniowego z instrumentem finansowym występuje w szczególności, gdy jest spełniony co najmniej jeden z dwóch warunków:

- instrument finansowy jest oferowany przez Bank zawsze z produktem ubezpieczeniowym,
- produkt ubezpieczeniowy jest oferowany przez Bank wyłącznie z instrumentem finansowym tj. nie ma możliwości zakupu w Banku produktu ubezpieczeniowego identycznego co do formy prawnej, warunków

i treści ekonomicznej bez zakupu produktu łączonego z instrumentem finansowym.

Przy braku spełnienia wspomnianych warunków, Bank dodatkowo dokonuje szczegółowej analizy treści ekonomicznej produktu, w tym spełnienia kryteriów niezależności umów ubezpieczenia od oferowanych instrumentów finansowych poprzez ustalenie między innymi:

- stopnia sprzedaży produktów łączonych tj. procentowego udziału instrumentów finansowych z ochroną ubezpieczeniową do ilości umów dotyczących instrumentów finansowych w portfelu banku,
- średniego rzeczywistego rocznego oprocentowania poszczególnych instrumentów finansowych w portfelu banku w podziale na zawierające ochronę ubezpieczeniową oraz bez elementu ubezpieczenia,
- możliwości przystąpienia do ochrony ubezpieczeniowej bez instrumentu finansowego,
- przy braku wymogu zawarcia przez klienta umowy ubezpieczeniowej do nabywanego przez niego instrumentu finansowego - ilości zbliżonych warunków i zasad umów ubezpieczenia zawartych w innych zakładach ubezpieczeń niż zakład ubezpieczeń, którego produkty są oferowane przez Bank łącznie z instrumentem finansowym (procentowy udział w całym portfelu kredytowym - w podziale instrumenty finansowe zgodnie z ofertą produktową banku),
- ilości rezygnacji i wysokości zwracanych prowizji - w podziale na instrumenty finansowe zgodnie z ofertą produktową banku, produkty ubezpieczeniowe i grupy ubezpieczeń,
- ilości umów ubezpieczenia kontynuowanych po wcześniejszej spłacie kredytu, wraz z informacją o produktach kredytowych, z którymi były powiązane,
- zakresu czynności wykonywanych na rzecz ubezpieczyciela w trakcie trwania umowy ubezpieczenia;
- efektów analizy raportów zarządczych dotyczących wyników poszczególnych instrumentów finansowych zgodnie z ofertą produktową banku, usług bankowych.

W rezultacie powyższej analizy Bank identyfikuje, które kredyty i polisy ubezpieczeniowe, zgodnie z modelem bancassurance przyjętym przez Bank, stanowią transakcje powiązane.

Księgowe ujmowanie kosztów i przychodów z tytułu bancassurance dla transakcji powiązanych

Transakcja dzielona jest na elementy, w odniesieniu do których przychody będą alokowane oddzielnie:

- wynagrodzenie za usługi świadczone w momencie podpisania polisy ubezpieczeniowej, zgodnie z MSSF 15, należy kwalifikować jako opłaty uzyskiwane z tytułu realizacji istotnej czynności oraz ujmować jednorazowo w przychodach z tytułu prowizji,
- opłata powiązana z udzielonym kredytem - wynagrodzenie Banku pomniejszone o wynagrodzenie z tytułu podpisania polisy ubezpieczeniowej oraz pomniejszone o wynagrodzenie z tytułu usług wykonywanych po podpisaniu umowy, należy traktować jako przychody z tytułu udzielenia kredytu. W związku z tym ta część wynagrodzenia jest uwzględniona w efektywnej stopie procentowej i wykazywana w przychodach odsetkowych,
- wynagrodzenie za usługi świadczone przez Bank w okresie obowiązywania polisy ubezpieczeniowej – ta część wynagrodzenia (przychodów) za usługi bieżące jest odroczone i amortyzowane liniowo w przychodach z tytułu prowizji w okresie życia polisy (część odroczone), zgodnie ze stopniem zaawansowania usługi.

Podział wynagrodzenia z tytułu ubezpieczeń dokonywany jest w proporcji wartości godziwej instrumentu finansowego (kredytu) oraz wartości godziwej usługi pośrednictwa, z uwzględnieniem wartości wynagrodzenia

z tytułu świadczenia dodatkowych czynności po dokonaniu sprzedaży produktu ubezpieczeniowego) w stosunku do sumy obu tych wartości. W kalkulacji podziału wynagrodzenia Bank bierze również pod uwagę wartość świadczonych przez Bank usług posprzedażowych.

Ustalenie wartości godziwej usługi pośrednictwa ubezpieczeniowego (z uwzględnieniem wartości usług posprzedażowych) jest dokonywane na podstawie analizy cen rynkowych.

Ustalenie wartości godziwej dla instrumentu finansowego opiera się na podejściu dochodowym opartym na przeliczeniu przyszłych kwot na wartość bieżącą, zgodnie z MSSF 13, co stanowi wiarygodne przybliżenie wartości godziwej.

Przychody Banku ujmowane są w kwocie netto. W związku z tym konieczne jest wyliczenie oczekiwanych zwrotów wynagrodzenia Banku z tytułu przedterminowych spłat kredytu powodujących skrócenie okresu ochrony ubezpieczeniowej. Bank tworzy rezerwę do wysokości przyszłych spodziewanych zwrotów dla:

- części dotyczącej wynagrodzenia z tytułu pośrednictwa. Rezerwa ta jest wykorzystana w korespondencji z pozycją przychodów z tytułu prowizji w sytuacji wystąpienia zwrotów,
- części dotyczącej wynagrodzenia z tytułu usług posprzedażowych. Rezerwa ta jest wykorzystana w korespondencji z pozycją przychodów z tytułu prowizji w sytuacji wystąpienia zwrotów,
- części odroczonej rozliczanej według zamortyzowanego kosztu, jako element korygujący efektywną stopę procentową. Rezerwa ta jest wykorzystana w korespondencji z pozycją przychodów z tytułu odsetek w sytuacji wystąpienia zwrotów.

Przychody i koszty z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych niepowiązanych z produktami kredytowymi

Wynagrodzenie z tytułu produktów niepowiązanych/samodzielnych stanowi wynagrodzenie za wykonanie istotnej czynności i nie wymaga od Banku realizacji jakichkolwiek innych usług, szczególnie w następstwie sprzedaży. W związku z tym wynagrodzenie należne lub otrzymane od towarzystw ubezpieczeniowych jest uznawane jako przychody powstałe w dniu rozpoczęcia obowiązywania bądź odnowienia polisy ubezpieczeniowej.

2.24. Podatki

Podatek bieżący

Zobowiązania i należności z tytułu bieżącego podatku za okres bieżący i okresy poprzednie wycenia się w wysokości kwot przewidywanej zapłaty na rzecz organów podatkowych (podlegających zwrotowi od organów podatkowych) z zastosowaniem stawek i przepisów podatkowych, które prawnie lub faktycznie obowiązywały na dzień bilansowy. Podstawa opodatkowania podatkiem dochodowym od osób prawnych wyliczana jest zgodnie z regulacjami zawartymi w Ustawie o podatku dochodowym od osób prawnych.

Podatek odroczony

Na potrzeby sprawozdawczości finansowej, podatek odroczony jest obliczany metodą zobowiązań bilansowych w stosunku do różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i zobowiązań, a ich wartością bilansową wykazaną w sprawozdaniu finansowym.

Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego są to kwoty podatku dochodowego wymagające zapłaty w przyszłych okresach, w związku z występowaniem dodatnich różnic przejściowych.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego są to kwoty przewidziane w przyszłych okresach do odliczenia od podatku dochodowego ze względu na:

- ujemne różnice przejściowe,
- przeniesienie na kolejny okres nierozliczonych strat podatkowych,
- przeniesienie na kolejny okres niewykorzystanych ulg podatkowych.

Różnice przejściowe są to różnice między wartością bilansową danego składnika aktywów lub zobowiązań a jego wartością podatkową. Różnicami przejściowymi mogą być:

- dodatnie różnice przejściowe, czyli różnice przejściowe, które powodują powstanie kwot do opodatkowania uwzględnianych w toku ustalania dochodu do opodatkowania (straty podatkowej) w przyszłych okresach, gdy wartość bilansowa składnika aktywów lub zobowiązań zostanie zrealizowana lub rozliczona,
- ujemne różnice przejściowe, czyli różnice przejściowe, które powodują powstanie kwot podlegających odliczeniu podatkowemu w toku ustalania dochodu do opodatkowania (straty podatkowej) w przyszłych okresach, gdy wartość bilansowa składnika aktywów lub zobowiązań zostanie zrealizowana lub rozliczona.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku jest weryfikowana na każdy dzień bilansowy i ulega stosownemu obniżeniu o tyle, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Nieujęty składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego podlega ponownej ocenie na każdy dzień bilansowy i jest ujmowany do wysokości odzwierciedlającej prawdopodobieństwo osiągnięcia w przyszłości dochodów do opodatkowania, które pozwolą na odzyskanie tego składnika aktywów.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczone wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) obowiązujące na dzień bilansowy lub takie, których obowiązywanie w przyszłości jest pewne na dzień bilansowy.

Podatek dochodowy dotyczący pozycji ujmowanych poza zyskiem lub stratą jest ujmowany poza zyskiem lub stratą: w innych całkowitych dochodach, w odniesieniu do pozycji ujętych w innych całkowitych dochodach lub bezpośrednio w kapitale własnym, w odniesieniu do pozycji ujętych bezpośrednio w kapitale własnym.

Bank kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy i tylko wtedy, gdy posiada możliwość wyegzekwowania tytułu prawnego do przeprowadzenia kompensat należności ze zobowiązaniami z tytułu bieżącego podatku i odroczonego podatku dochodowego ma związek z tym samym podatnikiem i tym samym organem podatkowym.

Wysokość rezerwy i aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego ustalana jest przy uwzględnieniu stawek podatku dochodowego obowiązujących w roku powstania obowiązku podatkowego. Wykazywana w sprawozdaniu z całkowitych dochodów część odroczonego stanowi różnicę pomiędzy stanem rezerw i aktywów

z tytułu podatku odroczonego na koniec i początek okresu sprawozdawczego, z tym, że rezerwy i aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego, dotyczące operacji rozliczanych z kapitałem własnym, odnosi się również na kapitał z aktualizacji.

2.25. Ważniejsze szacunki i osądy

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSR/ MSSF wymaga dokonania przez Zarząd pewnych szacunków oraz przyjęcia założeń, które mają wpływ na kwoty prezentowane w sprawozdaniu finansowym oraz w notach objaśniających.

Dokonywane przez Bank szacunki oraz założenia są poddawane regularnym przeglądom. Korekty szacunków są rozpoznawane w tym okresie, w którym dokonano zmiany szacunków.

Główne założenia/subiektywne oceny przyjęte przy dokonywaniu szacunków dotyczą przede wszystkim:

▪ Utrata wartości kredytów i pożyczek

Przyjęte założenia dotyczące szacowania utraty wartości kredytów i pożyczek zostały opisane w punkcie 2.14. Wartość utraty wartości w odniesieniu do należności od banków została zaprezentowana w nocie 17, a w odniesieniu do należności od klientów w nocie 18 sprawozdania finansowego.

▪ Utrata wartości aktywów trwałych

Na każdy dzień bilansowy Bank ocenia istnienie przesłanek, które wskazują, czy nastąpiła utrata wartości któregoś ze składników aktywów trwałych lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne. W przypadku istnienia takiej przesłanki, Bank dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej. Oszacowanie wartości użytkowej składnika aktywów trwałych lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne wymaga przyjęcia założeń dotyczących wielkości oraz terminów wystąpienia tych przepływów oraz ewentualnych zmian. Informacje o oszacowanej przez bank utracie wartości aktywów trwałych zawarte są w nocie 22.

▪ Przychody z tytułu ubezpieczeń

W celu określenia sposobu ujęcia transakcji sprzedaży produktów ubezpieczeniowych Bank określa stopień bezpośredniego powiązania produktu ubezpieczeniowego oraz instrumentu finansowego, biorąc pod uwagę treść ekonomiczną transakcji oraz szereg kryteriów.

Na każdą datę bilansową Bank dokonuje oszacowania rezerwy na zwroty wynagrodzenia związane z przedterminowym skróceniem sprzedanych polis ubezpieczeniowych, w szczególności wynikających ze spłat kredytu powodujących skrócenie okresu ochrony ubezpieczeniowej. Bank dokonuje tego oszacowania w oparciu o historyczne dane dotyczące wcześniejszych spłat kredytów.

Wartość przychodów z tytułu ubezpieczeń została zaprezentowana w nocie 5.

▪ Okresy użytkowania rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych

Okres użytkowania rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych to okres ekonomicznej użyteczności aktywów, w którym według oczekiwań Banku aktywa trwałe i wartości niematerialne będą wykorzystywane i z tego tytułu osiągnięte zostaną korzyści ekonomiczne. W nocie 2.9 i 2.10 przedstawione są stawki amortyzacji rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych.

▪ **Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego**

Bank rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione.

Informacje o wartości aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego zostały zaprezentowane w nocie 23.

NOTY DO RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT

3. Przychody z tytułu odsetek

<i>(w tys. zł)</i>	2018	2017*
Przychody odsetkowe od aktywów wycenianych według zamortyzowanego kosztu	843 963	836 561
Przychody z tytułu lokat w bankach	5 032	8 403
Przychody z tytułu kredytów i pożyczek dla klientów (osoby fizyczne):	838 276	827 441
- kredyty bez utraty wartości	796 532	784 162
- kredyty z utratą wartości	41 744	43 279
Kredyty i pożyczki otrzymane od banków	655	717
Przychody odsetkowe od aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	30 834	30 590
Przychody z tytułu dłużnych papierów wartościowych	30 834	30 590
Instrumenty pochodne zabezpieczające	(933)	(856)
RAZEM	873 864	866 295

*dane przekształcone

4. Koszty z tytułu odsetek

<i>(w tys. zł)</i>	2018	2017*
Koszty odsetkowe obliczone z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, w tym:	201 972	203 986
Koszty z tytułu zobowiązań wobec banków i instytucji finansowych:	100 433	105 196
- Banki	94 651	100 272
- Instytucje finansowe	5 782	4 924
Koszty z tytułu zobowiązań wobec klientów:	80 931	83 364
- Osoby fizyczne	80 931	83 364
Koszty z tytułu kredytów udzielonych klientom	4	3
Koszty z tytułu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	20 604	15 423
Instrumenty pochodne zabezpieczające	2 039	139
RAZEM	204 011	204 125

*dane przekształcone

5. Przychody z tytułu prowizji

<i>(w tys. zł)</i>	2018	2017*
Przychody z tytułu prowizji od sprzedaży ubezpieczeń	37 426	49 900
Prowizje z tytułu operacji na rachunkach klientów	21 904	17 395
Prowizje z tytułu obsługi kart płatniczych i kredytowych	15 934	14 072
Prowizje i opłaty związane z udzielonymi kredytami	7 637	8 433
Pozostałe prowizje	4 052	2 594
RAZEM	86 953	92 394

*dane przekształcone

6. Koszty z tytułu prowizji

(w tys. zł)	2018	2017*
Prowizje za pośrednictwo kredytowe	12 911	10 873
Prowizje z tytułu obsługi kart płatniczych i kredytowych	26 744	28 122
Koszty z tytułu sprzedaży ubezpieczeń	552	1 009
Pozostałe prowizje i opłaty	2 012	1 805
RAZEM	42 219	41 809

*dane przekształcone

7. Wynik z tytułu modyfikacji

(w tys. zł)	2018	2017*
Wynik z tytułu modyfikacji	(3 251)	-
RAZEM	(3 251)	-

*dane przekształcone

Pozycja obejmuje wynik z tytułu modyfikacji nieistotnych, skalkulowany zgodnie z MSSF 9 dla portfela kredytów i należności od klientów, zakwalifikowanych do aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu. Bank nie zidentyfikował w roku 2018 modyfikacji o charakterze istotnym.

Wartość portfela, dla którego Bank rozpoznał modyfikacje nieistotne

(w tys. zł)	2018
Wartość aktywów finansowych przed modyfikacją	
Wartość bilansowo brutto	209 269
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	(36 324)
Wartość bilansowa netto	172 945
Wynik z tytułu modyfikacji	(3 251)
Wartość bilansowa netto z uwzględnieniem modyfikacji	169 694

8. Wynik operacji finansowych

(w tys. zł)	2018	2017*
Instrumenty pochodne zabezpieczające, zabezpieczenie przepływów pieniężnych	(100)	33
Instrumenty pochodne zabezpieczające, zabezpieczenie wartości godziwej	(9 932)	(1 780)
Dywidendy otrzymane	88	77
Inne	233	142
RAZEM	(9 711)	(1 528)

*dane przekształcone

9. Wynik z pozycji wymiany

(w tys. zł)	2018	2017*
Przychody z pozycji wymiany	229 203	152 475
Koszty z pozycji wymiany	(223 920)	(148 387)
RAZEM	5 283	4 088

*dane przekształcone

Wpływ na poziom przychodów i kosztów z pozycji wymiany miała kontynuowana w 2018 roku obsługa produktu hipotecznego denominowanego w CHF i źródeł jego finansowania oraz rozliczenie płatności zobowiązań fakturowych Banku. W roku 2018, Bank rozwinął też ofertę w zakresie obsługi walutowych rachunków

bieżących oraz realizację płatności walutowych na zlecenie klientów. Zarządzanie ryzykiem walutowym opisane jest w nocie 42

10. Pozostałe przychody operacyjne

(w tys. zł)	2018	2017*
Przychody z tytułu opłat windykacyjnych	15 135	15 726
Odzyski od należności spisanych z bilansu**	15 845	17 608
Przychody z refakturowania franczyzobiorców	2 879	3 254
Przychody z tytułu zarządzania sprzedanymi wierzytelnościami	7 707	7 674
Rozwiązanie rezerwy na likwidację placówek	491	252
Rozwiązanie rezerw na przewidywane straty	1 016	490
Rozwiązanie rezerw na sprawy sporne	-	125
Przychody ze sprzedaży-pozostałe	772	145
Inne	5 143	2 120
RAZEM	48 988	47 394

*dane przekształcone

**w tym kwota przychodu z tytułu sprzedaży portfela należności kredytowych Banku 10 mln zł w roku 2018 (9,4 mln zł w roku 2017).

Bank sprzedał w 2018 roku portfele kredytów niepracujących o wartości nominalnej kapitału 102,6 mln zł.

W pozycji „Pozostałe przychody operacyjne” prezentowane są przychody z tytułu sprzedaży portfeli kredytów niepracujących znajdujących się na moment sprzedaży w ewidencji pozabilansowej Banku.

W IV kwartale 2018 roku Bank zakończył działalność w obszarze zarządzania sekurytyzowanymi wierzytelnościami funduszy sekurytyzacyjnych. W roku 2018 Bank osiągnął przychody z tytułu prowadzenia tej działalności w wysokości 7 707 tys. zł, koszty poniesione w związku z prowadzeniem tej działalności wyniosły natomiast 993 tys. zł. W roku 2017 przychody z tytułu obsługi wierzytelności funduszy sekurytyzacyjnych wyniosły 7 674 tys. zł, koszty poniesione w związku z prowadzeniem tej działalności wyniosły natomiast 1 814 tys. zł.

11. Pozostałe koszty operacyjne

(w tys. zł)	2018	2017*
Z tytułu likwidacji środków trwałych, wartości niematerialnych oraz aktywów do zbycia	888	692
Koszty windykacyjne i sądowe	4 586	5 968
Rezerwy na przewidywane straty z tytułu zawartych umów	921	225
Rezerwy na likwidację placówek	-	743
Pozostałe rezerwy	-	174
Koszty franszyzy	1 104	1 341
Koszty reklamacji	773	609
Koszty z tytułu zarządzania sprzedanymi wierzytelnościami	993	1 814
Koszty z tytułu sprzedaży środków trwałych, wartości niematerialnych oraz aktywów do zbycia	-	23
Inne	2 170	7 378
RAZEM	11 435	18 967

*dane przekształcone

12. Koszty działania Banku

(w tys. zł)	2018	2017*
Koszty pracownicze	229 254	221 111
Wynagrodzenia	188 483	179 372
Ubezpieczenia społeczne	31 633	30 890
Pozostałe koszty świadczeń pracowniczych	9 138	10 849
Koszty rzeczowe	205 837	229 511
Koszty najmu budynków	53 641	58 985
Usługi w zakresie promocji i reklamy	24 962	32 479
Koszty doradztwa i usług specjalistycznych	20 489	20 467
Usługi informatyczne i telekomunikacyjne	26 616	27 164
Koszty zakupu materiałów	7 585	10 179
Składka i wpłaty na Bankowy Fundusz Gwarancyjny	15 877	14 401
Opłaty pocztowe	4 964	5 136
Podatki i opłaty	33 298	35 860
- w tym podatek bankowy	30 656	29 343
Koszty ubezpieczenia mienia	2 736	3 157
Koszt obsługi floty samochodowej	5 816	6 600
Pozostałe koszty rzeczowe	9 853	15 083
Razem	435 091	450 622

*dane przekształcone

13. Amortyzacja

(w tys. zł)	2018	2017*
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	20 729	20 501
Amortyzacja wartości niematerialnych	17 548	15 753
RAZEM	38 277	36 254

*dane przekształcone

14. Wynik z tytułu odpisów na oczekiwane straty kredytowe

(w tys. zł)	2018	2017*
Utworzone odpisy na oczekiwane straty kredytowe	(178 715)	(166 358)
Osoby fizyczne	(178 713)	(166 357)
- odpis na należności bez utraty wartości	(32 834)	(9 674)
Kredyt hipoteczny	(5 131)	(2 948)
Karta kredytowa	(661)	(85)
Kredyt gotówkowy	(23 961)	(4 851)
Kredyty i pożyczki pozostałe	(3 081)	(1 790)
- odpis na należności z utratą wartości	(145 469)	(156 683)
Kredyt hipoteczny	(9 585)	(18 794)
Karta kredytowa	(1 137)	(2 395)
Kredyt gotówkowy	(124 716)	(123 780)
Kredyty i pożyczki pozostałe	(10 031)	(11 714)
- odpis na ekspozycje pozabilansowe	(410)	-
Banki	(2)	(1)
odpis na należności bez utraty wartości	(2)	(1)
Rozwiązane odpisy na oczekiwane straty kredytowe	42 406	44 454

Osoby fizyczne	42 404	42 346
- odpis na należności bez utraty wartości	30 637	23 959
Kredyt hipoteczny	15 865	10 322
Karta kredytowa	624	256
Kredyt gotówkowy	10 873	10 896
Kredyty i pożyczki pozostałe	3 275	2 485
- odpis na należności z utratą wartości	11 038	18 387
Kredyt hipoteczny	3 317	9 050
Karta kredytowa	729	608
Kredyt gotówkowy	4 146	8 667
Kredyty i pożyczki pozostałe	2 846	62
- odpis na ekspozycje pozabilansowe	729	
Banki	2	8
-odpis na należności bez utraty wartości	2	8
Rozwiązanie rezerwy na potencjalne straty z tyt. sprzedaży portfela kredytowego	-	2 100
WYNIK Z TYTUŁU ODPISÓW	(136 309)	(121 904)

*dane przekształcone

15. Podatek dochodowy

Wpływający na wynik finansowy podatek dochodowy za dany okres sprawozdawczy obejmuje:

- a) część bieżącą,
- b) część odroczoną.

Podatek dochodowy bieżący jest kalkulowany w oparciu o zysk brutto ustalony na podstawie MSSF, skorygowany o przychody nie podlegające opodatkowaniu i koszty niestanowiące kosztów uzyskania przychodu. Do podstawy opodatkowania dodawane są także przychody podatkowe i koszty uzyskania przychodu, które nie stanowiły podstawy wyliczenia zysku brutto MSSF danego okresu.

(w tys. zł)	2018	2017*
Podatek dochodowy obciążający wynik finansowy za dany okres obrotowy		
- część bieżąca	(38 378)	(33 459)
- część bieżąca (korekta podatku dochodowego dotycząca lat ubiegłych)	-	1 422
- zmiana stanu aktywa (netto) z tytułu odroczonego podatku dochodowego	(6 238)	(3 206)
- korekta wynikająca z przeglądu aktywa na podatek odroczony	(1 608)	-
- zmiana stanu aktywa (netto) z tytułu odroczonego podatku dochodowego (korekta podatku dot. lat ubiegłych)	-	(434)
RAZEM	(46 224)	(35 677)

*dane przekształcone

Zmiana stanu aktywa z tytułu podatku odroczonego wynika głównie z nieefektywności podatkowej związanej z portfelem kredytów przedawnionych/wyłudzonych, zarówno sprzedanych w trakcie 2018 jak i objętych aktualizacją aktywa (więcej informacji w nocie 23).

Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej

(w tys. zł)	2018	2017*
Wyliczenie podatku dochodowego – część bieżąca		
Zysk brutto	149 307	136 848
Podatek dochodowy wg ustawowej stawki 19%	(28 368)	(26 001)
- PFRON	(449)	(425)
- składki na rzecz organizacji nie stanowiące kosztu uzyskania przychodu	(3 062)	(2 766)
- koszty odpisów kredytowych nie stanowiących kosztu uzyskania przychodu	(178)	(948)
- strata na sprzedaży wierzytelności w części nie stanowiącej kosztu uzyskania przychodu	(6 679)	-
- korekta wynikająca z przeprowadzonej inwentaryzacji aktywa na podatek odroczony	(1 608)	-
- podatek od niektórych instytucji finansowych	(5 824)	(5 577)
- pozostałe	(56)	(950)
Podatek dochodowy obciążający wynik finansowy za dany okres obrotowy	(46 224)	(36 667)
Efektywna stopa podatkowa %	30,96	26,79

*dane przekształcone

W roku 2018 miały miejsce obszerne zmiany przepisów w zakresie podatku dochodowego, natomiast tylko część z nich miała bezpośredni wpływ na pozycję podatkową Banku. Zmienione zostały zasady zaliczania do kosztów uzyskania przychodów odpisów na straty kredytowe oraz strat ze zbycia wierzytelności kredytowych do funduszy sekurytyzacyjnych. Instytucji finansowych dotyczyło także wprowadzenie ograniczenia odliczania wydatków na usługi niematerialne nabywane od podmiotów powiązanych oraz zniesienie ograniczenia odliczania kosztów finansowania (tzw. niedostateczna kapitalizacja).

NOTY DO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ

16. Kasa, środki w Banku Centralnym

(w tys. zł)	31.12.2018	31.12.2017*
Gotówka	49 165	59 940
Środki na rachunkach w Banku Centralnym	197 982	103 297
RAZEM	247 152	163 237

*dane przekształcone

Gotówka obejmuje środki zgromadzone w walucie polskiej i w walutach obcych obsługiwanych przez Bank w kasach Banku, wpłatomatach, bankomatach oraz skarbcach placówek.

Bank może wykorzystywać w ciągu dnia środki na rachunku rezerwy obowiązkowej utrzymywanym w Narodowym Banku Polskim do bieżących rozliczeń pieniężnych, musi jednak zapewnić utrzymanie średniego miesięcznego salda na tym rachunku w odpowiedniej wysokości wynikającej z przepisów Ustawy o Narodowym Banku Polskim. W okresie rozliczeniowym obejmującym 31 grudnia 2018 roku Bank obowiązany był do utrzymywania średniej rezerwy w wysokości 248 164 tys. zł. W okresie rozliczeniowym obejmującym 31 grudnia 2017 roku Bank utrzymywał rezerwę w wysokości 248 539 tys. zł.

17. Należności od banków

Struktura należności od banków według typu produktu

(w tys. zł)	31.12.2018	31.12.2017*
Rachunki bieżące	58 482	27 895
Lokaty terminowe	71 134	71 142
Inne należności	-	-
Razem brutto	129 616	99 037
Odpis na oczekiwane straty kredytowe	(2)	(12)
RAZEM	129 614	99 025

*dane przekształcone

W roku 2018 i 2017 nie rozpoznano utraty wartości należności od banków.

Struktura należności od banków według grup ryzyka

(w tys. zł)	31.12.2018	31.12.2017*
Należności bez utraty wartości	129 616	99 037
Odpis na oczekiwane straty kredytowe**	(2)	(12)
RAZEM	129 614	99 025

**dane przekształcone

**Wszystkie należności od banków w roku 2018 były klasyfikowane do Stage 1. Bank nie zidentyfikował należności, w stosunku do których nastąpiła utrata wartości od momentu początkowego ujęcia.

Zmiana stanu odpisów na oczekiwane straty kredytowe

(w tys. zł)	
Stan na 01.01.2018 (w tys. zł)	(12)
Korekta MSSF 9	10
Stan na 01.01.2018 dane przekształcone	(2)
Odpis na oczekiwane straty kredytowe	(2)
Wykorzystanie odpisów	-
Rozwiązanie odpisów na oczekiwane straty kredytowe	2
Stan na 31.12.2018 (w tys. zł)	(2)

Zmianę stanu odpisów na oczekiwane straty kredytowe dla należności wobec banków w podziale na segmenty przedstawia poniższa tabela.

(w tys. zł)	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Razem
Stan na początek okresu	2	-	-	2
Zwiększenie z tytułu zwiększenia i nabycia	-	-	-	-
Zmniejszenia z tytułu zaprzestania ujmowania	-	-	-	-
Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego	-	-	-	-
Zmiany z tytułu modyfikacji bez zaprzestania ujmowania	-	-	-	-
Zmniejszenie stanu odpisów w związku ze spisaniem	-	-	-	-
Inne korekty	-	-	-	-
Stan na koniec okresu	2	-	-	2

Stan na 01.01.2017 (w tys. zł)	(20)
Zmiana wartości odpisów aktualizujących:	-
Odpis aktualizujący wartość lokat udzielonych bankom IBNR	-
Wykorzystanie odpisów	-
Rozwiązanie odpisów aktualizujących wartość udzielonych lokat bankom IBNR	8
Stan na 31.12.2017 (w tys. zł)*	(12)

*dane przekształcone

Struktura należności od banków według terminów zapadalności od daty bilansowej (wartość nominalna)

(w tys. zł)	31.12.2018	31.12.2017*
do 30 dni	58 482	28 040
od 30 dni do 90 dni	169	24
od 90 dni do 180 dni	-	-
od 180 dni do 1 roku	20 000	-
od 1 roku do 3 lat	50 000	70 000
od 3 lat do 5 lat	-	-
powyżej 5 lat	-	-
RAZEM	128 651	98 064

*dane przekształcone

18. Kredyty i pożyczki udzielone klientom

Kredyty i pożyczki dla klientów wyceniane według zamortyzowanego kosztu

(w tys. zł)	31.12.2018	31.12.2017*
Wartość brutto		
Należności bez utraty wartości	11 929 643	11 310 737
Należności z utratą wartości	1 234 404	1 076 585
- w tym wyceniane indywidualnie	192 546	215 580
- w tym wyceniane portfelowo	1 041 858	861 005
Razem brutto	13 164 047	12 387 322
Odpisy aktualizujące	(968 153)	(656 021))
odpisy na oczekiwane straty kredytowe dla należności bez utraty wartości	(161 726)	(42 152)
odpisy na oczekiwane straty kredytowe dla należności z utratą wartości	(806 427)	(613 869)
- w tym dla ekspozycji ocenianych indywidualnie	(53 017)	(71 384)
- w tym dla ekspozycji ocenianych portfelowo	(753 410)	(542 485)
Razem wartość bilansowa netto	12 195 894	11 731 301

*dane przekształcone

Jakość portfela kredytów i pożyczek wycenianych według zamortyzowanego kosztu w podziale na segmenty przedstawia poniższa tabela.

(w tys. zł)	31.12.2018
Wartość bilansowa brutto	
Stage 1	10 805 469
Stage 2	1 124 174
Stage 3	1 234 404
Razem brutto	13 164 047
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	
Stage 1	44 349
Stage 2	117 377
Stage 3	806 427
Razem odpisy na oczekiwane straty kredytowe	968 153

wartosc bilansowa netto	
Stage 1	10 761 120
Stage 2	1 006 797
Stage 3	427 977
Razem wartość bilansowa netto	12 195 894

Struktura produktowa należności od klientów

(w tys. zł)	31.12.2018	31.12.2017*
Wartość brutto	13 164 047	12 387 322
Należności bez utraty wartości	11 929 643	11 310 737
Kredyt hipoteczny	6 234 237	6 150 498
Karta kredytowa	88 875	88 239
Kredyt gotówkowy	5 165 911	4 825 303
Kredyty i pożyczki pozostałe	440 620	246 697
Należności z utratą wartości	1 234 404	1 076 585
Kredyt hipoteczny	192 546	215 580
Karta kredytowa	19 188	20 713
Kredyt gotówkowy	972 492	801 074
Kredyty i pożyczki pozostałe	50 178	39 218
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	(968 153)	(656 021)
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe dla należności bez utraty wartości	(161 726)	(42 152)
Kredyt hipoteczny	(23 039)	(5 142)
Karta kredytowa	(2 122)	(359)
Kredyt gotówkowy	(130 501)	(35 076)
Kredyty i pożyczki pozostałe	(6 064)	(1 575)
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe dla należności z utratą wartości	(806 427)	(613 869)
Kredyt hipoteczny	(53 017)	(71 384)
Karta kredytowa	(13 101)	(13 553)
Kredyt gotówkowy	(696 636)	(491 223)
Kredyty i pożyczki pozostałe	(43 673)	(37 709)
Razem wartość bilansowa netto	12 195 894	11 731 301

*dane przekształcone

Struktura należności według typów klientów

(w tys. zł)	31.12.2018	31.12.2017*
Wartość brutto	13 164 047	12 387 322
Osoby fizyczne	13 164 047	12 387 322
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	(968 153)	(656 021)
Osoby fizyczne	(968 153)	(656 021)
Należności netto	12 195 894	11 731 301

*dane przekształcone

Zmianę wartości bilansowej brutto dla kredytów i pożyczek od klientów w podziale na segmenty przedstawia poniższa tabela.

(w tys. zł)	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Razem
Stan na początek okresu	10 350 041	960 784	1 239 313	12 550 138
Transfer do Stage 1	177 664	(160 079)	(17 585)	-
Transfer do Stage 2	(435 766)	464 825	(29 059)	-
Transfer do Stage 3	(92 426)	(142 379)	234 805	-
Zmiany z tytułu udzielenia i nabycia	3 336 496	2 886	20 869	3 360 251
Zmiany z tytułu sprzedaży	-	-	(29 071)	(29 071)
Zmiany z tytułu spisania i umorzenia	-	-	(154 747)	(154 747)
Inne zmiany	(2 530 540)	(1 863)	(30 121)	(2 562 524)
Stan na koniec okresu	10 805 469	1 124 174	1 234 404	13 164 047

Odpisy na oczekiwane straty kredytowe dla należności od klientów

Stan na 01.01.2018 (w tys. zł)	(656 021)
korekta 1 MSSF9*	(162 797)
Korekta 2 MSSF9**	(117 311)
Stan 01.01.2018 dane przekształcone	(936 129)
Utrata wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(178 303)
Wartości spisane w ciężar odpisów	99 477
Odwrocenie odpisów aktualizujących	41 675
Korekta odpisów na oczekiwane straty wynikająca z korekty odsetek impairmentowych	5 127
Stan na 31.12.2018 (w tys.zł)	(968 153)

*korekta wynikająca ze zmiany sposobu prezentacji wartości brutto ekspozycji bilansowych, opisana w nocie 2.3

**korekta wynikająca ze zmiany metodologii szacowania odpisów na oczekiwane straty kredytowe, zgodnie z MSSF 9, opisana w nocie 2.3

Stan na 01.01.2017 (w tys. zł)	(615 949)
Zmiana wartości odpisów aktualizujących:	
Utrata wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(166 357)
Wartości spisane w ciężar odpisów razem	83 939
Odwrocenie odpisów aktualizujących	42 346
Stan na 31.12.2017 (w tys.zł*)	(656 021)

*dane przekształcone

Zmianę stanu odpisów na oczekiwane straty kredytowe dla kredytów i pożyczek od klientów w podziale na segmenty przedstawia poniższa tabela.

(w tys. zł)	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Razem
Stan na początek okresu	48 476	111 053	776 600	936 129
Transfer do Stage 1	17 163	(16 967)	(196)	-
Transfer do Stage 2	(289 924)	295 139	(5 215)	-
Transfer do Stage 3	(5 752)	(108 660)	114 412	-
Zmiany z tytułu udzielenia i nabycia	28 704	517	4 894	34 115
Zmiany w ryzyku kredytowym portfela	245 530	(164 676)	48 309	(129 163)
Zmiany z tytułu sprzedaży	-	-	(29 071)	(29 071)
Zmiany z tytułu spisania i umorzenia	-	-	(109 354)	(109 354)
Inne korekty	152	971	6 048	7 171
Stan na koniec okresu	44 349	117 377	806 427	968 153

Struktura według terminu zapadalności od daty bilansowej (wartość nominalna)

(w tys. zł)	31.12.2018	31.12.2017*
do 30 dni	909 130	823 225
od 30 dni do 90 dni	332 640	293 687
od 90 dni do 180 dni	455 856	392 716
od 180 dni do 1 roku	795 072	717 087
od 1 roku do 2 lat	1 372 945	1 271 918
od 2 lat do 5 lat	3 214 966	3 009 627
powyżej 5 lat	6 271 941	6 228 292
RAZEM	13 352 550	12 736 552

*dane przekształcone

19. Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody

(w tys. zł)	31.12.2018	31.12.2017*
Dłużne papiery wartościowe**:	1 552 738	1 484 659
- obligacje skarbowe	1 321 600	1 351 395
- bony pieniężne	139 984	45 818
- obligacje inne	91 154	87 446
Razem	1 552 738	1 484 659

*dane przekształcone

**W sprawozdaniu finansowym za rok zakończony w dniu 31 grudnia 2017 roku pozycje te były zaprezentowane w portfolio aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży

Struktura papierów wartościowych według terminów zapadalności od daty bilansowej

Terminy zapadalności (w tys. zł)	31.12.2018	31.12.2017*
Do 1 miesiąca	240 828	45 818
Od 1 do 3 miesięcy	-	-
Od 3 do 6 miesięcy	19 950	62 010
Od 6 miesięcy do 1 roku	92 453	354 893
Od 1 do 2 lat	131 877	101 237
Od 2 do 5 lat	712 382	833 255
powyżej 5 lat	355 248	87 446
Razem	1 552 738	1 484 659

*dane przekształcone

20. Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

(w tys. zł)	31.12.2018	31.12.2017*
Instrumenty kapitałowe:	13 950	-
Razem	13 950	-

*dane przekształcone

Pozycja Instrumenty kapitałowe obejmuje akcje Visa Inc. W sprawozdaniu finansowym Banku za rok zakończony 31 grudnia 2017 roku pozycja ta była wykazana w kategorii aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży w wartości 9 369 tys. zł. Na dzień 31 grudnia 2018 roku Bank posiada 2 354 sztuk akcji Visa (akcje serii C). Skutki wyceny tych instrumentów są prezentowane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w pozycji „Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat”.

21. Wartości niematerialne

(w tys. zł)	Koszty organizacyjne	Wartość firmy	Oprogramowanie komputerów	Oprogramowanie wytworzone we własnym zakresie	Pozostałe wartości niematerialne	Wartości niematerialne nieoddane do użytkowania	Razem
Wartość brutto 01.01.2018	43	39 844	82 273	42 780	10 980	11 595	187 515
zwiększenia z tytułu:	-	-	11 846	11 355	890	6 770	30 861
zakupu	-	-	194	8 084	480	6 360	15 118
przyjęcia do użytkowania przeksięgowania między grupami	-	-	11 652	3 271	0	-	14 923
zmniejszenia z tytułu:	-	-	6 295	5 833	1 485	14 605	28 218
wydania do użytkowania przeksięgowania między grupami	-	-	-	3 271	-	11 652	14 923
likwidacja	-	-	5 885	2 562	1 485	-	9 932
rozwiązanie rezerwy	-	-	-	-	-	455	455
Wartość brutto 31.12.2018	43	39 844	87 824	48 302	10 385	3 760	190 158
Umorzenie 01.01.2018	43	-	54 584	30 886	9 351	-	94 864
zwiększenia	-	-	11 070	5 771	708	-	17 549
- amortyzacja	-	-	11 070	5 771	708	-	17 549
- przesunięcie między grupami	-	-	-	-	-	-	-
zmniejszenia	-	-	5 886	2 562	1 486	-	9 934
- w tym przesunięcia między grupami	-	-	-	-	-	-	-
Umorzenie 31.12.2018	43	-	59 768	34 095	8 573	-	102 479
Odpisy aktualizujące 01.01.2018	-	39 844	-	-	-	-	39 844
Odpisy aktualizujące 31.12.2018	-	39 844	-	-	-	-	39 844
Stan netto 01.01.2018	-	-	27 689	11 894	1 629	11 595	52 807
Stan netto 31.12.2018	-	-	28 056	14 207	1 812	3 760	47 835

Wszystkie wartości niematerialne są własnością Banku i nie ma wartości niematerialnych użytkowanych na podstawie umów leasingu finansowego

(w tys. zł)	Koszty organizacyjne	Wartość firmy	Oprogramowanie komputerów	Oprogramowanie wytworzone we własnym zakresie	Pozostałe wartości niematerialne	Wartości niematerialne nieoddane do użytkowania	Razem
Wartość brutto 01.01.2017	43	39 844	74 701	36 820	9 915	4 638	165 961
zwiększenia z tytułu:	-	-	7 572	12 394	1 065	18 014	39 045
zakupu	-	-	46	5 975	1 036	18 014	25 071
przyjęcia do użytkowania przeksięgowania między grupami	-	-	7 526	6 419	29	-	13 974
zmniejszenia z tytułu:	-	-	-	6 434	-	11 057	17 491
wydania do użytkowania przeksięgowania między grupami	-	-	-	6 419	-	7 555	13 974
likwidacja	-	-	-	15	-	-	15
rozwiązanie rezerwy	-	-	-	-	-	721	721
Wartość brutto 31.12.2017	43	39 844	82 273	42 780	10 980	11 595	187 515
Umorzenie 01.01.2017	43	-	45 813	24 289	8 966	-	79 111
zwiększenia	-	-	8 771	6 597	385	-	15 753
- amortyzacja	-	-	8 771	6 597	385	-	15 753
- przesunięcie między grupami	-	-	-	-	-	-	-
zmniejszenia	-	-	-	-	-	-	-
- w tym przesunięcia między grupami	-	-	-	-	-	-	-
Umorzenie 31.12.2017	43	-	54 584	30 886	9 351	-	94 864
Odpisy aktualizujące 01.01.2017	-	39 844	-	-	-	-	39 844
Odpisy aktualizujące 31.12.2017	-	39 844	-	-	-	-	39 844
Stan netto 01.01.2017	-	-	28 888	12 531	949	4 638	47 006
Stan netto 31.12.2017*	-	-	27 689	11 894	1 629	11 595	52 807

Wszystkie wartości niematerialne są własnością Banku i nie ma wartości niematerialnych użytkowanych na podstawie umów leasingu finansowego.

*dane przekształcone

22. Rzeczowe aktywa trwałe

(w tys. zł)	Budynki i budowle	Komputery i sprzęt komputerowy	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Inne środki trwałe	Środki trwałe nieoddane do użytkowania	Aktywa do zbycia	Razem
Wartość brutto 01.01.2018	108 591	71 108	10 586	56	51 515	8 199	-	250 055
zwiększenia z tytułu:	3 866	9 561	866	-	2 415	4 220	-	20 928
zakupu	2 560	1 369	60	-	2 407	1 639	-	8 035
przyjęcia do użytkowania przeksięgowania między grupami	1 306	8 192	806	-	8	-	-	10 312
-	-	-	-	-	-	2 581	-	2 581
zmniejszenia z tytułu:	7 792	14 763	10	-	24 760	12 085	-	59 410
sprzedaży	-	140	-	-	21 067	-	-	21 207
likwidacji	7 792	14 623	10	-	3 693	12	-	26 130
wydania do użytkowania przeksięgowania między grupami	-	-	-	-	-	10 312	-	10 312
rozwiązanie rezerwy	-	-	-	-	-	493	-	493
-	-	-	-	-	-	1 268	-	1 268
Wartość brutto 31.12.2018	104 665	65 906	11 442	56	29 170	334	-	211 573
Umorzenie 01.01.2018	84 078	43 895	9 621	56	47 116	-	-	184 766
zwiększenia	8 553	10 281	272	-	1 622	-	-	20 728
amortyzacja	8 553	10 281	272	-	1 622	-	-	20 728
pozostałe zwiększenia	-	-	-	-	-	-	-	-
zmniejszenia z tytułu:	7 122	14 744	4	-	24 265	-	-	46 135
sprzedaży	-	140	-	-	20 754	-	-	20 894
likwidacji	7 122	14 604	4	-	3 511	-	-	25 241
pozostałe zmniejszenia	-	-	-	-	-	-	-	-
Umorzenie 31.12.2018	85 509	39 432	9 889	56	24 473	-	-	159 359
Odpisy aktualizujące 01.01.2018	3 055	-	-	-	-	-	-	3 055
zwiększenia	244	-	-	-	-	-	-	244
zmniejszenia	3 299	-	-	-	-	-	-	3 299
Odpisy aktualizujące 31.12.2018	-	-	-	-	-	-	-	-
Stan netto 01.01.2018	21 458	27 213	965	-	4 399	8 199	0	62 234
Stan netto 31.12.2018	19 156	26 474	1 553	-	4 697	334	-	52 214

Wszystkie rzeczowe aktywa trwałe są własnością Banku i nie ma rzeczowych aktywów trwałych użytkowanych na podstawie umów leasingu finansowego

(w tys. zł)	Budynki i budowle	Komputery i sprzęt komputerowy	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Inne środki trwałe	Środki trwałe nieoddane do użytkowania	Aktywa do zbycia	Razem
Wartość brutto 01.01.2017	111 152	63 293	10 547	56	51 412	4 129	698	241 287
zwiększenia z tytułu:	2 918	7 842	39	-	1 981	15 524	-	28 304
zakupu	1 493	551	32	-	1 932	12 508	-	16 516
przyjęcia do użytkowania przeksięgowania między grupami	1 425	7 285	7	-	48	-	-	8 765
-	-	6	-	-	1	3 016	-	3 023
zmniejszenia z tytułu:	5 479	27	-	-	1 878	11 454	698	19 536
sprzedaży	-	-	-	-	-	-	698	698
likwidacji	5 479	27	-	-	1 878	6	-	7 390
wydania do użytkowania przeksięgowania między grupami	-	-	-	-	-	8 765	-	8 765
rozwiązanie rezerwy	-	-	-	-	-	2 441	-	2 441
Wartość brutto 31.12.2017	108 591	71 108	10 586	56	51 515	8 199	-	250 055
Umorzenie 01.01.2017	79 166	35 085	9 392	56	47 265	-	-	170 964
zwiększenia	9 731	8 837	229	-	1 704	-	-	20 501
amortyzacja	9 731	8 837	229	-	1 704	-	-	20 501
pozostałe zwiększenia	-	-	-	-	-	-	-	-
zmniejszenia z tytułu:	4 819	27	-	-	1 853	-	-	6 699
sprzedaży	-	-	-	-	-	-	-	-
likwidacji	4 819	27	-	-	1 853	-	-	6 699
pozostałe zmniejszenia	-	-	-	-	-	-	-	-
Umorzenie 31.12.2017	84 078	43 895	9 621	56	47 116	-	-	184 766
Odpisy aktualizujące 01.01.2017	3 098	-	-	-	-	-	-	3 098
zwiększenia	856	-	-	-	-	-	-	856
zmniejszenia	899	-	-	-	-	-	-	899
Odpisy aktualizujące 31.12.2017	3 055	-	-	-	-	-	-	3 055
Stan netto 01.01.2017	28 888	28 208	1 155	-	4 147	4 129	-	66 527
Stan netto 31.12.2017*	21 458	27 213	965	-	4 399	8 199	-	62 234

Wszystkie rzeczowe aktywa trwałe są własnością Banku i nie ma rzeczowych aktywów trwałych użytkowanych na podstawie umów leasingu finansowego

*dane przekształcone

23. Aktywo z tytułu podatku odroczonego

(w tys. zł)	31.12.2018		31.12.2017*	
	Podstawa	Aktywo	Podstawa	Aktywo
Stawka podatku		19%		19%
Odpisy na ekspozycje kredytowe	496 606	94 355	341 594	64 903
Naliczone odsetki memoriałowe do zapłacenia	45 061	8 562	42 954	8 161
Przychody prowizyjne do rozliczenia w czasie	421 556	80 096	411 683	78 220
Rezerwa i przychody z tytułu ubezpieczeń rozliczanych w czasie	23 672	4 498	24 846	4 721
Wycena rachunkowości zabezpieczeń-część nieefektywna	9 905	1 882	4 773	907
Rozliczenia międzyokresowe kosztów	72 879	13 847	79 325	15 072
Odpisy aktualizujące należności pozostałe	5 070	963	6 388	1 214
Odpisy aktualizujące środki trwałe	-	-	3 055	580
Strata podatkowa	-	-	-	-
Naliczone odsetki od należności	(234 198)	(44 498)	(63 994)	(12 159)
Naliczone odsetki i dyskonta od papierów wartościowych	(17 055)	(3 241)	(14 494)	(2 754)
Wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie	(11 646)	(2 213)	(11 893)	(2 260)
Amortyzacja księgową (rzeczowe aktywa i wartości niematerialne)	(10 014)	(1 903)	(6 123)	(1 163)
Wartość dyskonta dotycząca odroczonego wynagrodzenia Visa Inc	34	7	180	34
Rozliczenia międzyokresowe przychodów	(2 453)	(466)	(2 453)	(466)
Wycena papierów wartościowych	(7 781)	(1 478)	-	-
Razem-Pozycje odniesione na wynik finansowy	791 636	150 411	815 841	155 010
Wycena rachunkowości zabezpieczeń-część efektywna	(4 935)	(938)	(9 676)	(1 838)
Wycena papierów wartościowych	(6 261)	(1 189)	(8 880)	(1 687)
Odpisy na ekspozycje kredytowe	119 165	22 641	0	0
Inne**	-	-	20 294	3 856
Razem-Pozycje odniesione na kapitał z aktualizacji wyceny	107 969	20 514	1 738	330
Razem	899 605	170 925	817 579	155 340

*dane przekształcone

**koszty związane z korektą świadczeń pracowniczych odniesionych na zyski zatrzymane (opisane w nocie 2.4)

Bank dokonuje analizy stopnia odzyskiwalności aktywa z tytułu podatku odroczonego w szczególności wykorzystania odpisów na ekspozycje kredytowe. W trakcie roku 2018 Bank stwierdził wysokie prawdopodobieństwo, iż aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego nie zostanie zrealizowane w całej wysokości w związku ze zidentyfikowanymi przypadkami przedawnienia wierzytelności kredytowych oraz kredytów wyłudzonych (fraudów), od których odpisy na straty kredytowe pierwotnie stanowiły podstawę utworzenia aktywa. Zgodnie z przeważającą i ugruntowaną linią orzeczniczą, wierzytelności przedawnione jak również fraudy nie stanowią kosztów uzyskania przychodu podatnika w jakiegokolwiek formie. Z tego tytułu dokonano uaktualnienia wartości aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego o kwotę (1,6 mln zł).

24. Inne aktywa

Struktura innych aktywów

(w tys. zł)	31.12.2018	31.12.2017*
Rozliczenia międzyokresowe w tym:	12 597	11 404
- czynsze zapłacone z góry	300	366
- opłacone ubezpieczenia	134	1 080
- usługi informatyczne	3 832	3 326
- zakupione, niewydane do użytkowania materiały	3 338	4 620
- inne	4 993	2 012
Inne aktywa w tym:	35 700	25 086
- rozrachunki z tytułu kart płatniczych	14 143	4 652

- należności od odbiorców i pracowników	9 610	6 973
- zaliczki dla dostawców i pracowników	1 339	1 699
- należności z tytułu ubezpieczeń	7 988	8 506
- należności kredytowe	1 470	429
- należności z tytułu podatku VAT	860	1 311
- pozostałe aktywa	290	1 516
RAZEM	48 297	36 490
w tym aktywa finansowe**	35 410	23 570

*dane przekształcone

**do pozycji aktywów finansowych nie zaliczono pozycji „Rozliczenia międzyokresowe” oraz „Pozostałe aktywa”

25. Instrumenty pochodne zabezpieczające w rachunkowości zabezpieczeń

(w tys. zł)	31.12.2018	31.12.2017*
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne	-	367
Instrumenty zabezpieczające wartość godziwą	-	5 171
RAZEM	-	5 538

*dane przekształcone

26. Zobowiązania wobec innych banków i instytucji finansowych

Zobowiązania wobec innych banków i instytucji finansowych - struktura w podziale na produkty

(w tys. zł)	31.12.2018	31.12.2017*
Rachunki bieżące	15 651	6 950
Depozyty	245 489	251 370
Kredyty	3 865 446	3 872 309
Inne	24	-
RAZEM	4 126 610	4 130 629

*dane przekształcone

Zobowiązania wobec innych banków i instytucji finansowych- struktura podmiotowa

(w tys. zł)	31.12.2018	31.12.2017*
Banki	3 867 319	3 874 153
Rachunki bieżące	1 849	1 494
Depozyty	-	350
Kredyty	3 865 446	3 872 309
Inne	24	-
Instytucje finansowe	259 291	256 476
Rachunki bieżące	13 802	5 456
Depozyty	245 489	251 020
RAZEM	4 126 610	4 130 629

*dane przekształcone

Zobowiązania według terminów wymagalności od daty bilansowej (wartość nominalna)

(w tys. zł)	31.12.2018	31.12.2017*
Do 1 miesiąca	34 759	7 300
Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	53 422	156 180
Powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	116 665	53 770
Powyżej 6 miesięcy do 1 roku	453 713	523 700
Powyżej 1 roku do 5 lat	1 284 346	1 372 708
Powyżej 5 lat	2 170 656	1 999 408
RAZEM	4 113 561	4 113 066

*dane przekształcone

27. Zobowiązania wobec klientów

(w tys. zł)	31.12.2018	31.12.2017*
Rachunki bieżące	4 311 851	3 989 963
Depozyty terminowe	3 429 779	2 826 815
RAZEM	7 741 630	6 816 778

*dane przekształcone

Zobowiązania wobec klientów - struktura produktowa

(w tys. zł)	31.12.2018	31.12.2017*
Osoby fizyczne	7 738 266	6 814 801
Rachunki bieżące	4 308 487	3 987 986
Depozyty terminowe	3 429 779	2 826 815
Przedsiębiorcy	3 364	1 977
Rachunki bieżące	3 364	1 977
RAZEM	7 741 630	6 816 778

*dane przekształcone

Zobowiązania według terminów wymagalności (wartość nominalna)

(w tys. zł)	31.12.2018	31.12.2017*
Do 1 miesiąca	4 999 793	4 423 119
Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	1 281 474	871 470
Powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	461 312	520 941
Powyżej 6 miesięcy do 1 roku	497 255	576 891
Powyżej 1 roku do 5 lat	471 313	400 809
RAZEM	7 711 147	6 793 230

*dane przekształcone

28. Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

(w tys. zł)	31.12.2018	31.12.2017*
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych:		
- Obligacje wyemitowane przez Bank	500 171	740 659
RAZEM	500 171	740 659

*dane przekształcone

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Bank posiada zobowiązania z poniższych emisji obligacji własnych:

- obligacje wyemitowane w dniu 28 czerwca 2016 roku w ramach Programu emisji obligacji. Są to papiery wartościowe serii EBK B 28122019 o łącznej wartości nominalnej 250 mln zł. Wartość nominalna jednej obligacji wynosi 100 tys. zł, a cena emisyjna równa jest wartości nominalnej obligacji. Termin zapadalności wynosi 3,5 roku, a data wykupu przypada na dzień 28 grudnia 2019 roku. Obligacje zostały zaoferowane w trybie emisji publicznej. Oprocentowanie obligacji jest zmienne, płatne w okresach półrocznych w oparciu o sześciomiesięczny WIBOR, powiększony o marżę w wysokości 1,2 procent w skali roku. Obligacje nie są notowane na regulowanym ani alternatywnym rynku obrotu. W dniu emisji obligacje zostały zarejestrowane w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych i posiadają kod ISIN: PLEURBK00025.
- obligacje wyemitowane w dniu 1 grudnia 2017 roku w ramach Programu emisji obligacji. Są to papiery wartościowe serii EBK C 01122021 o łącznej wartości nominalnej 250 mln zł. Wartość nominalna jednej obligacji wynosi 100 tys. zł, a cena emisyjna równa jest wartości nominalnej obligacji. Termin zapadalności

Sprawozdanie Finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku

wynosi 4 lata, a data wykupu przypada na dzień 1 grudnia 2021 roku. Obligacje zostały zaoferowane w trybie emisji publicznej. Oprocentowanie obligacji jest zmienne, płatne w okresach półrocznych w oparciu o sześciomiesięczny WIBOR, powiększony o marżę w wysokości 0,82 procent w skali roku. Obligacje nie są notowane na regulowanym ani alternatywnym rynku obrotu. W dniu emisji obligacje zostały zarejestrowane w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych i posiadają kod ISIN: PLEURBK00033.

Łączna wartość nominalna niezapadłych obligacji wyemitowanych przez Bank według stanu na 31 grudnia 2018 roku wynosiła 500 mln zł.

W dniu 20 listopada 2018 roku Bank dokonał przypadającego zgodnie z harmonogramem wykupu obligacji serii EBK A 20112018 o łącznej wartości nominalnej 240 ml zł (kod ISIN PLEURBK00017).

29. Rezerwy

(w tys. zł)	Rezerwa na sprawy sporne	Rezerwa na przyszłe straty z tytułu zawartych umów	Rezerwa emerytalna	Rezerwa na ekspozycje pozabilansowe	Rezerwy razem
Stan na 01.01.2018	-	1 726	438	1 067	3 231
Zwiększenia	-	921	-	410	1 331
Wykorzystanie	-	(1 000)	-	-	(1 000)
Rozwiązanie	-	(1 507)	-	(729)	(2 236)
Stan na 31.12.2018	-	140	438	748	1 326

Na koniec 2018 roku rezerwa na potencjalne roszczenia z tytułu zawartych umów (rezerwa na roszczenia z tytułu zwrotu ceny związanej z rękojmią dla sprzedanych portfeli należności kredytowych) kształtowała się na poziomie 0,1 mln zł (w roku 2017 rezerwa ta wynosiła 0,2 mln zł).

Zmianę stanu rezerw na zobowiązania pozabilansowe przedstawia poniższa tabela*.

(w tys. zł)	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Razem
Stan na początek okresu	140	927	-	1 067
Zwiększenie z tytułu zwiększenia i nabycia	14	7	-	21
Zmniejszenia z tytułu zaprzestania ujmowania	(59)	(110)	-	(169)
Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego	(24)	(147)	-	(171)
Zmiany z tytułu modyfikacji bez zaprzestania ujmowania	-	-	-	-
Zmniejszenie stanu odpisów w związku ze spisaniem	-	-	-	-
Inne korekty	-	-	-	-
Stan na koniec okresu	71	677	-	748

*Wynik z tytułu zmiany poziomu rezerw na zobowiązania pozabilansowe (udzielone klientom linie kredytowe) w rachunku zysków i strat ujmowany jest w pozycji odpisów na oczekiwane straty kredytowe.

(w tys. zł)	Rezerwa na sprawy sporne	Rezerwa na przyszłe straty z tytułu zawartych umów	Rezerwa emerytalna	Rezerwy razem
Stan na 01.01.2017	125	3 599	274	3 998
Zwiększenia	-	968	174	1 142
Wykorzystanie	-	-	(10)	(10)
Rozwiązanie	(125)	(2 841)	-	(2 966)
Stan na 31.12.2017*	0	1 726	438	2 164

*dane przekształcone

30. Instrumenty pochodne zabezpieczające w rachunkowości zabezpieczeń

(w tys. zł)	31.12.2018	31.12.2017*
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne	4 803	-
Instrumenty zabezpieczające wartość godziwą	10 076	-
RAZEM	14 879	-

*dane przekształcone

31. Inne zobowiązania

(w tys. zł)	31.12.2018	31.12.2017*
Inne zobowiązania w tym:	88 946,0	65 164
- wierzyciele różni	40 326,0	31 319
- rozrachunki międzybankowe	10 802,0	24 886
- rozrachunki publiczno-prawne	37 818,0	8 959
Koszty do zapłacenia, w tym:	74 392,0	100 688
- z tytułu wynagrodzeń	21 409,0	15 010
- z tytułu prowizji pośredników	15 249,0	5 659
- z tytułu usług zarządzania	9 625,0	8 574
- z tytułu nakładów na inwestycje	-	16 022
- z tytułu urlopów	7 717,0	8 001
- z tytułu czynszów	1 669,0	3 840
- z tytułu opłat kartowych	4 836,0	2 864
- z tytułu usług informatycznych i telekomunikacyjnych	2 463,0	6 546
- z tytułu usług w zakresie promocji i reklamy	3 067,0	7 876
- z tytułu usług pocztowych	952,0	957
- z tytułu doradztwa	689,0	1 804
- koszty do zapłacenia pozostałe	6 716	23 535
Szacowane przyszłe zwroty wynagrodzenia z tytułu pośrednictwa ubezpieczeniowego i przychody rozliczane w czasie w tym:	23 672	24 846
- szacowane przyszłe zwroty wynagrodzenia z tytułu pośrednictwa ubezpieczeniowego	9 861	9 635
- przychody z tyt. pośrednictwa ubezpieczeniowego rozliczane w czasie	13 811	15 211
RAZEM	187 010	190 698

*dane przekształcone

32. Pożyczka podporządkowana

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Bank posiadał pożyczki podporządkowane w wysokości nominalnej 350 mln zł.

Struktura długu podporządkowanego wg stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku przedstawia się następująco:

- umowa z dnia 16 sierpnia 2012 na kwotę 50 mln zł (całkowita jednorazowa spłata nastąpi w dniu 5 sierpnia 2019 roku),
- umowa z dnia 17 grudnia 2013 na kwotę 50 mln zł (całkowita jednorazowa spłata nastąpi w dniu 21 grudnia 2020 roku),
- umowa z dnia 15 maja 2014 na kwotę 150 mln zł (całkowita jednorazowa spłata nastąpi w dniu 17 maj 2021 roku).
- umowa z dnia 17 listopada 2017 na kwotę 100 mln zł (całkowita jednorazowa spłata może nastąpić w dniu 17 listopada 2027 roku z opcją przedterminowej spłaty zobowiązania po upływie 5 lat).

Pożyczkodawca nie jest uprawniony do żądania od Banku zwrotu pożyczki w terminie wcześniejszym.

Oprocentowanie pożyczek jest zmienne (WIBOR plus marża):

- umowa z dnia 16 sierpnia 2012 roku (WIBOR 3M+3,78%),
- umowa z dnia 17 grudnia 2013 roku (WIBOR 3M+3,08%),
- umowy z dnia 15 maja 2014 roku (WIBOR 3M+1,60%).
- umowy z dnia 17 listopada 2017 roku (WIBOR 3M+1,44%).

Pożyczki zgodnie z art. 127 Prawa Bankowego oraz uchwałami Komisji Nadzoru Finansowego zostały zaliczone do kapitału Tier 2 Banku na podstawie następujących decyzji:

- decyzja KNF z dnia 27 września 2012 roku,
- decyzja KNF z dnia 30 grudnia 2013 roku,
- decyzja KNF z dnia 27 maja 2014 roku.
- decyzja KNF z dnia 21 grudnia 2017 roku.

(w tys. zł)	31.12.2018	31.12.2017*
Wartość brutto pożyczki podporządkowanej	351 529	351 565

*dane przekształcone

33. Kapitał (fundusz) podstawowy na dzień bilansowy

Seria	Rodzaj	Liczba akcji	Wartość nominalna 1 akcji	Wartość wyemitowanych akcji (tysiące złotych)
A	Akcje zwykłe	39 340	13,83	544
B	Akcje zwykłe	16 000	13,83	221
C	Akcje zwykłe	6 600	13,83	91
D	Akcje zwykłe	120 424	13,83	1 666
E	Akcje zwykłe	28 795	13,83	398
F	Akcje zwykłe	43 719	13,83	605
G	Akcje zwykłe	15 076	13,83	209
H	Akcje zwykłe	158 413	13,83	2 191
I	Akcje zwykłe	67 926	13,83	939
S	Akcje zwykłe	1 537 404	13,83	21 262
T	Akcje zwykłe	3 253 800	13,83	45 000
U	Akcje zwykłe	7 230 000	13,83	99 991
W	Akcje zwykłe	2 169 197	13,83	30 000
X	Akcje zwykłe	723 066	13,83	10 000
Y	Akcje zwykłe	144 614	13,83	2 000
Z	Akcje zwykłe	1 446 132	13,83	20 000
L	Akcje zwykłe	1 300 000	13,83	17 979
M	Akcje zwykłe	1 301 517	13,83	18 000
N	Akcje zwykłe	1 663 052	13,83	23 000
O	Akcje zwykłe	2 386 118	13,83	33 000
	Zmniejszenie wartości nominalnej akcji		11,29	-60 074
P	Akcje zwykłe	5 320 995	11,29	60 074

R	Akcje zwykłe	3 631 533	11,29	41 000
Q	Akcje zwykłe	4 694 420	11,29	53 000
J	Akcje zwykłe	3 454 385	11,29	39 000
K	Akcje zwykłe	2 037 202	11,29	23 000
AA	Akcje zwykłe	7 085 917	11,29	80 000
Razem		49 875 645	11,29	563 096

Na dzień 31 grudnia 2018 roku jedynym akcjonariuszem posiadającym ponad 5% akcji Banku jest Societe Generale Financial Services Holding, wchodzące w skład grupy Societe Generale, który posiada 49 769 493 akcji i głosów na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy, co stanowi 99,79% wszystkich akcji i głosów.

Uprzywilejowanie i ograniczenie praw z akcji

Akcje Banku nie są w żaden sposób uprzywilejowane, jak też nie występuje ograniczenie praw związanych z akcjami.

Akcje własne w posiadaniu Banku lub w posiadaniu jednostek zależnych, współzależnych i stowarzyszonych

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Bank nie posiadał akcji własnych. W grudniu 2018 roku Bank nabył od większościowego udziałowca, Societe Generale Financial Services Holding, 99 751 sztuk akcji, o wartości nominalnej 1 126 tys. zł na cele związane z realizacją zobowiązań z tytułu pracowniczych programów menadżerskich. Akcje zostały ujęte w księgach Banku w pozycji korygującej kapitały, w wartości zakupu 2 956 tys. zł.

34. Kapitał (fundusz) zapasowy

(w tys. zł)	31.12.2018
Stan na 1 stycznia 2018	884 364
Podział zysku lat ubiegłych	102 837
RAZEM	987 201

(w tys. zł)	31.12.2017*
Stan na 1 stycznia 2017	770 782
Podział zysku lat ubiegłych	113 582
RAZEM	884 364

*dane przekształcone

W roku 2018 Bank zaliczył na poczet kapitału zapasowego całą wartość zysku wypracowaną za rok 2017.

35. Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny

(w tys. zł)	31.12.2018
Stan na 1 stycznia 2018	15 031
Korekta bilansu otwarcia MSSF 9	(2 592)
Stan 1 stycznia 2018 dane przekształcone	12 439
Zyski (straty) z tytułu aktualizacji wartości aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody netto	700
w tym podatek odroczony	(110)
Zyski (straty) z tytułu wyceny instrumentów pochodnych zabezpieczających przepływy pieniężne netto	(3 838)
w tym podatek odroczony	(901)
RAZEM	9 301

Zgodnie z zasadami określonymi w MSSF 9 Bank dokonał jednorazowego przekwalifikowania akcji Visa Inc z aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody na aktywa wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. Na moment wdrożenia standardu wartość wyceny ujęta w kapitałach z aktualizacji wyceny (2 592 tys. zł) została ujęta w pozycji zysków zatrzymanych.

(w tys. zł)	31.12.2017*
Stan na 1 stycznia 2017	(723)
Zyski (straty) z tytułu aktualizacji wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży netto	6 592
w tym podatek odroczony	(1 546)
Zyski (straty) z tytułu wyceny instrumentów pochodnych zabezpieczających przepływy pieniężne netto	9 162
w tym podatek odroczony	(2 149)
RAZEM	15 031

*dane przekształcone

Kwota przekwalifikowana z innych całkowitych dochodów do rachunku zysków i strat z tytułu sprzedaży instrumentów finansowych (AFS) wyniosła w 2017 roku 51 tys. pln.

36. Zyski zatrzymane

(w tys. zł)	31.12.2018
Stan na 1 stycznia 2018	-
Korekta danych przekształconych za rok 2017	(30 329)
Wpływ wdrożenia MSSF 9 - aktualizacja wartości	(96 524)
Wpływ wdrożenia MSSF – reklasyfikacja instrumentów kapitałowych	2 592
RAZEM	(124 261)

W roku 2018 Bank dokonał korekty wartości kapitałów z tytułu odniesienia w pozycję zysków zatrzymanych wpływu wdrożenia MSSF 9 (wpływ ten został opisany w nocie 2.3) oraz z tytułu korekty kosztów wynagrodzeń dotyczącej okresów poprzednich (wpływ ten został opisany w nocie 2.4).

37. Leasing operacyjny

Koszty i przychody z tytułu leasingu operacyjnego - leasingodawca (najem sprzętu komputerowego)

(w tys. zł)	2018	2017*
Przychody z tytułu leasingu operacyjnego	57	81
Koszty z tytułu leasingu operacyjnego	37	55

*dane przekształcone

Terminy zapadalności leasingu operacyjnego – leasingodawca (najem sprzętu komputerowego)

Terminy zapadalności (w tys. zł)	31.12.2018	31.12.2017*
Do 1 roku	60	51
Od 1 – 5 lat	114	118
Powyżej 5 lat	-	-

*dane przekształcone

Koszty i przychody z tytułu leasingu operacyjnego – leasingobiorca (najem samochodów)

(w tys. zł)	2018	2017*
Koszty z tytułu leasingu operacyjnego (opłaty leasingowe - czynsze)	3 797	4 397
Koszty z tytułu leasingu operacyjnego (opłaty leasingowe - usługa serwisowa)	1 423	1 531

*dane przekształcone

Terminy zapadalności leasingu operacyjnego – leasingobiorca (najem samochodów)

Terminy zapadalności (w tys. zł)	31.12.2018	31.12.2017*
Opłaty leasingowe		
Do 1 roku	2 389	3 161
Od 1 – 5 lat	1 239	2 511
Powyżej 5 lat	-	-
Opłaty serwisowe		
Do 1 roku	956	1 192
Od 1 – 5 lat	520	996
Powyżej 5 lat	-	-
Razem	5 104	7 860

*dane przekształcone

Koszty i przychody z tytułu leasingu operacyjnego – leasingobiorca (czynsze lokalowe)

(w tys. zł)	2018	2017*
Koszty z tytułu leasingu operacyjnego (czynsze placówek)	49 583	54 174

*dane przekształcone

Terminy zapadalności leasingu operacyjnego – leasingobiorca (czynsze lokalowe)

Terminy zapadalności (w tys. zł)	31.12.2018	31.12.2017*
Do 1 roku	28 347	25 054
Od 1 – 5 lat	78 429	77 611
Powyżej 5 lat	-	4 364
RAZEM	106 776	107 029

*dane przekształcone

Umowy leasingu operacyjnego dotyczą najmu ruchomości użytkowych i nieruchomości w ramach normalnej działalności operacyjnej.

Wszystkie umowy zawierane są na warunkach rynkowych, bez wyjątkowych lub niestandardowych postanowień.

CELE I ZASADY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

38. Zarządzanie ryzykiem w Banku

a) Podstawowe założenia systemu zarządzania ryzykiem w Euro Banku S.A.

Zgodnie z artykułem 9 punkt 3 Ustawy Prawo Bankowe, Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz

Sprawozdanie Finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku

szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w Bankach, a także zgodnie z właściwymi rekomendacjami oraz uchwałami Komisji Nadzoru Finansowego, w Banku funkcjonuje system zarządzania ryzykiem, który został opracowany przez Zarząd i zatwierdzony przez Radę Nadzorczą (ostatnia aktualizacja z dnia 31 stycznia 2018 roku).

Zadaniami systemu zarządzania ryzykiem są identyfikacja, pomiar lub szacowanie, ocena, kontrola, monitorowanie oraz raportowanie ryzyk występujących w działalności Banku, służące zapewnieniu prawidłowości procesu wyznaczania i realizacji szczegółowych celów prowadzonej przez Bank działalności.

System zarządzania ryzykiem w Euro Banku opiera się na następujących elementach:

- odpowiedniej strukturze organizacyjnej Banku dostosowanej do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka i podziale zadań, który zapewnia niezależność identyfikowania, pomiaru lub szacowania, oceny, kontroli, monitorowania i raportowania ryzyka od działalności operacyjnej, z której wynika podejmowanie ryzyka przez Bank,
- strategiach, politykach/procedurach regularnie aktualizowanych, opisujących podział obowiązków stosownie do struktury organizacyjnej Banku, procesie zarządzania ryzykiem, narzędziach wspierających proces zarządzania ryzykiem (w tym tzw. apetyt na ryzyko), zasadach współpracy jednostek oraz innych zasadach, których celem jest zapewnienie prawidłowego funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem w Banku,
- okresowych informacjach, przyjmowanych przez Zarząd i przekazywanych Radzie Nadzorczej, które przedstawiają w sposób rzetelny, przejrzysty i syntetyczny rodzaje i wielkość ryzyk w działalności Banku.

Zarządzanie ryzykami w Euro Banku odbywa się:

- w ramach ustalonego przez Zarząd oraz zatwierzonego przez Radę Nadzorczą apetytu na ryzyko,
- zgodnie z zasadami prawa polskiego i wymogami organów nadzorczych.

b) Struktura organizacyjna i rola poszczególnych jednostek organizacyjnych w zarządzaniu ryzykami związanymi z działalnością Banku**Trzy linie obrony**

Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem zorganizowany jest na trzech niezależnych poziomach:

- na pierwszy poziom składa się zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej banku,
- na drugi poziom składa się:
  - zarządzanie ryzykiem przez dedykowane komórki organizacyjne,
  - działalność Departamentu Compliance,
- na trzeci poziom składa się działalność Departamentu Audytu Wewnętrznego.

Rola Zarządu i Rady Nadzorczej Euro Banku S.A.

Zarząd Banku ustala apetyt na ryzyko, a także monitoruje na bieżąco sytuację Banku w zakresie wszelkich ryzyk, na które jest narażony lub może być narażony. Podejmuje odpowiednie działania mające na celu dostosowanie struktury organizacyjnej Banku do efektywnego zarządzania wszelkimi ryzykami. Zarząd Banku kierując się zakresem działalności dostosowuje procedury, w oparciu o które prowadzona jest działalność i

zarządzanie ryzykami. Zarząd Banku odpowiada za opracowanie oraz, po zatwierdzeniu przez Radę Nadzorczą, wdrażanie strategii działania Banku.

Zarząd Banku przydziela zarządzanie poszczególnymi rodzajami ryzyka odpowiednim jednostkom organizacyjnym Banku. Zarząd Banku w swoich działaniach opiera się również na opiniach powołanych komitetów, jak również na wynikach audytów przekazywanych przez Departament Audytu Wewnętrznego i biegłych rewidentów.

Rada Nadzorcza wspiera Zarząd Banku w efektywnym zarządzaniu Bankiem. W szczególności zatwierdza strategię działania Banku, apetyt na ryzyko i strukturę organizacyjną adekwatną do skali działalności i ponoszonych ryzyk.

W oparciu o okresowe raporty przedstawiane przez odpowiedzialne jednostki, Zarząd i Rada Nadzorcza monitorują ryzyka, na które narażony jest Bank oraz ich zmiany w czasie.

Lista ryzyk występujących w działalności Banku

Zarząd Euro Banku zatwierdza i aktualizuje listę ryzyk związanych z działalnością Banku. Aktualna lista ryzyk jest następująca:

- Ryzyko kredytowe i kontrahenta, w tym ryzyko rezydualne i ryzyko koncentracji,
- Ryzyko rynkowe,
- Ryzyko stopy procentowej,
- Ryzyko płynności,
- Ryzyko operacyjne,
- Ryzyko braku zgodności, w tym ryzyko reputacyjne,
- Ryzyko wynikające ze zmian warunków makroekonomicznych, w tym ryzyko systemowe,
- Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej,
- Ryzyko modeli,
- Ryzyko kapitałowe,
- Ryzyko bancassurance,
- Ryzyko strategiczne.

W dalszej części sprawozdania przedstawiono opis ryzyka kredytowego i kontrahenta, ryzyka koncentracji, ryzyka rynkowego, ryzyka stopy procentowej, ryzyka płynności oraz ryzyka operacyjnego.

39. Zarządzanie ryzykiem kredytowym i ryzykiem kontrahenta

Ryzyko kredytowe i kontrahenta to ryzyko straty finansowej z tytułu niewypłacalności kredytobiorcy lub kontrahenta. Bank, udzielając kredytów i pożyczek, jak również rozwijając inne, nowoczesne formy finansowania narażony jest na ryzyko, że udzielony kredyt bądź inna forma zaangażowania Banku nie zostanie spłacona przez kredytobiorcę w umówionym terminie. Ryzyko to występuje zawsze, niezależnie od formy finansowania. Głównym źródłem tego ryzyka jest brak zdolności klienta do wywiązania się ze swoich zobowiązań wobec Banku, spowodowany pogorszeniem się jego sytuacji finansowej.

Ocena ryzyka niewypłacalności dokonywana jest w Banku w oparciu o systemy scoringowe.

Scoring nadany danemu kredytobiorcy/ transakcji pozwala na określenie prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania kredytobiorcy wobec Banku.

Identyfikacja zdarzeń default

Katalog zdarzeń default w Banku jest zgodny z wymogami Nowej Umowy Kapitałowej, jest tożsamy z katalogiem przesłanek utraty wartości zdefiniowanych w MSSF 9 oraz zapisami Rekomendacji R Komisji Nadzoru Finansowego.

Katalog obiektywnych przesłanek (zdarzeń default) uwzględnia dane ilościowe i jakościowe, do których należą między innymi:

- wystąpienie kwoty zaległej powyżej 90 dni na rachunku kredytobiorcy,
- znaczne pogorszenie sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorcy lub wystąpienie innych czynników stanowiących zagrożenie spłaty należności,
- restrukturyzacja polegająca na przyznaniu kredytobiorcy przez Bank, ze względów ekonomicznych lub prawnych wynikających z trudności finansowych kontrahenta, udogodnienia, którego w innym wypadku Bank by nie udzielił, w szczególności wystąpienie opóźnień powyżej 30 dni w okresie poprzedzającym restrukturyzację,
- wykrycie oszustwa lub wyłudzenia/ próby wyłudzenia kredytu,
- skierowanie do sądu pozwu, celem uzyskania tytułu wykonawczego,
- upływ terminu wypowiedzenia umowy kredytowej.
- wystąpienie utraty wartości w następstwie zdarzeń wskazanych powyżej na innym rachunku kredytobiorcy tzw. zarażanie.

Identyfikacja zdarzenia w połączeniu z kwotą oraz rodzajem produktu ekspozycji kredytowej determinuje sposób jej wyceny.

Wycena ekspozycji kredytowych w zakresie utraty wartości.

Zasady wyceny ekspozycji kredytowych w zakresie utraty wartości w Banku kształtowane są w oparciu o zasady Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej oraz Rekomendacji R wydanej przez Komisję Nadzoru Finansowego.

Dla celów wyceny wprowadzono podział całego portfela kredytowego na następujące pod-portfele:

- portfel indywidualny (indywidualnie istotne ekspozycje z przesłankami utraty wartości),
- portfel kolektywny (ekspozycje z przesłankami utraty wartości, indywidualnie nieistotne).

Podziału na grupy homogeniczne dokonano w oparciu o następujące kryteria:

- typ produktu;
- waluta kredytu (dla kredytów hipotecznych),
- pierwotny okres spłaty dla kredytów konsumpcyjnych

Wyliczenie wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego

Bank stosuje metodę standardową wyliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego.

Elementy systemu zarządzania ryzykiem kredytowym

W skład systemu zarządzania ryzykiem kredytowym wchodzi następujące elementy:

- strategia, polityki i procedury,
- organizacja procesu kredytowego,
- ocena ryzyka kredytowego, system scoringowy,
- ograniczanie ryzyka kredytowego,
- monitorowanie ryzyka kredytowego.

Monitorowanie ryzyka kredytowego

Ryzyko kredytowe jest monitorowane i kwantyfikowane w Banku w regularnym procesie, którego głównym elementem jest efektywny system klasyfikacji, składający się z odpowiednich procedur i narzędzi, tj. systemu scoringowego, systemu wczesnej identyfikacji ryzyka oraz mechanizmu identyfikacji i oznaczania zdarzeń niewykonania zobowiązań. Procedury w tym zakresie istnieją obejmują cały portfel ekspozycji Banku. Regularnemu monitorowaniu podlegają również przyjęte zabezpieczenia – ich wartość i pewność wykonania.

Struktura należności od klientów według przeterminowania

Należności przeterminowane (razem)

Okresy przeterminowania (w tys. zł)	Wartość brutto na 31.12. 2018	Wartość brutto na 31.12. 2017*
Obsługiwane terminowo	11 355 821	10 630 948
Od 1 do 30 dni	610 502	749 965
Od 30 dni do 90 dni	168 670	188 422
Razem należności obsługiwane terminowo i przeterminowane do 90 dni	12 134 993	11 569 335
Od 90 dni do 180 dni	100 425	82 891
Od 180 dni do 1 roku	131 550	117 156
Od 1 roku do 2 lat	235 999	182 371
Od 2 lat do 3 lat	195 829	144 952
Od 3 lat do 5 lat	239 268	190 134
Powyżej 5 lat	125 983	100 483
Razem należności przeterminowane powyżej 90 dni	1 029 054	817 987
Razem	13 164 047	12 387 322

*dane przekształcone

Należności przeterminowane bez utraty wartości

Okresy przeterminowania (w tys. zł)	Wartość brutto na 31.12. 2018	Wartość brutto na 31.12. 2017*
Od 1 do 30 dni	558 763	668 959
Od 30 dni do 90 dni	120 269	128 192
Razem należności przeterminowane do 90 dni	679 032	797 151
Od 90 dni do 180 dni	-	-
Od 180 dni do 1 roku	-	-
Od 1 roku do 2 lat	-	-
Od 2 lat do 3 lat	-	-
Od 3 lat do 5 lat	-	-
Powyżej 5 lat	-	-
Razem należności przeterminowane powyżej 90 dni	-	-
Razem	679 032	797 151

*dane przekształcone

Zabezpieczenia kredytowe

(w tys. zł)	31.12. 2018	31.12. 2017
Wartość godziwa zabezpieczeń dla należności kredytowych	9 901 627	9 524 944

Bank stosuje dodatkowe zabezpieczenia powodujące poprawę warunków kredytowania, w odniesieniu do:

- kredytów detalicznych - w postaci ubezpieczeń życiowych i majątkowych,
- kredytów hipotecznych - w postaci hipoteki kaucyjnej oraz ubezpieczeń życiowych i majątkowych.

Bank nie stosuje innych zabezpieczeń kredytowych np. derywatów kredytowych.

Najbardziej istotnym zabezpieczeniem dla portfela kredytowego Banku są zabezpieczenia na nieruchomościach w formie hipoteki. Bank ocenia wartość przyjętych zabezpieczeń poprzez analizę dokumentów składanych przez kredytobiorców, analizę wyceny dokonanej przez niezależnych rzeczoznawców oraz zewnętrzne i wewnętrzne bazy danych.

Dla zabezpieczeń w postaci hipoteki Bank monitoruje wartość wskaźnika LTV (stosunek wartości kredytu do wartości nieruchomości) z uwzględnieniem aktualizowanej cyklicznie wartości zabezpieczenia oraz aktualnej wartości ekspozycji.

Restrukturyzacja zadłużenia

Bank poprzez proces restrukturyzacji umożliwia klientowi powrót do poprawnej obsługi kredytu. Proces restrukturyzacji realizowany jest w wyniku aneksowania pierwotnej niewypowiedzianej umowy kredytowej. Restrukturyzacja dotyczy należności kredytowych udzielonych osobom fizycznym.

Restrukturyzacja przeprowadzana jest na wniosek klienta oraz może zostać zaproponowana klientowi przez Bank. Bank proponuje klientowi odpowiednią ofertę restrukturyzacyjną pozwalającą kredytobiorcy na dalszą terminową obsługę swoich zobowiązań. Restrukturyzacji podlegają zobowiązania kredytowe klientów, których sytuacja ekonomiczno-finansowa lub życiowa uległa pogorszeniu od dnia udzielenia przez Bank restrukturyzowanego zobowiązania.

Proces restrukturyzacji realizowany jest na podstawie zatwierdzonych zasad określających m.in.:

- w jakich zaistniałych okolicznościach może być przeprowadzona restrukturyzacja,
- które warunki umowy mogą być zmienione i w jakim zakresie,
- metodologię badania zdolności kredytowej klienta, którego kredyt będzie podlegał restrukturyzacji,
- jaką przeszłością kredytową powinien charakteryzować się klient, aby można było rozpocząć negocjacje w sprawie restrukturyzacji.

W procesie restrukturyzacji w trakcie trwania umowy Bank umożliwia klientowi zmianę harmonogramu kredytu poprzez:

- prolongatę spłaty rat (od 1 do 6 miesięcy),
- zmniejszenie kwoty raty na okres maksymalnie 12 miesięcy,
- zmianę daty raty.

Decyzja odnośnie restrukturyzacji jest poprzedzona analizą finansową sytuacji klienta oraz wsparta modelem statystycznym selekcyjnym klientów kwalifikujących się do restrukturyzacji.

Kredyty restrukturyzowane, w szczególności te, dla których w ciągu trzech miesięcy poprzedzających restrukturyzację wystąpiło opóźnienie co najmniej 30 dni, są klasyfikowane jako kredyty z utratą wartości. Reklasyfikacja takich kredytów do kredytów bez utraty wartości jest możliwa w przypadku zaobserwowania całkowitej spłaty zadłużenia po rocznym okresie kwarantanny. Kredyty reklasyfikowane są objęte 2-letnim okresem obserwacji. Opóźnienie powyżej 30 dni w tym okresie powoduje ponowne zaklasyfikowanie kredytu do kategorii z utratą wartości. Portfel tych kredytów stanowi grupę homogeniczną, dla której Bank szacuje osobne parametry LGD1 – migracja ze stanu z utratą wartości do wypowiedzenia.

Odpisy na kredyty zrestrukturyzowane są szacowane z wykorzystaniem modeli statystycznych z uwzględnieniem charakterystyki tego portfela.

Struktura należności restrukturyzowanych według grup ryzyka (w wartości brutto)

(w tys. zł)	31.12.2018	31.12.2017*
Należności dla stage1	-	39 232
Należności dla stage2	36 838	
Należności dla stage3	280 382	271 347
Razem wartość brutto	317 220	310 579
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	(164 724)	(113 257)
odpisy stage1	-	(151)
odpisy stage2	(3 871)	
odpisy stage3	(160 853)	(113 106)
Należności netto	152 496	197 322

*dane przekształcone

Wpływ na przychody odsetkowe - należności restrukturyzowane

(w tys. zł)	2018	2017*
Kredyty bez utraty wartości	4 489	4 053
Kredyty z utratą wartości	11 282	14 966
RAZEM	15 771	19 019

*dane przekształcone

Zaangażowanie Banku w segmentach geograficznych dla należności restrukturyzowanych (należności od klientów-wartość brutto)

Województwo	31.12.2018 (%)	31.12.2017 (%)
Dolnośląskie	9	9
Kujawsko-Pomorskie	6	6
Lubelskie	3	3
Lubuskie	3	2
Łódzkie	8	7
Małopolskie	6	6
Mazowieckie	16	16
Opolskie	2	2
Podkarpackie	3	3
Podlaskie	2	2
Pomorskie	8	8
Śląskie	15	16
Świętokrzyskie	2	2
Warmińsko-Mazurskie	4	4
Wielkopolskie	8	9
Zachodniopomorskie	5	5
RAZEM	100	100

Zmiany stanu należności z rozpoznaną utratą wartości w roku 2018 (wartość brutto)

(w tys. zł) stan na 01.01.2018	271 347
Korekta z tytułu zmiany metodologii	17 349
Zwiększenia z tytułu zmiany grupy ryzyka	42 976
Zmniejszenia z tytułu reklasyfikacji do grupy bez utraty wartości	(33 917)
Zmniejszenia:	(17 373)
- z tytułu sprzedaży portfela	(7 270)
- z tytułu umorzenia i przeniesienia do pozabilansu	(152)
- z tytułu spłaty	(9 951)
stan na 31.12.2018	280 382

Zmiany stanu należności z rozpoznaną utratą wartości w roku 2017 (wartość brutto)

(w tys. zł) stan na 01.01.2017	247 281
Zwiększenia z tytułu zmiany grupy ryzyka	94 090
Zmniejszenia z tytułu reklasyfikacji do grupy bez utraty wartości	(42 547)
Zmniejszenie z tytułu wykluczenia z portfela uгод po wypowiedzeniu	
Zmniejszenia:	(27 477)
- z tytułu sprzedaży portfela	(2 864)
- z tytułu umorzenia i przeniesienia do pozabilansu	(3 384)
- z tytułu spłaty	(21 229)
stan na 31.12.2017*	271 347

*dane przekształcone

Maksymalne narażenie na ryzyko kredytowe

Pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej (w tys. zł)	31.12.2018	31.12.2017*
Środki na rachunku w Banku Centralnym	197 987	103 297
Należności od banków	129 614	99 025
Należności od klientów	12 195 894	11 731 301
Dłużne papiery wartościowe	1 552 738	1 484 659
emitowane przez Bank Centralny	139 984	45 818
skarbowe	1 321 600	1 351 395
inne	91 154	87 446
Inne aktywa	35 410	23 570
RAZEM	14 111 643	13 441 852

*dane przekształcone

Pozycje pozabilansowe (w tys. zł)	31.12.2018	31.12.2017*
Udzielone zobowiązania finansowe	300 301	284 259
RAZEM	300 301	284 259

*dane przekształcone

40. Zarządzanie ryzykiem koncentracji

Ryzyko koncentracji to mogące istotnie wpłynąć na stabilność i bezpieczeństwo działania Banku ryzyko niewykonania zobowiązania/zobowiązań przez pojedyncze podmioty oraz przez grupy podmiotów, w przypadku których prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania jest zależne od wspólnych czynników. Ze względu na swoją charakterystykę i dużą dywersyfikację portfela kredytowego Bank określił następujące limity w ramach polityki zarządzania koncentracją zaangażowań:

Portfel międzybankowy

Obowiązują limity zatwierdzone przez Zarząd Banku określone z uwzględnieniem ograniczeń przepisów zewnętrznych odnoszących się do maksymalnej ekspozycji na kontrahenta lub grupę kontrahentów.

Portfel kredytowy

Bank stosuje limit zaangażowania dla pojedynczej ekspozycji/pojedynczego kredytobiorcy w wysokości 1/20 limitu dużego zaangażowania określonego w Rozporządzeniu CRR. Maksymalne zaangażowanie kredytowe wynosi 0,5% uznanego kapitału Banku.

Portfelowe limity zaangażowania są określone na podstawie strategii biznesowej Banku, w tym Planu Finansowego zatwierdzonego przez Zarząd i Radę Nadzorczą Banku. Limity definiowane są w oparciu o identyfikację ryzyka koncentracji w portfelu i podlegają cyklicznym przeglądom. W szczególności dotyczą struktury portfela, udziału w portfelu populacji o wyższym niż średnia poziomie ryzyka, bądź populacje narażone na wzrost ryzyka w sytuacji szokowej.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku uznany kapitał, będący podstawą wyznaczania limitów dużych ekspozycji, zgodnie z art. 395 CRR wynosił 1 1 642 977 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2017 roku odpowiednio 1 469 544 tys. zł). Na dzień 31 grudnia 2018 roku nie występowały przekroczenia limitów koncentracji z tytułu zaangażowania

Banku wobec klientów detalicznych z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek oraz wobec innego banku krajowego, instytucji kredytowej, banku zagranicznego lub grupy podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie

Zaangażowanie Banku w segmentach geograficznych (należności od klientów-wartość brutto)

Województwo	31.12.2018 (%)	31.12.2017 (%)
Dolnośląskie	11	11
Kujawsko-Pomorskie	6	6
Lubelskie	3	3
Lubuskie	3	3
Łódzkie	6	6
Małopolskie	7	7
Mazowieckie	14	14
Opolskie	2	2
Podkarpackie	3	3
Podlaskie	2	2
Pomorskie	8	8
Śląskie	15	15
Świętokrzyskie	2	2
Warmińsko-Mazurskie	3	3
Wielkopolskie	9	9
Zachodniopomorskie	6	6
RAZEM	100	100

41. Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej to ryzyko wynikające z narażenia Banku na niekorzystny wpływ zmian poziomu stóp procentowych na rynku. Bank nie posiada portfela handlowego i ryzyko stopy procentowej generowane jest w pełni przez pozycje bilansowe i pozabilansowe wrażliwe na zmiany stóp procentowych klasyfikowane w portfelu bankowym.

Wahania rynkowych stóp procentowych mają wpływ na zysk Banku, zarówno w krótkim jak i w średnim horyzoncie czasu, a w perspektywie długoterminowej wpływają również na jego wartość ekonomiczną. Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej w Banku jest utrzymanie zmienności wyniku odsetkowego wrażliwego na zmianę stóp procentowych (NII – *ang. net interest income*) oraz wartości ekonomicznej kapitału (EVC – *ang. economic value of capital*) w granicach akceptowalnych poziomów niezagrażających bezpieczeństwu Banku poprzez optymalizację struktury bilansu i pozycji pozabilansowych Banku oraz optymalizację marż odsetkowych. Pomiar obu wielkości jest komplementarny w rozumieniu pełnego zakresu występowania ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej. Proces zarządzania ryzykiem stopy procentowej w Banku wspierany jest dodatkowo mechanizmami rachunkowości zabezpieczeń.

W 2018 roku ryzyko stopy procentowej generowane było głównie niedopasowaniem strukturalnym związanym z przyrostem kredytów gotówkowych opartych na stałej stopie procentowej. W pierwszym kwartale 2018 r. Bank zmniejszył ekspozycję poprzez zawarcie transakcji kupna kontraktów IRS na terminy od 3-5 lat na łączną kwotę 350 mln zł, które w całości zostały desygnowane do rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych.

W poniższej tabeli przedstawiono rozkład procentowy pozycji odsetkowych w zależności od rodzaju stopy procentowej według stanu na 31 grudnia 2018 roku.

	Stopa stała	Stopa zmienna	Stopa zarządzana przez Bank	Razem
Aktywa odsetkowe	48%	50%	2%	100%
Sektor niefinansowy	41%	45%	2%	88%
Sektor finansowy	7%	5%	0%	12%
Zobowiązania odsetkowe	26%	41%	33%	100%
Sektor niefinansowy	26%	4%	33%	63%
Sektor finansowy	0%	37%	0%	37%

W poniższej tabeli przedstawiono rozkład procentowy pozycji odsetkowych w zależności od rodzaju stopy procentowej według stanu na 31 grudnia 2017 roku.

	Stopa stała	Stopa zmienna	Stopa zarządzana przez Bank	Razem
Aktywa odsetkowe	50%	48%	2%	100%
Sektor niefinansowy	42%	45%	2%	89%
Sektor finansowy	8%	3%	0%	11%
Zobowiązania odsetkowe	24%	43%	33%	100%
Sektor niefinansowy	24%	3%	33%	60%
Sektor finansowy	0%	40%	0%	40%

Ocena całościowego narażenia na ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym dokonywana jest na podstawie analizy ryzyka niedopasowania terminów przeszacowania, ryzyka bazowego, ryzyka krzywej dochodowości oraz ryzyka opcji klienta.

Zestawienie niedopasowania aktywów/zobowiązań oraz zobowiązań pozabilansowych zgodnie z przeszacowaniem stopy procentowej na dzień 31.12.2018 (dane w tys. zł)

AKTYWA	do 1 M	1-3 M	3-6 M	6-12 M	1-2 L	2-5 L	> 5 L	NIB*	Suma
Kasa, operacje z Bankiem Centralnym	197 987	-	-	-	-	-	-	49 165	247 152
Należności od banków	58 627	24	-	20 000	50 000	-	-	963	129 614
Należności od klientów	1 178 633	6 007 314	732 488	1 050 252	1 318 327	1 566 330	468 553	(126 003)	12 195 894
Inwestycyjne aktywa finansowe	419 534	-	429 365	90 948	-	496 373	88 701	41 767	1 566 688
Pozostałe aktywa	-	-	-	-	-	-	-	319 271	319 271
AKTYWA RAZEM	1 854 781	6 007 338	1 161 853	1 161 200	1 368 327	2 062 703	557 254	285 163	14 458 619

*NIB-pozycje nieodsetkowe

ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE UDZIELONE	do 1 M	1-3 M	3-6 M	6-12 M	1-2 L	2-5 L	> 5 L	NIB*	Suma
Derywaty	59 116	440 000	600 000	-	-	-	-	-	1 099 116

*NIB-pozycje nieodsetkowe

ZOBOWIĄZANIA	do 1 M	1-3 M	3-6 M	6-12 M	1-2 L	2-5 L	> 5 L	NIB*	Suma
Zobowiązania wobec innych banków i instytucji finansowych	838 966	2 949 691	16 665	16 551	43 706	247 976	-	13 055	4 126 610
Zobowiązania z tytułu emisji obligacji	-	-	499 534	-	-	-	-	637	500 171
Zobowiązania wobec klientów	1 720 668	3 524 846	944 206	421 281	359 760	478 353	262 034	30 482	7 741 630
Pozostałe zobowiązania	-	-	-	-	-	-	-	203 215	203 215
Zobowiązania podporządkowane	-	350 000	-	-	-	-	-	1 529	351 529
Kapitały	-	-	-	-	-	-	-	1 535 464	1 535 464
ZOBOWIĄZANIA RAZEM	2 559 634	6 824 537	1 460 405	437 832	403 466	726 329	262 034	1 784 382	14 458 619

*NIB-pozycje nieodsetkowe

ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE OTRZYMANE	do 1 M	1-3 M	3-6 M	6-12 M	1-2 L	2-5 L	> 5 L	NIB*	Suma
Derywaty	9 129	-	-	150 000	-	850 000	90 000	-	1 099 129

*NIB-pozycje nieodsetkowe

Luki okresowe									
Luka PLN	(332 770)	(653 626)	288 333	566 089	953 926	475 146	199 518	(1 499 179)	(2 563)
Luka CHF	(314 743)	276 427	13 115	7 279	10 935	11 228	5 703	(9 878)	66
Luka EUR	6 360	-	-	-	-	-	-	(6 224)	136
Luka USD	(13 147)	-	-	-	-	-	-	13 196	49
Luka GBP	(693)	-	-	-	-	-	-	825	132
Luka inne	126	-	-	-	-	-	-	-	126
RAZEM	(654 867)	(377 199)	301 448	573 368	964 861	486 374	205 221	(1 501 260)	(2 054)

Zestawienie niedopasowania aktywów/zobowiązań oraz zobowiązań pozabilansowych zgodnie z przeszacowaniem stopy procentowej na dzień 31.12.2017 (dane w tys. zł)*

AKTYWA	do 1 M	1-3 M	3-6 M	6-12 M	1-2 L	2-5 L	> 5 L	NIB**	Suma
Kasa, operacje z Bankiem Centralnym	103 000	-	-	-	-	-	-	60 237	163 237
Należności od banków	28 040	24	-	-	20 000	50 000	-	961	99 025
Należności od klientów	1 034 113	5 974 361	697 314	1 092 073	1 441 927	1 573 871	338 127	(420 485)	11 731 301
Inwestycyjne aktywa finansowe	275 820	-	260 000	350 000	-	500 000	90 000	18 208	1 494 028
Pozostałe aktywa	-	-	-	-	-	-	-	314 086	314 086
AKTYWA RAZEM	1 440 973	5 974 385	957 314	1 442 073	1 461 927	2 123 871	428 127	(26 993)	13 801 677

*dane przekształcone

*NIB-pozycje nieodsetkowe

ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE UDZIELONE	do 1 M	1-3 M	3-6 M	6-12 M	1-2 L	2-5 L	> 5 L	NIB*	Suma
Derywaty	62 452	90 000	800 000	-	-	-	-	-	952 452

*NIB-pozycje nieodsetkowe

ZOBOWIĄZANIA	do 1 M	1-3 M	3-6 M	6-12 M	1-2 L	2-5 L	> 5 L	NIB*	Suma
Zobowiązania wobec innych banków i instytucji finansowych	951 036	2 831 260	53 770	81 012	48 670	47 319	100 000	17 562	4 130 629
Zobowiązania z tytułu emisji obligacji	-	-	740 000	-	-	-	-	659	740 659
Zobowiązania wobec klientów	1 261 142	3 116 641	1 018 626	532 266	307 283	388 042	169 229	23 549	6 816 778
Pozostałe zobowiązania	-	-	-	-	-	-	-	227 047	227 047
Zobowiązania podporządkowane	-	350 000	-	-	-	-	-	1 565	351 565
Kapitały	-	-	-	-	-	-	-	1 534 999	1 534 999
ZOBOWIĄZANIA RAZEM	2 212 178	6 297 901	1 812 396	613 278	355 953	435 361	269 229	1 805 381	13 801 677

*NIB-pozycje nieodsetkowe

ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE OTRZYMANE	do 1 M	1-3 M	3-6 M	6-12 M	1-2 L	2-5 L	> 5 L	NIB*	Suma
Derywaty	12 328	-	-	200 000	150 000	500 000	90 000	-	952 328

*NIB-pozycje nieodsetkowe

Luki okresowe									
Luka PLN	(276 533)	(634 301)	(65 601)	620 285	944 885	1 178 904	65 185	(1 835 585)	(2 761)
Luka CHF	(441 076)	400 785	10 520	8 510	11 089	9 606	3 712	(3 084)	62
Luka EUR	7 416	-	-	-	-	-	-	(7 461)	(45)
Luka USD	(10 257)	-	-	-	-	-	-	10 230	(27)
Luka GBP	(662)	-	-	-	-	-	-	802	140
Luka inne	31	-	-	-	-	-	-	-	31
RAZEM	(721 081)	(233 516)	(55 081)	628 795	955 974	1 188 510	68 897	(1 835 098)	(2 600)

Analiza luki stopy procentowej, rozumianej jako różnica między wartością aktywów (powiększonych o zobowiązania pozabilansowe udzielone) i zobowiązań (powiększonych o zobowiązania pozabilansowe otrzymane) podlegających zmianie oprocentowania w tym samym okresie, dokonywana jest na podstawie urealnionych terminów przeszacowania. Wyznaczone w ten sposób niedopasowanie wykorzystywane jest do wyznaczenia wrażliwości wyniku odsetkowego oraz wartości ekonomicznej kapitału na skokowe przesunięcie rynkowej krzywej stóp procentowych o 100 pb. Kalkulacja powyższych miar bazuje na założeniu, że struktura aktywów, pasywów oraz pozycji pozabilansowych podlegających przeszacowaniu ujętych w księgach na datę sprawozdawczą nie ulegnie zmianie, a Bank nie podejmie żadnych działań w celu zmiany związanej z nimi ekspozycji na ryzyko stopy procentowej. Bank limituje wrażliwość wyniku odsetkowego w horyzoncie 12 miesięcy na wzrost stóp procentowych o 100 pb.

Według stanu na 31 grudnia 2018 roku powyższe miary wynosiły:

ZMIANA KAPITAŁU EKONOMICZNEGO w %	WRAŻLIWOŚĆ WYNIKU ODSETKOWEGO w %
-2,4%	-0,9%

Dla porównania powyższe pozycje według stanu na 31 grudnia 2017 roku przedstawiały się następująco:

ZMIANA KAPITAŁU EKONOMICZNEGO w %	WRAŻLIWOŚĆ WYNIKU ODSETKOWEGO w %
-3,0%	-0,6%

Miary obrazujące skalę niedopasowania strukturalnego przeszacowujących się aktywów i zobowiązań w PLN w zadanych przedziałach czasowych na przekroju pełnej struktury terminowej bilansu zostały zaprezentowane poniżej. Wartość ekspozycji kalkulowana jest w ujęciu statycznym na bazie raportu luk urealnionych obejmującego pozycje bilansowe i pozabilansowe wrażliwe na stopę procentową jako stosunek zdefiniowanej powyżej luki w danym przedziale czasowym do sumy bilansowej. Ekspozycji w CHF nie objęto limitowaniem z uwagi na pełne pokrycie portfela aktywów finansowaniem w ramach linii w CHF o tym samym typie stopy procentowej – aktywa i zobowiązania w CHF przeszacowują się w okresie do 3 miesięcy.

Według stanu na 31 grudnia 2018 roku powyższe miary wynosiły:

UDZIAŁ LUKI W SUMIE BILANSOWEJ %		
<=1R	(1R – 5L)*	>5L
-0,9%	2,5%	1,4%

Dla porównania powyższe pozycje według stanu na 31 grudnia 2017 roku przedstawiały się następująco:

UDZIAŁ LUKI W SUMIE BILANSOWEJ %		
<=1R	(1R – 5L)*	>5L
-2,6%	3,8%	0,5%

*Średnia luka roczna

W trakcie roku 2018 wszystkie wewnętrzne miary ryzyka stopy procentowej pozostały znacznie powyżej minimalnych limitów/poziomów ostrzegawczych.

Bank cyklicznie przeprowadza testy warunków skrajnych służące do oszacowania potencjalnych strat przy założeniu scenariuszy skrajnie niekorzystnych zmian w poziomach stóp procentowych (scenariusze hipotetyczne i historyczne).

42. Zarządzanie ryzykiem walutowym

Ryzyko walutowe to niebezpieczeństwo pogorszenia się sytuacji finansowej wskutek niekorzystnej zmiany kursu walutowego. Ryzyko to generowane jest w Banku wskutek niedopasowania aktywów i zobowiązań w walutach innych niż PLN wynikającego głównie z:

- obsługi portfela kredytów hipotecznych indeksowanych w walucie obcej CHF, w pełni sfinansowanego depozytami w CHF od głównego akcjonariusza (portfel sukcesywnie wygaszany po zaprzestaniu sprzedaży kredytów w 2009 roku),
- obsługi walutowej klientów detalicznych w zakresie prowadzenia walutowych rachunków bieżących i depozytów terminowych oraz gotówkowych i bezgotówkowych rozliczeń walutowych,
- zobowiązań i należności walutowych wynikających z gospodarki własnej Banku.

Zarządzanie pozycją walutową Banku odbywa się w oparciu o przyjęty przez Bank system limitów śródziennych oraz końca dnia dla pozycji dotyczących:

- czterech obsługiwanych walut głównych: EUR, USD, CHF, GBP,
- czterech walut techniczno-rozliczeniowych: SEK, CZK, NOK, DKK.

W każdym dniu roboczym Bank dokonuje pomiaru narażenia na ryzyko walutowe stosując standardowe wymagania nadzorcze polegające na wyznaczeniu wskaźnika udziału pozycji całkowitej w funduszach własnych. Dodatkowo ocena narażenia na ryzyko walutowe wspierana jest poprzez wykorzystanie miary wartości zagrożonej (VaR).

Sprawozdanie z sytuacji finansowej w walucie na dzień 31 grudnia 2018 roku

(w tys.)	WALUTA				Przeliczenie waluty w PLN
	CHF	EUR	USD	Inne waluty*	
AKTYWA					
Należności od banków	5 197	7 625	452	731	56 603
Należności od klientów	280 019	-	-	-	1 068 721
Pozostałe aktywa	-	948	3 999	180	19 972
AKTYWA RAZEM	285 216	8 573	4 451	911	1 145 296
ZOBOWIĄZANIA					
Zobowiązania wobec innych banków i instytucji finansowych	285 021	-	-	-	1 087 811
Inne zobowiązania	178	7 940	2 655	602	47 687
Zobowiązania razem	285 199	7 940	2 655	602	1 135 498

WALUTA					
(w tys.)	CHF	EUR	USD	Inne waluty*	Przeliczenie waluty w PLN
POZABILANS					
Bieżące operacje walutowe	-	550	250	-	3 305
Instrumenty pochodne	-	-	1 550	-	5 828
Pozostałe zobowiązania	-	52	10	-	261
POZABILANS RAZEM	-	602	1 810	-	9 394

Wartości w walutach obcych przeliczone zostały na złotówki zgodnie z tabelą Tabela nr 252/A/NBP/2018 z dnia 31 grudnia 2018 roku

*Pozycja „Inne waluty” obejmuje następujące waluty: GBP, NOK, SEK, DKK, CZK

Sprawozdanie z sytuacji finansowej w walucie na dzień 31 grudnia 2017 roku

WALUTA					
(w tys.)	CHF	EUR	USD	Inne waluty*	Przeliczenie waluty w PLN
AKTYWA					
Należności od banków	4 011	2 709	45	132	26 086
Należności od klientów	301 264	-	-	-	1 074 669
Pozostałe aktywa	-	988	2 950	171	15 190
AKTYWA RAZEM	305 275	3 697	2 995	303	1 115 945

ZOBOWIĄZANIA

Zobowiązania wobec innych banków i instytucji finansowych	305 044	-	-	-	1 088 153
Inne zobowiązania	214	2 661	96	83	12 582
Zobowiązania razem	305 258	2 661	96	83	1 100 735

WALUTA					
(w tys.)	CHF	EUR	USD	Inne waluty*	Przeliczenie waluty w PLN
POZABILANS					
Bieżące operacje walutowe	-	400	-	-	1 668
Instrumenty pochodne	-	-	2 900	120	10 660
Pozostałe zobowiązania	-	647	7	-	2 723
POZABILANS RAZEM	-	1 047	2 907	120	15 051

Wartości w walutach obcych przeliczone zostały na złotówki zgodnie z tabelą Tabela nr 251/A/NBP/2017 z dnia 29 grudnia 2017 roku

*Pozycja „Inne waluty” obejmuje następujące waluty: GBP, NOK, SEK, DKK

Pozycja walutowa Banku oraz wskaźnik pozycji walutowej do funduszy własnych Banku przedstawia się następująco:

Pozycja walutowa wg stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku

Pozycja walutowa	Całkowita pozycja walutowa	Fundusze własne	Wskaźnik pozycji całkowitej do funduszy własnych %
EUR	32		
CHF	17		
USD	486		
GBP	28	2 288	1 642 977
DKK	47		0,14%
CZK	2		
NOK	117		
SEK	115		

Pozycja walutowa wg stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku

Pozycja walutowa	Całkowita pozycja walutowa	Fundusze własne	Wskaźnik pozycji całkowitej do funduszy własnych %
EUR	(11)		
CHF	17		
USD	(8)		
GBP	30	235	1 645 114
DKK	11		0,01%
NOK	4		
SEK	55		

Bank cyklicznie przeprowadza testy warunków skrajnych służące do oszacowania potencjalnych strat przy założeniu scenariuszy skrajnie niekorzystnych zmian w poziomach kursów walutowych (scenariusze hipotetyczne i historyczne).

43. Zarządzanie ryzykiem płynności

Płynność Banku to zdolność do uzyskania dodatniego salda przepływów gotówkowych w określonym horyzoncie czasowym. Ryzyko płynności generowane jest jako rezultat codziennej aktywności Banku w ramach prowadzonej działalności statutowej. Zawierane na bazie dziennej transakcje wywołują zmiany w strukturze bilansu oraz terminach zapadalności i wymagalności poszczególnych jego składowych. Ryzyko płynności charakteryzowane jest przed dwa podstawowe czynniki:

- ryzyko płynności rynkowej – ryzyko związane z sytuacją, kiedy pozycja w aktywach nie może zostać upłynniona w krótkim czasie bez znacznego wpływu na jej cenę,
- ryzyko braku finansowania – ryzyko związane z brakiem możliwości pozyskania nowego lub odnowienia bieżącego finansowania.

Celem polityki Banku w zakresie utrzymania płynności jest bezpieczne i efektywne kształtowanie struktury aktywów, zobowiązań i pozycji pozabilansowych oraz zapobieganie wystąpieniu sytuacji kryzysowej,

aby w dowolnym momencie zapewnić możliwość terminowego regulowania zobowiązań płatniczych, w tym wypłat środków deponentom i realizacji zobowiązań kredytowych.

Podstawowymi źródłami finansowania w PLN stosowanymi przez Bank są depozyty klientów indywidualnych (ok. 54% sumy bilansowej), długoterminowe środki przyjęte od głównego akcjonariusza (łącznie z pożyczkami podporządkowanymi ok. 21% sumy bilansowej) oraz średnioterminowe finansowanie w otrzymane w wyniku emisji obligacji na rynku lokalnym (ok. 3,5% sumy bilansowej). Dodatkowo Bank pozyskuje środki z rynku międzybankowego oraz w ramach współpracy bilateralnej z partnerami biznesowymi (ok. 2% sumy bilansowej). Rezerwy płynnościowe, które Bank stale utrzymuje, pozwalają na zapewnienie środków pieniężnych dla zrealizowania zobowiązań płatniczych w przypadku np. sezonowego odpływu depozytów lub niewspółmiernej do przyrostu depozytów dynamiki akcji kredytowej.

W 2018 roku Bank kontynuował realizację strategii budowania długotrwałych relacji z klientami zapewniającej pozyskiwanie odpowiednio zdywersyfikowanego i stabilnego finansowania w formie bazy depozytowej. Koncentracja bazy depozytowej, mierzona udziałem 50 największych deponentów, na koniec 2018 roku wyniosła 1%. Środki największych deponentów w części przekraczającej gwarantowane przez Bankowy Fundusz Gwarancyjny 100 tys. EUR nie są traktowane jako stabilne na potrzeby nadzorczych miar płynności.

W listopadzie 2018 roku zostały wykupione trzyletnie obligacje o wartości nominalnej 240 mln PLN, wyemitowane przez Bank w listopadzie 2015 roku. Wykup obligacji nie przełożył się w sposób istotny na sytuację płynnościową Banku, gdyż w znacznym stopniu został zrekompensowany dodatkowymi środkami pozyskanymi od klientów detalicznych. Bank konsekwentnie zabezpieczał długoterminową pozycję płynnościową poprzez odnawianie środków przyjętych od Societe Generale na terminy powyżej 5 lat.

Główną walutą obcą, w ramach której Bank dokonuje znaczącej ilości rozliczeń, jest frank szwajcarski (CHF). Bank posiada portfel kredytów hipotecznych indeksowanych w CHF (sukcesywnie wygaszany po zaprzestaniu sprzedaży kredytów w 2009 roku), który jest pełni sfinansowany depozytami w tej samej walucie pozyskanymi od Grupy Societe Generale. W ramach zarządzania płynnością walutową w tym obszarze Bank skupia się przede wszystkim na zapewnieniu bezpiecznej struktury dopasowania aktywów i pasywów pod kątem terminów zapadalności, w szczególności poprzez odnawianie części zapadających depozytów przyjętych od Grupy Societe Generale na terminy powyżej 5 lat.

Wolne środki finansowe lokowane są w bezpieczne i płynne papiery wartościowe, głównie obligacje skarbowe, bony pieniężne Narodowego Banku Polskiego i obligacje Europejskiego Banku Inwestycyjnego. Aktywa te charakteryzują się wysokim poziomem płynności oraz mogą być w łatwy sposób wykorzystane jako zabezpieczenie bądź sprzedane bez znacznej utraty ich wartości. Portfel ten traktowany jako zapas płynności Banku, który pozwoli przetrwać ewentualne sytuacje kryzysowe. Przegląd limitów związanych z dopuszczalnymi inwestycjami w tym zakresie odbywa się w trybie kwartalnym.

Zarządzanie płynnością wspomagane jest systemem limitów, mechanizmów kontrolnych oraz przekrojową informacją zarządczą przygotowywaną dla kierownictwa różnego szczebla. W ich skład wchodzi w szczególności wymogi wynikające z Uchwały Komisji Nadzoru Finansowego 386/2008 (począwszy od 1 stycznia 2018 r. wiążące dla Banków pozostały miary M3 oraz M4, natomiast miary M1 i M2 zostały zastąpione wskaźnikiem LCR - Liquidity Coverage Ratio) w zakresie kalkulacji monitorowania nadzorczych miar płynności w trybie dziennym. Zgodnie z obowiązkami i zasadami określonymi w Rozporządzeniu

Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013, Bank dokonuje obliczeń wskaźnika LCR - miary płynności krótkoterminowej mającej na celu zapewnienie, że Bank posiada odpowiedni poziom płynnych aktywów o wysokiej jakości, które pokryją potrzeby płynnościowe w okresie 30 dni kalendarzowych w warunkach skrajnych oraz wskaźnika NSFR (Net Stable Funding Ratio) – miary płynności długoterminowej mającej na celu zapewnienie minimalnego poziomu dostępnego finansowania w średnim i długim okresie. Bank monitoruje również luki płynności wykorzystując urealnione terminy zapadalności i wymagalności poszczególnych pozycji.

W trakcie roku 2018 wszystkie regulacyjne oraz wewnętrzne wskaźniki płynności pozostały znacznie powyżej minimalnych limitów/poziomów ostrzegawczych.

Miary płynności		2018.12.31	2017.12.31
M2	Współczynnik płynności krótkoterminowej	2,42	2,94
M4	Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi	1,07	1,06
LCR	Wskaźnik pokrycia wypływów netto	268%	241%
NSFR	Wskaźnik stabilnego finansowania netto	125%	123%

Bank cyklicznie przeprowadza testy warunków skrajnych służące do oszacowania potencjalnych strat przy założeniu skrajnie niekorzystnych scenariuszy wpływających na pozycję płynnościową Banku. Wyniki testów warunków skrajnych wykorzystywane są w szczególności do określenia progów ostrzegawczych dla wskaźników wczesnego ostrzegania, których zadaniem jest identyfikacja zbliżających się problemów płynnościowych i wskazanie Zarządowi na ewentualną konieczność uruchomienia Planu zabezpieczenia płynności w sytuacji awaryjnej.

W ramach procesu planowania i budżetowania Bank przykłada szczególną uwagę do zapewnienia, iż wzrost portfela kredytowego będzie wspierany przez adekwatną strukturę finansowania płynności oraz przestrzeganie regulacyjnych i wewnętrznych miar płynności.

Zestawienie niedopasowania aktywów/zobowiązań oraz zobowiązań pozabilansowych zgodnie z urealnionymi terminami zapadalności/wymagalności na dzień 31.12.2018 (dane w tys. zł)

AKTYWA	do 1 M	1-3 M	3-6 M	6-12 M	1-2 L	2-5 L	> 5 L	Suma
Kasa, operacje z Bankiem Centralnym	-25 512	40 819	22 674	36 844	43 675	73 721	54 931	247 152
Należności od banków	58 627	24	-	20 963	50 000	-	-	129 614
Należności od klientów	240 725	370 175	552 438	1 001 470	1 800 044	3 313 304	4 917 738	12 195 894
Inwestycyjne aktywa finansowe	1 552 738	-	-	-	-	-	13 950	1 566 688
Pozostałe aktywa	43 997	22 210	34 880	66 343	70 679	79 716	1 446	319 271
AKTYWA RAZEM	1 870 575	433 228	609 992	1 125 620	1 964 398	3 466 741	4 988 065	14 458 619
ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE UDZIELONE	do 1 M	1-3 M	3-6 M	6-12 M	1-2 L	2-5 L	> 5 L	Suma
Niewykorzystane limity kredytowe klientów*	(31 461)	(8 420)	(10 109)	(16 598)	(14 047)	33 557	47 078	(0)
Inne	(2 039)	-	-	-	-	-	-	(2 039)

ZOBOWIĄZANIA	do 1 M	1-3 M	3-6 M	6-12 M	1-2 L	2-5 L	> 5 L	Suma
Zobowiązania wobec innych banków i instytucji finansowych	37 276	58 268	118 637	459 565	519 656	762 546	2 170 662	4 126 610
Zobowiązania z tytułu emisji obligacji	-	-	636	249 893	-	249 642	-	500 171
Zobowiązania wobec klientów	616 979	1 065 593	602 500	953 963	1 149 077	1 870 090	1 483 428	7 741 630
Pozostałe zobowiązania	99 305	42 035	20 503	19 241	10 584	10 228	1 319	203 215
Zobowiązania podporządkowane	-	1 529	-	50 000	50 000	150 000	100 000	351 529
Kapitały	9 300	-	20 617	-	-	-	1 505 547	1 535 464
ZOBOWIĄZANIA RAZEM	762 860	1 167 425	762 893	1 732 662	1 729 317	3 042 506	5 260 956	14 458 619
ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE OTRZYMANE	do 1 M	1-3 M	3-6 M	6-12 M	1-2 L	2-5 L	> 5 L	Suma
Inne	-	-	-	-	-	-	-	-
Luka skumulowana	1 074 215	331 598	168 588	(455 052)	(234 018)	223 774	(2 039)	-
Wskaźnik płynności	2,41	1,17	-	-	-	-	-	-

Zestawienie niedopasowania aktywów/zobowiązań oraz zobowiązań pozabilansowych zgodnie z urealnionymi terminami zapadalności/wymagalności na dzień 31.12.2017 (dane w tys. zł)*

AKTYWA	do 1 M	1-3 M	3-6 M	6-12 M	1-2 L	2-5 L	> 5 L	Suma
Kasa, operacje z Bankiem Centralnym	(124 415)	30 453	27 873	46 538	51 750	75 745	55 293	163 237
Należności od banków	28 048	24	-	966	19 996	49 991	-	99 025
Należności od klientów	245 909	356 565	523 289	1 024 493	1 814 419	3 176 201	4 590 425	11 731 301
Inwestycyjne aktywa finansowe	1 484 659	-	-	-	-	-	9 369	1 494 028
Pozostałe aktywa	42 320	24 125	35 226	70 604	57 876	80 720	3 217	314 086
AKTYWA RAZEM	1 676 519	411 167	586 388	1 142 601	1 944 041	3 382 657	4 658 304	13 801 677
<i>*dane przekształcone</i>								
ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE UDZIELONE	do 1 M	1-3 M	3-6 M	6-12 M	1-2 L	2-5 L	> 5 L	Suma
Niewykorzystane limity kredytowe klientów*	(39 840)	689	2 033	4 375	7 842	13 397	11 504	(0)
Inne	(2 726)	-	-	-	-	-	-	(2 726)

ZOBOWIĄZANIA	do 1 M	1-3 M	3-6 M	6-12 M	1-2 L	2-5 L	> 5 L	Suma
Zobowiązania wobec innych banków i instytucji finansowych	45 475	126 409	57 365	527 413	569 742	804 816	1 999 409	4 130 629
Zobowiązania z tytułu emisji obligacji	-	-	1 458	239 888	249 788	249 525	-	740 659
Zobowiązania wobec klientów	384 724	683 622	604 637	1 017 837	1 132 175	1 715 274	1 278 509	6 816 778
Pozostałe zobowiązania	71 360	38 026	56 331	49 034	5 942	5 310	1 045	227 047
Zobowiązania podporządkowane	-	1 565	-	-	50 000	200 000	100 000	351 565
Kapitały	15 031	-	20 567	-	-	-	1 499 401	1 534 999
ZOBOWIĄZANIA RAZEM	516 590	849 622	740 358	1 834 171	2 007 647	2 974 925	4 878 363	13 801 677
ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE OTRZYMANE	do 1 M	1-3 M	3-6 M	6-12 M	1-2 L	2-5 L	> 5 L	Suma
Inne	-	-	-	-	-	-	-	-
Luka skumulowana	1 117 365	679 599	527 662	(159 533)	(215 298)	205 831	(2 726)	-
Wskaźnik płynności	3,16	1,50	-	-	-	-	-	-

Zestawienie zobowiązań finansowych według daty zapadalności na podstawie umownych niezdyskontowanych płatności uwzględniających przyszłe płatności odsetkowe na dzień 31.12.2018 (dane w tys. zł)

ZOBOWIĄZANIA	Na żądanie	do 1 M	1-3 M	3-6 M	6-12 M	1-2 L	2-5 L	> 5 L	Suma
Zobowiązania wobec innych banków i instytucji finansowych	15 669	22 539	69 902	138 322	497 568	588 870	933 888	2 325 216	4 591 975
Zobowiązania z tytułu emisji obligacji	0	0	0	6 981	257 019	6 543	256 525	0	527 068
Zobowiązania wobec klientów	4 311 852	693 502	1 293 358	465 698	509 805	245 217	260 486	0	7 779 917
Zobowiązania podporządkowane	0	0	3 321	3 267	56 003	60 590	161 965	112 649	397 795
ZOBOWIĄZANIA RAZEM	4 327 521	716 041	1 366 581	614 268	1 320 395	901 219	1 612 863	2 437 865	13 296 754

Zestawienie zobowiązań finansowych według daty zapadalności na podstawie umownych niezdyskontowanych płatności uwzględniających przyszłe płatności odsetkowe na dzień 31.12.2017* (dane w tys. zł)

ZOBOWIĄZANIA	Na żądanie	do 1 M	1-3 M	3-6 M	6-12 M	1-2 L	2-5 L	> 5 L	Suma
Zobowiązania wobec innych banków i instytucji finansowych	4 973	39 385	138 605	77 284	566 590	643 855	986 775	2 125 202	4 582 669
Zobowiązania z tytułu emisji obligacji	0	0	0	10 554	250 650	264 100	263 168	0	788 472
Zobowiązania wobec klientów	3 991 940	452 607	860 488	523 287	596 010	238 990	187 511	0	6 850 833
Zobowiązania podporządkowane	0	0	3 377	3 243	6 735	62 620	219 447	115 859	411 281
ZOBOWIĄZANIA RAZEM	3 996 913	491 992	1 002 470	614 368	1 419 985	1 209 565	1 656 901	2 241 061	12 633 255

*dane przekształcone

Należności i zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych desygnowanych do rachunkowości zabezpieczeń wraz z uzgodnieniem do ich wartości bilansowych na dzień 31.12.2018 roku

<i>(w tys. zł)</i>	Na żądanie	do 1 M	1-3 M	3-6 M	6-12 M	1-2 L	2-5 L	> 5 L	Suma
Wpływy	-	1 306	3 234	5 607	10 209	18 194	23 879	8 537	70 967
Wypływy	-	(2 323)	(6 143)	(9 000)	(6 186)	(20 892)	(34 239)	(7 425)	(86 206)
NETTO	-	(1 016)	(2 908)	(3 393)	4 024	(2 698)	(10 360)	1 112	(15 240)
Zdyskontowane przy użyciu wykorzystywanej krzywej zerokuponowej	-	(1 015)	(2 899)	(3 377)	3 963	(2 704)	(9 852)	1 004	(14 879)

Należności i zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych desygnowanych do rachunkowości zabezpieczeń wraz z uzgodnieniem do ich wartości bilansowych na dzień 31.12.2017 roku*

<i>(w tys. zł)</i>	Na żądanie	do 1 M	1-3 M	3-6 M	6-12 M	1-2 L	2-5 L	> 5 L	Suma
Wpływy	-	417	1 026	7 479	9 057	16 604	29 199	13 582	77 364
Wypływy	-	-	-	-9 000	-9 826	-15 186	-27 188	-9 900	-71 100
NETTO	-	417	1 026	-1 521	-769	1 418	2 011	3 682	6 264
Zdyskontowane przy użyciu wykorzystywanej krzywej zerokuponowej	-	416	1 024	(1 515)	(762)	1 353	1 911	3 112	5 539

*dane przekształcone

44. Zarządzanie ryzykiem operacyjnym

a) Strategia i procesy zarządzania ryzykiem operacyjnym

Zgodnie z definicją przyjętą przez Bank, ryzyko operacyjne określane jest jako ryzyko wynikające z niedostosowania lub z zawodności procedur, ludzi i systemów wewnętrznych, jak również wynikające ze zdarzeń zewnętrznych, w tym tych o niewielkim prawdopodobieństwie wystąpienia, ale przynoszących znaczne straty.

Według standardów Banku, definicja ryzyka operacyjnego obejmuje ryzyko braku zgodności oraz ryzyko związane z wizerunkiem, natomiast ryzyko strategiczne (ryzyko związane z niewłaściwymi decyzjami strategicznymi związanymi z działalnością Banku) jest wyłączone z przedmiotowej definicji.

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym w Euro Banku S.A. obejmuje m.in.:

- Identyfikowanie, pomiar lub szacowanie, ocenę, kontrolowanie (ograniczanie), monitorowanie i raportowanie ryzyka operacyjnego występującego w poszczególnych aspektach działalności Banku,
- mechanizmy kontroli ryzyka operacyjnego (limity),
- wdrażanie planów naprawczych mających na celu minimalizację tego ryzyka.

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym opiera się na zatwierdzonej przez Zarząd i Radę Nadzorczą Banku Strategii Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym. Strategia ta zawiera m.in.: definicję Ryzyka Operacyjnego, zasady zarządzania Ryzykiem Operacyjnym, profil Ryzyka Operacyjnego i tolerancję na Ryzyko Operacyjne. Założenia opisane w Strategii rozwinięte są w operacyjnych dokumentach wewnętrznych Banku, do których należą m.in. Procedura zarządzania ryzykiem operacyjnym, Procedura deklaracji strat operacyjnych.

Dokumenty wewnętrzne przedstawiają organizację i funkcjonowanie procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku oraz narzędzia wspierające zarządzanie tym ryzykiem stosowane w Banku. Przedmiotowe narzędzia są na bieżąco aktualizowane i dostosowywane do działalności Banku, a ich analiza krzyżowa pozwala zapewnić analityczną ocenę ekspozycji Banku na ryzyko operacyjne. Wyniki powyższych analiz przedstawiane są z częstotliwością kwartalną, podczas posiedzeń Komitetu Koordynacji Kontroli Wewnętrznej, jak również przekazywane do Zarządu i Komitetu Audytu Rady Nadzorczej (kwartalnie) i do Rady Nadzorczej (rocznie) - zgodnie z dokumentami określającymi obszar raportowania. Bank przekazuje także organom zewnętrznym informacje z obszaru ryzyka operacyjnego zgodnie z obowiązującymi wymogami prawnymi.

b) Struktura i organizacja jednostki odpowiedzialnej za ryzyko operacyjne

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym na pierwszym poziomie w Euro Banku S.A. odbywa się we wszystkich jednostkach operacyjnych Banku w zakresie kategorii ryzyk i obszarów, które ich dotyczą.

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym na drugim poziomie odbywa się w ramach Departamentu Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym i Kontroli Wewnętrznej.

W zakresie poszczególnych kategorii ryzyka operacyjnego, Departament współpracuje ze specjalistycznymi jednostkami Banku, jak również z Komitetem Koordynacji Kontroli Wewnętrznej.

Celem istnienia Komitetu jest monitorowanie funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym i systemu kontroli wewnętrznej w Banku. Główne zadania Komitetu to przyjmowanie i analizowanie informacji oraz rekomendowanie działań i podejmowanie decyzji dotyczących:

- ryzyka operacyjnego,
- kontroli wewnętrznej,

- bezpieczeństwa,
- ryzyka prawnego,
- ryzyka braku zgodności,
- ryzyka AML.

Agendę, częstotliwość posiedzeń oraz skład Komitetu reguluje Regulamin Komitetu Koordynacji Kontroli Wewnętrznej zatwierdzony przez Zarząd Euro Banku S.A

c) Zasady stosowania zabezpieczeń i ograniczania ryzyka operacyjnego

Bank dokonuje regularnej analizy zdarzeń i incydentów związanych z ryzykiem operacyjnym, w celu jego systematycznego ograniczania. Poza tym, Bank dokonuje regularnej analizy nowych obszarów działalności i nowych produktów, które mogą wpłynąć na zmianę profilu ryzyka, jak również dokonuje oceny ryzyka związanego z powierzaniem czynności firmom zewnętrznym. Bank ogranicza poszczególne obszary ryzyka operacyjnego poprzez zapewnienie właściwych procedur i kontroli wewnętrznej, a także poprzez zastosowanie odpowiednich ubezpieczeń oraz poprzez wdrożenie właściwych planów utrzymania ciągłości działalności i planów awaryjnych.

45. Zarządzanie kapitałem i adekwatność kapitałową

Zgodnie z obowiązującym Prawem Bankowym oraz Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady UE numer 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (Rozporządzenie CRR), banki są zobligowane do utrzymywania kapitałów własnych w wielkości adekwatnej do poziomu ponoszonego ryzyka.

Polityka zarządzania kapitałem w Banku zakłada utrzymanie wymaganych poziomów współczynników kapitałowych, respektując obowiązujące regulacje w tym zakresie, zalecenia nadzorcze, obowiązujące bufora kapitałowe oraz domiary określone w ramach Filara II.

Do pomiaru adekwatności kapitałowej stosowany jest łączny współczynnik kapitałowy, wskazujący relację pomiędzy funduszami własnymi Banku oraz łączną kwotą ekspozycji na ryzyko.

Minimalny, wymagany przez Rozporządzenie CRR, poziom współczynników kapitałowych wynosi:

- 4,5% w odniesieniu do współczynnika kapitału podstawowego Tier 1,
- 6 % w odniesieniu do współczynnika kapitału Tier 1,
- 8 % w odniesieniu do łącznego współczynnika kapitałowego.

W dniu 24 listopada 2017 roku Komisja Nadzoru Finansowego wydała rekomendację dla banków sprawie minimalnych poziomów współczynników kapitałowych. Zgodnie z nią banki powinny utrzymywać współczynniki kapitałowe na poziomie regulacyjnym wynikającym z Rozporządzenia CRR powiększonym o wartości indywidualnych domiarów kapitałowych oraz wymóg bufora połączanego. Oznacza to, że poziom współczynników kapitałowych obowiązujących w roku 2018 powinien kształtować się na poziomie:

- współczynnik kapitału podstawowego na poziomie 4,5%+ 0,56%*add-on + wymóg połączanego bufora,
- współczynnik kapitału Tier1 na poziomie 6% + 75%*add-on + wymóg połączanego bufora,
- łączny współczynnik kapitałowy na poziomie 8% + add-on + wymóg połączanego bufora.

Wymóg połączony bufora w roku 2018 roku obejmuje sumę obowiązujących buforów, tj.

- bufora zabezpieczającego 1,875%,
- bufora ryzyka systemowego 3%.
- bufora antycyklicznego 0%,
- bufora innej instytucji o znaczeniu systemowym – określanego w drodze indywidualnej decyzji KNF, dla Banku wartość bufora wynosi 0%,

Dodatkowo Bank zobligowany jest utrzymywać tzw. indywidualny domiar kapitałowy w celu zabezpieczenia ryzyka wynikającego z walutowych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych. Wartość tego domiaru, zgodnie z decyzją Komisji Nadzory Finansowego z listopada 2017 roku, w roku 2018 wynosiła dla Banku 0,53 % łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko. Domiar ten składa się w 75% z kapitału Tier1 (odpowiada to wymogowi kapitałowemu na poziomie 0,4). W grudniu 2018 roku Bank otrzymał decyzję administracyjną z Komisji Nadzoru Finansowego o cofnięciu obowiązku utrzymywania dodatkowych buforów kapitałowych na ryzyko związane z posiadaniem portfelem kredytów walutowych.

Uwzględniając powyższe przesłanki, minimalny wymagany poziom współczynników kapitałowych na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosi dla Banku:

- 10,88% dla współczynnika kapitału Tier 1,
- 12,88% dla łącznego współczynnika kapitałowego.

W związku ze zwiększeniem obowiązujących wartości bufora zabezpieczającego, wartość minimalnych współczynników kapitałowych dla Banku w roku 2019 będzie wynosiła odpowiednio 11,50% w odniesieniu do współczynnika kapitału T1 oraz 13,50% dla łącznego współczynnika kapitałowego.

Dla potrzeb pomiaru i oceny poziomu adekwatności kapitałowej, Bank podjął decyzję o amortyzowaniu wpływu MSSF 9, zgodnie z możliwością określoną zapisami Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2017/2395 z dnia 12 grudnia 2017 roku w sprawie rozwiązań przejściowych dotyczących złagodzenia wpływu wprowadzenia MSSF 9 na fundusze własne. Rozporządzenie to określa, że jeżeli bilans otwarcia na dzień pierwszego zastosowania MSSF 9 odzwierciedla spadek kapitału podstawowego Tier 1 w wyniku zwiększonych rezerw na oczekiwane straty kredytowe, łącznie z odpisem na oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia z tytułu aktywów finansowych dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe, w porównaniu z bilansem zamknięcia na poprzedni dzień, Bank ma możliwość uwzględnienia w kapitale Tier 1 określonej wskaźnikiem dla kolejnych 5 lat okresu przejściowego, części zwiększonych odpisów na oczekiwane straty kredytowe.

Wymóg kapitałowy Banku został wyznaczony zgodnie z Rozporządzeniem CRR, z uwzględnieniem rekomendacji Komisji Nadzoru Finansowego w zakresie stosowania opcji narodowych.

Bank wyznacza wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego, operacyjnego, walutowego oraz ryzyka związanego z korektą wyceny kredytowej (CVA), stosując metodę standardową. W strukturze wymogów kapitałowych najbardziej istotny jest wymóg z tytułu ryzyka kredytowego.

Adekwatność kapitałowa

<i>(w tys. zł)</i>	31.12.2018	31.12.2017
Fundusze własne	1 642 977	1 645 114
Kapitał Tier1	1 445 947	1 398 089
Kapitał akcyjny	563 096	563 096
Kapitał zapasowy	987 201	884 364
Kapitał z aktualizacji wyceny	13 166	11 839
Zyski zatrzymane	(124 261)	-
Korekta funduszy o aktywo z tytułu podatku odroczonego	(32 242)	(8 403)
Korekta funduszy o WNIP	(47 834)	(52 807)
Korekta AVA	(1 582)	-
Korekta z tytułu okresu przejściowego dla MSSF 9	91 359	-
Inne pozycje	(2 956)	-
Kapitał Tier 2	197 030	247 025
Pożyczka podporządkowana	197 030	247 025
Aktywa bilansowe ważne ryzykiem	8 978 707	9 063 004
O stopie ryzyka 20%	11 730	5 613
O stopie ryzyka 35%	1 685 785	1 208 949
O stopie ryzyka 50%	35 482	35 477
O stopie ryzyka 75%	4 490 467	5 092 905
O stopie ryzyka 100%	713 310	561 595
O stopie ryzyka 150%	1 695 226	1 806 842
O stopie ryzyka 250%	346 707	351 623
Zobowiązania pozabilansowe ważne ryzykiem	100 960	96 068
O stopie ryzyka 20%	37	49
O stopie ryzyka 50%	13 775	12 350
O stopie ryzyka 75%	87 148	83 669
O stopie ryzyka 100%	-	-
Razem aktywa bilansowe i zobowiązania pozabilansowe ważne ryzykiem	9 079 667	9 159 072
Kwota ekspozycji na ryzyko z tytułu ryzyka kredytowego	9 079 667	9 159 072
ekspozycja na ryzyko z tytułu ryzyka operacyjnego	1 091 866	1 090 134
ekspozycja na ryzyko z tytułu ryzyka walutowego*	-	-
ekspozycja na ryzyko z tytułu CVA	22 775	24 111
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko	10 194 308	10 273 317
Tier 1	14,18%	13,61%
Łączny współczynnik kapitałowy	16,12%	16,01%

Łączny współczynnik wypłacalności Banku wyliczony na dzień 31 grudnia 2018 roku wyniósł 16,12%, a współczynnik kapitału Tier 1 14,18%.

Bank, na dzień 31 grudnia 2018 roku, wypełnia wszystkie statutowe wymagania kapitałowe określone przepisami prawa oraz wytyczne KNF dotyczące poziomu adekwatności kapitałowej.

POZOSTAŁE NOTY DODATKOWE

46. Środki pieniężne

Rachunek przepływów środków pieniężnych zawiera następujące pozycje:

(w tys. zł)	31.12.2018	31.12.2017*
Kasa, środki w Banku Centralnym	247 152	163 237
Rachunki bieżące **	56 698	26 425
RAZEM	303 850	189 662

*dane przekształcone

**bez rachunku ZFŚS

W roku 2018 wpływ zmian kursów walutowych w ciągu roku finansowego na stan środków pieniężnych wyniósł 3 049 tys. zł. W roku 2017 wpływ zmian kursów walutowych w ciągu roku finansowego na stan środków pieniężnych był ujemny i wyniósł 1 462 tys.

47. Znaczące zdarzenia po dniu bilansowym (nie ujęte w sprawozdaniu finansowym)

Nie wystąpiły żadne znaczące zdarzenia po dniu bilansowym.

48. Informacja o podmiotach powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Societe Generale Financial Services Holding z siedzibą w Paryżu posiadał ponad 99,79% akcji Banku.

49. Transakcje z podmiotami powiązаныmi

Bank nabywa od podmiotów powiązanych usługi wsparcia w zakresie zarządzania, kontroli, najmu rzeczy ruchomych oraz wsparcia działań Banku zgodnie z celami realizowanymi przez Bank.

Poniższa tabela prezentuje wartości transakcji z podmiotami powiązаныmi na dzień 31.12.2018 i 31.12.2017.

(w tys. zł)	31.12.2018	31.12.2017
Siège SG - Comptabilité Fournisseurs (podmiot należący do grupy)		
Zobowiązania	9 625	8 574
Zobowiązania z tytułu faktur	9 625	8 574
Societe Generale Nowy Jork (podmiot należący do grupy)		
Aktywa	685	32
Rachunki bieżące	685	32
Societe Generale Paryż (podmiot należący do grupy)		
Aktywa	114 168	81 596
Rachunki bieżące	43 126	4 706
Lokaty udzielone	70 966	70 966
Odpis IBNR	(3)	(12)
Należności fakturowe	79	398
Instrumenty pochodne zabezpieczające CF –wycena	-	5 538
Zobowiązania i kapitały	4 191 890	4 184 121
Kredyty otrzymane	4 177 011	4 184 121
Instrumenty pochodne zabezpieczające CF –wycena	14 879	-
Instrumenty pochodne (nominał)	2 180 000	1 880 000
CF sprzedane terminowe instrumenty pochodne	1 090 000	940 000
CF kupione terminowe instrumenty pochodne	1 090 000	940 000
	-	5 039
Gwarancje		5 039

Gwarancja otrzymana	-	5 039
Societe Generale Warszawa (podmiot należący do grupy)		
Aktywa	6 600	18 458
Rachunki bieżące	6 527	18 458
Należności fakturowe	73	-
Pasywa	65	374
Rachunki bieżące	65	24
Lokaty przyjęte	-	350
SOGECAP (podmiot należący do grupy)		
Aktywa	9 695	6 774
Należności fakturowe	9 695	6 774
Zobowiązania	239 430	244 310
Zobowiązania z tytułu faktur	885	1 656
Depozyty	238 545	242 654
SOGESSUR (podmiot należący do grupy)		
Aktywa	1 994	825
Należności fakturowe	1 994	825
Zobowiązania	6 944	8 366
Depozyty	6 944	8 366
Societe Generale Equipment Leasing (podmiot należący do grupy)		
Aktywa	22	-
Należności fakturowe	22	-
ALD AUTOMOTIVE Warszawa (podmiot należący do grupy)		
Aktywa	371	-
Należności fakturowe	371	-

Poniższa tabela prezentuje przychody i koszty osiągnięte na transakcjach z podmiotami powiązаныmi w okresach od 01 stycznia 2018 roku do 31 grudnia 2018 roku oraz 01 stycznia 2017 roku do 31 grudnia 2017 roku

(w tys. zł)	2018	2017
Societe Generale Consumer Finance (podmiot należący do grupy)		
Koszty	(300)	-
Koszty usług zarządzania	(300)	-
Siège SG - Comptabilité Fournisseurs (podmiot należący do grupy)		
Koszty	(13 008)	(10 342)
Koszty usług zarządzania	(13 008)	(10 342)
Societe Generale Paryż (podmiot należący do grupy)		
Przychody	4 356	5 663
Przychody odsetkowe	4 356	5 663
Koszty	(95 899)	(98 902)
Koszty odsetkowe	(92 937)	(97 907)
Koszty odsetkowe od instrumentów pochodnych	(2 962)	(995)
Societe Generale Warszawa (podmiot należący do grupy)		
Przychody	126	10
Przychody fakturowe	126	10
Koszty	(630)	(535)
Koszty odsetkowe	(489)	(431)
Koszty prowizyjne	(141)	(104)
SOGECAP (podmiot należący do grupy)		
Przychody	89 363	94 008
Przychody z tyt. ubezpieczeń	88 702	93 372
Przychody z tyt. świadczenia usług	661	636
Koszty	(4 623)	(4 604)

Koszty odsetkowe	(4 623)	(4 604)
SOGESSUR (podmiot należący do grupy)		
Przychody	9 010	6 618
Przychody z ubezpieczeń	9 010	6 618
Koszty	(135)	(168)
Koszty odsetkowe	(135)	(168)
ALD AUTOMOTIVE Warszawa (podmiot należący do grupy)		
Przychody	18	-
Przychody z tyt. wynagrodzenia za obsługę leasingu	18	-
Koszty	(9 013)	(8 715)
Koszty z tyt. wynagrodzenia za obsługę leasingu	-	(4)
Koszty usług serwisowych i opłat leasingowych związane z samochodami,	(9 013)	(8 711)
Societe Generale Equipment Leasing (podmiot należący do grupy)		
Przychody	51	-
Przychody z tyt. wynagrodzenia za obsługę leasingu	51	-
Koszty	-	(14)
Koszty z tyt. wynagrodzenia za obsługę leasingu	-	(14)

Na 31 grudnia 2018 roku zaangażowanie Banku wobec pracowników z tytułu kredytów i pożyczek wyniosło 72 633 tys. zł, a na 31 grudnia 2017 roku wyniosło 78 948 tys. zł.

W 2018 i 2017 roku nie miały miejsca niestandardowe znaczące transakcje z podmiotami powiązanymi, których charakter i warunki nie wynikały z bieżącej działalności operacyjnej Banku. Wszystkie transakcje zawierane były na warunkach rynkowych, bez wyjątkowych lub niestandardowych postanowień.

50. Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych

Wartość godziwa to kwota, za jaką składnik aktywów mógłby być wymieniony, lub zobowiązanie wykonane, pomiędzy dobrze poinformowanymi i zainteresowanymi stronami w bezpośrednio zawartej transakcji, innej niż sprzedaż pod przymusem lub likwidacja i jest najlepiej odzwierciedlona przez cenę rynkową, jeśli jest dostępna.

W tabelach poniżej przedstawiono podsumowanie wartości bilansowych i godziwych dla każdej grupy aktywów i zobowiązań finansowych, które zgodnie z MSSF, w sprawozdaniu Banku nie są prezentowane w wg wartości godziwej. Z uwagi na fakt, iż dla wielu instrumentów finansowych wartości rynkowe nie są dostępne, do kalkulacji szacunku ich wartości godziwe wykorzystywane są odpowiednie techniki wyceny. Do wyceny wartości godziwej instrumentów finansowych tego typu Bank zastosował model oparty na szacunku wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych poprzez ich zdyskontowanie przy zastosowaniu odpowiednich stóp procentowych. Wszystkie wyliczenia modelowe zawierają pewne założenia upraszczające, jak również cechują się wrażliwością na zbiór przyjmowanych założeń.

Rok 2018

(w tys. zł)	Poziom hierarchii	Metoda wyceny	Wartość bilansowa 31.12.2018	Wartość godziwa 31.12.2018
Należności od banków	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	129 614	132 654
Klienci indywidualni*	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	12 195 893	11 603 247
<i>kredyty i pożyczki pozostałe</i>	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	5 752 327	5 660 216
<i>kredyty hipoteczne</i>	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	6 350 727	5 856 557
<i>karta kredytowa</i>	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	92 840	86 474
RAZEM			12 325 507	11 735 901

(w tys. zł)	Poziom hierarchii	Metoda wyceny	Wartość bilansowa 31.12.2018	Wartość godziwa 31.12.2018
Zobowiązania wobec innych banków i instytucji finansowych	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	4 126 610	4 130 996
Zobowiązania z tytułu emisji obligacji	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	500 171	500 719
Zobowiązania wobec klientów	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	7 741 630	7 732 883
RAZEM			12 368 411	12 364 598

Rok 2017*

(w tys. zł)	Poziom hierarchii	Metoda wyceny	Wartość bilansowa 31.12.2017	Wartość godziwa 31.12.2017
Należności od banków	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	99 025	103 846
Klienci indywidualni	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	11 731 301	11 270 626
<i>kredyty i pożyczki pozostałe</i>	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	5 346 710	5 321 973
<i>kredyty hipoteczne</i>	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	6 289 551	5 859 366
<i>karta kredytowa</i>	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	95 040	89 286
RAZEM			11 830 326	11 374 471

(w tys. zł)	Poziom hierarchii	Metoda wyceny	Wartość bilansowa 31.12.2017	Wartość godziwa 31.12.2017
Zobowiązania wobec innych banków i instytucji finansowych	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	4 130 629	4 137 890
Zobowiązania z tytułu emisji obligacji	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	740 659	741 703
Zobowiązania wobec klientów	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	6 816 778	6 808 403
RAZEM			11 688 066	11 687 996

*dane przekształcone

**Negatywny efekt wyceny portfela kredytowego do wartości godziwej jest w głównej mierze spowodowany wzrostem marż kredytowych. Bank przyjmuje założenie, że bieżące marże w najlepszy sposób odzwierciedlają istniejące warunki rynkowe i sytuację ekonomiczną. Wzrost marż przekłada się na spadek wartości godziwej „starego” portfela kredytowego.

Poniżej znajduje się podsumowanie głównych metod i założeń wykorzystywanych podczas szacowania wartości godziwych instrumentów finansowych zaprezentowanych w powyższych tabelach.

Należności od banków

Wartość godziwa lokat i depozytów jest szacowana w oparciu o zdyskontowane przepływy przy zastosowaniu bieżącej krzywej stóp procentowych, według której Bank jest w stanie pozyskać finansowanie na rynku.

Należności od klientów

Dla kredytów kwotowane wartości rynkowe są nieosiągalne, stąd prezentowane wartości godziwe są ogólnie szacowane przy zastosowaniu technik wyceny z uwzględnieniem założenia, iż na moment udzielenia kredytu wartość godziwa równa jest wartości bilansowej. Portfel kredytowy wykazywany jest w wartości netto po uwzględnieniu odpisów aktualizujących. Wartość godziwa zostaje wyliczona jako zdyskontowana wartość oczekiwanych przyszłych płatności kapitału i odsetek, przy założeniu że spłaty kredytów i pożyczek następować będą w terminach uzgodnionych w umowach. Na potrzeby zdyskontowania przepływów pieniężnych wykorzystano efektywną stopę procentową dla bieżącej produkcji. Oszacowana wartość godziwa kredytów i pożyczek odzwierciedla zmianę w poziomie ryzyka kredytowego (marż) od momentu udzielenia kredytu oraz zmiany stóp procentowych. Dla celów szacowania wartości godziwej portfela kredytów hipotecznych w CHF, z uwagi na zanik aktywnego rynku, wykorzystano bieżącą średnią marżę obserwowaną na rynku dla kredytów hipotecznych w EUR skorygowaną o kwotowanie instrumentów typu swap dla walut CHF/EUR. Wartość godziwa kredytów bez określonego harmonogramu spłat, ze względu na ich krótkoterminowy charakter oraz stabilną w czasie politykę Banku w odniesieniu do tego portfela, jest zbliżona do wartości bilansowej.

Zobowiązania wobec banków

Wartość godziwa depozytów jest szacowana w oparciu o zdyskontowane przepływy przy zastosowaniu bieżącej krzywej stóp procentowych, według której Bank jest w stanie pozyskać finansowanie na rynku, z uwzględnieniem waluty depozytu.

Zobowiązania wobec klientów

Wartość godziwą depozytów terminowych oszacowano na podstawie przepływów pieniężnych zdyskontowanych bieżącą krzywą stóp procentowych, według której Bank jest w stanie pozyskać finansowanie na rynku. W przypadku depozytów wypłacanych na żądanie, bez ustalonej daty wymagalności, zakłada się, że ich wartość godziwa nie różni się istotnie od wartości bilansowej. Znaczenie długoterminowej współpracy z depozytariuszami nie jest brane pod uwagę w procesie szacowania wartości godziwej.

Poniższe tabele przedstawiają analizę instrumentów finansowych mierzonych w wartości godziwej, pogrupowanych według trzypoziomowej hierarchii, gdzie:

- Poziom 1 – gdzie wartość godziwa oparta jest o ceny giełdowe (niekorygowane) oferowane za identyczne aktywa lub zobowiązania na aktywnych rynkach,
- Poziom 2 - gdzie wartość godziwa ustalana jest na bazie wartości obserwowanych na rynku jednakże nie będących bezpośrednim kwotowaniem rynkowym (np. ustalone są przez odniesienie bezpośrednie lub pośrednie do podobnych instrumentów istniejących na rynku),

- Poziom 3 – gdzie wartość godziwa ustalana jest na bazie różnych technik wyceny nie opierających się o jakiegokolwiek obserwowalne dane rynkowe.

W roku 2018 transfery pomiędzy poziomem 1 i poziomem 2 nie wystąpiły.

(w tys. zł)	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	RAZEM
	31.12.2018	31.12.2018	31.12.2018	31.12.2018
Dłużne papiery wartościowe	1 412 754	139 984	-	1 552 738
Kapitałowe papiery wartościowe	-	-	13 950	13 950
RAZEM	1 412 754	139 984	13 950	1 566 688

W roku 2017 transfery pomiędzy poziomem 1 i poziomem 2 nie wystąpiły

(w tys. zł)	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	RAZEM
	31.12.2017	31.12.2017	31.12.2017	31.12.2017
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży				
Dłużne papiery wartościowe	1 438 841	45 818	-	1 484 659
Kapitałowe papiery wartościowe	-	-	9 369	9 369
RAZEM	1 438 841	45 818	9 369	1 494 028

Podział wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych na poziomy (dotyczy aktywów i zobowiązań finansowych, które nie są wyceniane w wartości godziwej dla celów prezentacji w sprawozdaniu z sytuacji finansowej).

(w tys. zł)	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	RAZEM
	31.12.2018	31.12.2018	31.12.2018	31.12.2018
Aktywa finansowe				
Należności od banków	-	132 654	-	132 654
Klienci indywidualni	-	-	11 603 247	11 603 247
RAZEM		132 654	11 603 247	11 735 901
Zobowiązania finansowe				
Zobowiązania wobec innych banków i instytucji finansowych	-	4 130 996	-	4 130 996
Zobowiązania z tytułu emisji obligacji	-	500 719	-	500 719
Zobowiązania wobec klientów	-	7 732 883	-	7 732 883
RAZEM		12 364 598		12 364 598

(w tys. zł)	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	RAZEM
	31.12.2017	31.12.2017	31.12.2017	31.12.2017
Aktywa finansowe				
Należności od banków	-	103 846	-	103 846
Klienci indywidualni	-	-	11 270 626	11 270 626
RAZEM		103 846	11 270 626	11 374 472
Zobowiązania finansowe				
Zobowiązania wobec innych banków i instytucji finansowych	-	4 137 890	-	4 137 890
Zobowiązania z tytułu emisji obligacji	-	741 703	-	741 703
Zobowiązania wobec klientów	-	6 808 403	-	6 808 403
RAZEM		11 687 996		11 687 996

51. Wynagrodzenia członków Zarządu i Rady Nadzorczej

Wynagrodzenia Zarządu

(w tys. zł)	2018	2017
Wynagrodzenia w okresie obrotowym*	6 505	8 212
Świadczenia (wynagrodzenia i narzuty)	6 223	7 602
Rezerwa na urlopy	-	311
Pozostałe korzyści	282	299

*z uwzględnieniem wypłat z tytułu zmiennego składnika wynagrodzeń

Wynagrodzenia Rady Nadzorczej

(w tys. zł)	2018	2017
Wynagrodzenia w okresie obrotowym	474	474
Świadczenia krótkoterminowe	474	474
Pozostałe korzyści	-	-

Zaktualizowana przez Zarząd Banku i przyjęta przez Radę Nadzorczą w roku 2018 polityka wynagrodzeń Banku jest zgodna z ramami określonymi w dyrektywie CRD IV.

Polityka wynagrodzeń ma na celu:

- wsparcie właściwego i skutecznego zarządzania ryzykiem oraz ograniczenia zachęty do podejmowania nadmiernego ryzyka wykraczającego poza ramy strategii Banku,
- wsparcie realizacji strategii Banku oraz ograniczenie występowania konfliktów interesów,
- powiązanie osobistych celów pracowników z długoterminowym interesem Banku,
- powiązanie zmiennych składników wynagrodzeń z długoterminowymi wynikami Banku.

Zmienny składnik wynagrodzenia liczony jest zgodnie z zasadami zarządzania przez cele, ustalania i realizacji indywidualnych oraz wspólnych celów w obszarze odpowiedzialności pracownika, oraz osiągnięcia indywidualnych wyników w zakresie zadań związanych z realizacją strategii Banku.

52. Zobowiązania warunkowe i zabezpieczenia

Udzielone gwarancje i poręczenia

Bank nie udzielał gwarancji i poręczeń.

Gwarancje i poręczenia emisji udzielone emitentom

Bank nie gwarantował emisji papierów wartościowych.

Kontrakty opcji subskrypcji lub sprzedaż akcji zwykłych

Bank nie zawierał tego typu kontraktów.

Dywidendy

W roku 2018 Bank nie wypłacił dywidendy.

Na datę sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego Bank nie podjął decyzji w zakresie podziału zysku za rok 2018.

Dane o aktywach stanowiących zabezpieczenie zobowiązań własnych Banku oraz zobowiązań strony trzeciej

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Bank posiadał następujące aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań własnych Banku:

- papiery wartościowe stanowiące zabezpieczenie funduszu środków gwarantowanych Bankowego Funduszu Gwarancyjnego o wartości bilansowej 37 780 tys. zł,
- lokaty stanowiące zabezpieczenie umów czynszowych w wysokości 169 tys. zł.

Zgodnie z Uchwałą nr 99/2017 Rady Bankowego Funduszu Gwarancyjnego z dnia 15 listopada 2017 roku w sprawie określenia wysokości stawki funduszu ochrony środków gwarantowanych na rok 2018 Bank utrzymywał blokadę na papierach wartościowych w wysokości 0,5% sumy środków pieniężnych, stanowiącej podstawę obliczania kwoty rezerwy obowiązkowej. Wartość środków zablokowanych w drugim półroczu 2018 roku wynosiła 36 851 tys. zł.

Transakcje z przyrzeczeniem odkupu nieujęte w bilansie

Bank na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku nie miał otwartych transakcji z przyrzeczeniem odkupu nieujętych w bilansie.

Udzielone zobowiązania finansowe

Bank na dzień 31 grudnia 2018 roku posiadał pozabilansowe zobowiązania finansowe udzielone w wysokości 300 301 tys. zł, w tym zobowiązania z tytułu udzielonych kredytów hipotecznych w kwocie 79 021 tys. zł, z tytułu udzielonych kredytów w karcie kredytowej 108 663 tys. zł i z tytułu udzielonego limitu w rachunku bieżącym 112 617 tys. zł

Bank na dzień 31 grudnia 2017 roku posiadał pozabilansowe zobowiązania finansowe udzielone w wysokości 284 259 tys. zł, w tym zobowiązania z tytułu udzielonych kredytów hipotecznych w kwocie 82 344 tys. zł, z tytułu udzielonych kredytów w karcie kredytowej 100 002 tys. zł i z tytułu udzielonego limitu w rachunku bieżącym 101 913 tys. zł.

Wartość nominalna instrumentów bazowych będących przedmiotem kontraktów na instrumenty pochodne

W ramach swojej działalności Bank wykorzystuje pochodne instrumenty finansowe służące do celów zarządzania ryzykiem związanym z prowadzoną działalnością. Większość instrumentów pochodnych stosowanych przez Bank stanowią kontrakty terminowe. Na dzień 31 grudnia 2018 roku Bank posiadał IRS w wartości nominalnej 1 090 mln zł oraz transakcje FX forward w wartości nominalnej 1,55 mln USD. Na dzień 31 grudnia 2017 roku Bank posiadał w portfelu instrumentów pochodnych IRS w wartości nominalnej 940 mln zł oraz transakcje forward (NDF) w wartości nominalnej 2,9 mln USD i 120 tys. GBP

Wartość wyceny bilansowej wskazanych instrumentów pochodnych przedstawia poniższa tabela:

Rodzaj kontraktu	31.12.2018		31.12.2017	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
IRS	-	14 879	5 538	-
Forward	-	-	122	-
Razem	-	14 879 -	5 660	-

Zobowiązania otrzymane

Bank na 31 grudnia 2018 roku posiadał otrzymane zobowiązania pozabilansowe w kwocie 1 422 mln zł i 23 mln CHF (87 mln zł) z tytułu przyznanych i niewykorzystanych linii kredytowych. Bank nie posiadał gwarancji udzielonych lub otrzymanych.

Bank na 31 grudnia 2017 roku posiadał otrzymane zobowiązania pozabilansowe w kwocie 1 314 mln zł i 31 mln CHF (111 mln zł) z tytułu przyznanych i niewykorzystanych linii kredytowych oraz 1,4 mln USD (5 mln zł) z tytułu otrzymanych gwarancji dotyczących zabezpieczenia rozliczeń Mastercard.

53. Zasady rachunkowości zabezpieczeń stosowane przez Bank

W sprawozdaniu finansowym za rok 2018 Bank zastosował:

- **rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych** w ramach ochrony przed zmiennością przepływów pieniężnych generowanych przez zmiennoprocentowe rachunki oszczędnościowe, wynikającą ze zmian stóp procentowych (*macro cash flow hedge*),

- **rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej** w celu zabezpieczenia zmian wartości godziwej instrumentów dłużnych o stałej stopie procentowej zaklasyfikowanych do portfela aktywów finansowych wycenianych wg wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, wynikających ze zmiany stóp procentowych (*micro fair value hedge*),

W 2018 roku o 150 mln zł wzrosła wartość nominalna portfela IRS desygnowanego do rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych. W pierwszym kwartale 2018 roku Bank zawarł transakcje IRS na łączną kwotę 350 mln zł (terminy od 3-5 lat), które w całości desygnował do rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych w powiązaniu ze złotowymi rachunkami oszczędnościowymi, natomiast w listopadzie 2018 roku zapadł kontrakt na kwotę 200 mln zł zawarty w 2014 roku.

Zestawienie wartości nominalnych instrumentów pochodnych zabezpieczających na podstawie umownych terminów zapadalności na dzień 31.12.2018 (dane w tys. zł)

	do 1 M	1-3 M	3-6 M	6-12 M	1-2 Y	2-5 Y	> 5 Y	Suma
Rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej (fair value hedge)								
swapy stopy procentowej (IRS)	-	-	-	-	-	500 000	90 000	590 000
Rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych (cash flow hedge)								
swapy stopy procentowej (IRS)	-	-	-	150 000	-	350 000	-	500 000
RAZEM	0	0	0	150 000	0	850 000	90 000	1 090 000

Zestawienie wartości nominalnych instrumentów pochodnych zabezpieczających na podstawie umownych terminów zapadalności na dzień 31.12.2017 (dane w tys. zł)*

	do 1 M	1-3 M	3-6 M	6-12 M	1-2 Y	2-5 Y	> 5 Y	Suma
Rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej (fair value hedge)								
swapy stopy procentowej (IRS)	-	-	-	-	-	500 000	90 000	590 000
Rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych (cash flow hedge)								
swapy stopy procentowej (IRS)	-	-	-	200 000	150 000	-	-	350 000
RAZEM	0	0	0	200 000	150 000	500 000	90 000	940 000

*dane przekształcone

Wartości godziwe instrumentów pochodnych zabezpieczających na dzień 31.12.2018 (w tys. zł)

<i>w tys. zł</i>	AKTYWA	ZOBOWIĄZANIA
Rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej (fair value hedge)		
swapy stopy procentowej (IRS)	–	4 803
Rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych (cash flow hedge)		
swapy stopy procentowej (IRS)	–	10 076
Razem	–	14 879

Wartości godziwe instrumentów pochodnych zabezpieczających na dzień 31.12.2017 (w tys. zł)

<i>w tys. zł</i>	AKTYWA	ZOBOWIĄZANIA
Rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej (fair value hedge)		
swapy stopy procentowej (IRS)	5 171	–
Rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych (cash flow hedge)		
swapy stopy procentowej (IRS)	367	–
Razem	5 538	–

Rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej

Zabezpieczanym ryzykiem jest zmiana wartości godziwej składnika aktywów finansowych na skutek zmian stóp procentowych. Przedmiotem zabezpieczenia jest wartość godziwa instrumentu dłużnego o stałej stopie procentowej zaliczanego do portfela aktywów dostępnych do sprzedaży. Dla celów strategii, wyodrębnienie części zmiany wartości godziwej z tytułu zabezpieczanego ryzyka prowadzone jest w oparciu o modele wyceny bazujące na założeniach analogicznych jak modele wyceny instrumentów pochodnych stopy procentowej. Stosowane w modelu krzywe wyceny konstruowane są na bazie rynkowych stawek odpowiadającym tenorom przeszacowania zmiennych stóp procentowych instrumentów zabezpieczających przesuniętych o zadany stały spread określony na moment ustanowienia zabezpieczenia. Instrumentem zabezpieczającym jest kontrakt IRS zamieniający stałą stopę procentową na zmienną. Powyższe sprawia, że zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego wykazują tendencję odwrotną niż zmiany wartości godziwej pozycji zabezpieczanej. W związku z tym, dzięki ustanowieniu powiązania zabezpieczającego, w rachunku zysków i strat uzyskiwany jest efekt wzajemnego kompensowania się zmian wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego i pozycji zabezpieczanej z tytułu zabezpieczanego ryzyka. Element niedopasowania wynikający ze stosowania różnych krzywych wyceny ma wpływ na stopień efektywności strategii zabezpieczającej, który ujawnia się na poziomie rachunku wyników. Ponieważ zabezpieczeniu podlega tylko jeden rodzaj ryzyka (ryzyko zmiany stóp procentowych), zmiany wartości godziwej pozycji zabezpieczanej zaliczanej do portfela aktywów dostępnych do sprzedaży wynikające z pozostałych niezabezpieczonych ryzyk są odnoszone na fundusz z aktualizacji wyceny. Odsetki od instrumentów pochodnych instrumentów zabezpieczających ujmowane są w wyniku odsetkowym. Przychody odsetkowe od aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży również ujmowane są w wyniku odsetkowym. Wycena transakcji zabezpieczających oraz zabezpieczanych zaprezentowana jest w rachunku zysków i strat Banku w pozycji dotyczącej wyniku na rachunkowości zabezpieczeń.

Bank weryfikuje w cyklach miesięcznych efektywność zabezpieczenia poprzez zastosowanie prospektywnych i retrospektywnych testów efektywności. W 2018 roku wszystkie testy rachunkowości zabezpieczeń były efektywne.

Poniższa tabela prezentuje szczegółowe informacje dotyczące powiązania zabezpieczającego w rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej:

Typ zabezpieczenia	Zabezpieczenie wartości godziwej instrumentu dłużnego o stałej stopie procentowej zaliczanego do portfela aktywów dostępnych do sprzedaży transakcjami IRS
Opis relacji zabezpieczającej	Bank zabezpiecza część ryzyka stopy procentowej wynikającą ze zmiany wartości godziwej pozycji zabezpieczanej wynikającej ze zmienności rynkowych swapowych stóp procentowych poprzez transakcje IRS.
Pozycja zabezpieczana	Pozycję zabezpieczaną stanowią stałokuponowe dłużne papiery wartościowe zaklasyfikowane do kategorii aktywów finansowych wycenianych wg wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody denominowane w PLN
Instrumenty zabezpieczające	Pozycje zabezpieczającą stanowią transakcje pochodne IRS w walutach PLN, w których Bank otrzymuje zmienne przepływy, a płaci stałe.
Sposób ujęcia wyniku na transakcjach zabezpieczanych i zabezpieczających w sprawozdaniu finansowym	Wynik z tytułu zmiany wyceny do wartości godziwej pozycji zabezpieczanych w zakresie zabezpieczanego ryzyka odnoszony jest do wyniku z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej. Pozostała część zmiany wyceny do wartości godziwej (wynikająca ze spreadu pomiędzy krzywą swapową a krzywą obligacji) księgowana jest zgodnie z ogólnymi zasadami dla aktywów finansowych wycenianych wg wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody (tj. pozostałych całkowitych dochodach). Odsetki od dłużnych papierów wartościowych ujmowane są w wyniku odsetkowym. Zmiana wyceny do wartości godziwej instrumentów pochodnych w rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej jest prezentowana w wyniku z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej. Odsetki od instrumentów pochodnych w rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej ujmowane są w wyniku odsetkowym.

Poniższe tabele prezentują okresy, w których spodziewane są przepływy pieniężne z tytułu instrumentów pochodnych desygnowanych do rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej wraz z uwzględnieniem ich wpływu na rachunek zysków i strat

Rok 2018

<i>(w tys. zł)</i>	PRZYCHODY ODSETKOWE	KOSZTY ODSETKOWE	NETTO
do 1 roku	11 426	(12 338)	(912)
od 1 roku do 2 lat	11 998	(12 371)	(373)
od 2 lat do 3 lat	5 746	(5 797)	(51)
od 3 lat do 4 lat	2 490	(2 475)	15
powyżej 4 lat	10 261	(9 025)	1 236

PRZEPIŁYWY PIENIĘŻNE			
<i>(w tys. zł)</i>	WPŁYWY	WYPŁYWY	NETTO
do 1 roku	11 433	(12 343)	(910)
od 1 roku do 2 lat	11 757	(12 411)	(654)
od 2 lat do 3 lat	7 793	(12 303)	(4 510)
od 3 lat do 4 lat	2 402	(2 475)	(73)
powyżej 4 lat	11 173	(9 900)	1 273

Rok 2017

<i>(w tys. zł)</i>	PRZYCHODY ODSETKOWE	KOSZTY ODSETKOWE	NETTO
do 1 roku	11 786	(12 350)	(564)
od 1 roku do 2 lat	13 935	(12 338)	1 597
od 2 lat do 3 lat	16 023	(12 371)	3 652
od 3 lat do 4 lat	7 725	(5 797)	1 928
powyżej 5 lat	15 579	(11 500)	4 079

(w tys. zł)	PRZEPIŁYWY PIENIĘŻNE		
	WPIŁYWY	WYPIŁYWY	NETTO
do 1 roku	11 576	(12 364)	(788)
od 1 roku do 2 lat	13 368	(12 343)	1 025
od 2 lat do 3 lat	15 594	(12 411)	3 183
od 3 lat do 4 lat	10 530	(12 303)	(1 773)
powyżej 5 lat	16 658	(12 375)	4 283

Kwoty rozpoznane w rachunku zysków i strat z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej (fair value hedge) (w tys. zł)

	2018.12.31	2017.12.31
Wynik z tytułu zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego	(9 932)	(1 780)
Wynik z tytułu zmiany wartości godziwej pozycji zabezpieczanej związanej z zabezpieczanym ryzykiem	9 942	1 886
Wynik z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	10	106
Wynik odsetkowy na instrumentach pochodnych zabezpieczających	(933)	(856)

Rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych

Zabezpieczanym ryzykiem jest zmiana przepływów pieniężnych składnika zobowiązań finansowych na skutek zmian stóp procentowych. Pozycją zabezpieczaną jest portfel zobowiązań z tytułu rachunków oszczędnościowych cechujący się zmiennym oprocentowaniem, a tym samym narażony na ryzyko zmian przyszłych przepływów pieniężnych wynikających ze zmiany benchmarkowej rynkowej stopy procentowej typu WIBOR. Dla celów strategii w zakresie kalkulacji zmian wartości godziwej przyszłych przepływów pieniężnych portfela będącego przedmiotem zabezpieczenia, Bank stosuje metodę „derywatu hipotetycznego” (tj. metodę która zakłada możliwość odzwierciedlenia pozycji zabezpieczanej i charakterystyki zabezpieczanego ryzyka w postaci instrumentu pochodnego). Zasady wyceny są analogiczne jak zasady wyceny instrumentów pochodnych stopy procentowej. Instrumentem zabezpieczającym są transakcje IRS zamieniające zmienną stopę procentową na stałą. Z uwagi na fakt, że pozycja zabezpieczająca będąca przedmiotem poszczególnych strategii wpływa na rachunek wyników w sposób ciągły (tj. poprzez wycenę zamortyzowanym kosztem) wynik odsetkowy z tytułu pochodnych instrumentów zabezpieczających portfel zobowiązań finansowych prezentowany jest w wyniku odsetkowym.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku w pozostałych całkowitych dochodach zaewidencjonowana była kwota (5 056) tys. zł (uwzględniająca podatek odroczone) dotycząca efektywnej części powiązania zabezpieczającego w rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych (286 tys zł według stanu na 31 grudnia 2017 roku). W 2018 roku części nieefektywnej powiązania zabezpieczającego wynikającej z niedopasowania w kompensowaniu zmian wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego i pozycji zabezpieczanej nie rozpoznano. Kwota (100) tys. zł. ujęta w rachunku zysków i strat w roku 2018 stanowi odwrócenie nieefektywności rozpoznanej w 2017 roku.

Bank weryfikuje w cyklach miesięcznych efektywność zabezpieczenia poprzez zastosowanie prospektywnych i retrospektywnych testów efektywności oraz testu wysokiego prawdopodobieństwa przepływów pieniężnych. Test wysokiego prawdopodobieństwa jest dodatkowo weryfikowany wstecznie. Retrospektywny test

efektywności jest przeprowadzany metodą "hipotetycznego derywatu". W 2018 roku wszystkie testy rachunkowości zabezpieczeń były efektywne.

Poniższa tabela prezentuje szczegółowe informacje dotyczące powiązania zabezpieczającego w rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych

Typ zabezpieczenia	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych portfela złotych rachunków oszczędnościowych transakcjami Interest Rate Swap
Opis relacji zabezpieczającej	Bank zabezpiecza część ryzyka stopy procentowej wynikającą ze zmienności przepływów pieniężnych na złotych rachunkach oszczędnościowych o charakterze zmiennoprocentowych poprzez transakcje typu Interest Rate Swap zamieniające płatności zmienne na płatności stałe.
Pozycja zabezpieczana	Pozycję zabezpieczaną stanowią przepływy pieniężne z tytułu portfela złotych rachunków oszczędnościowych o charakterze zmiennoprocentowym.
Instrumenty zabezpieczające	Pozycję zabezpieczającą stanowią transakcje typu Interest Rate Swap, w których Bank płaci stałe przepływy pieniężne, a otrzymuje zmienne.
Sposób ujęcia wyniku na transakcjach zabezpieczanych i zabezpieczających w sprawozdaniu finansowym	Część zmiany wyceny do wartości godziwej instrumentów zabezpieczających, odpowiadająca efektywnemu zabezpieczeniu ujmowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny. Nieefektywna część zmiany wyceny do wartości godziwej instrumentów zabezpieczających jest ujmowana w wyniku operacji finansowych. Odsetki od instrumentów zabezpieczających oraz pozycji zabezpieczanej są ujmowane w wyniku z tytułu odsetek

Poniższa tabela przedstawia kwoty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych, jakie Bank rozpoznał w sprawozdaniu z całkowitych dochodów i kapitale z aktualizacji wyceny w 2018 roku oraz w 2017 roku.

(w tys. zł)	2018.12.31	2017.12.31
Kapitał z aktualizacji wyceny na koniec okresu (zmiany wyceny do wartości godziwej instrumentów pochodnych zabezpieczających z tytułu zabezpieczanego ryzyka, odpowiadające skutecznemu zabezpieczeniu)	(4 096)	232
Nieefektywna część zmiany wyceny do wartości godziwej instrumentów pochodnych zabezpieczających z tytułu zabezpieczanego ryzyka, ujęta w wyniku operacji finansowych	(100)	33
Wynik z tytułu odsetek na instrumentach pochodnych zabezpieczających w rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych ujęty w marży odsetkowej	(2 039)	(140)
Okres, w którym oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych, których wartość jest zabezpieczona, w tym wartość odsetek (w tys. zł):	5 lat	2 lata
Do 1 roku:	8 313 tys. zł	
Od 1 roku do 3 lat:	11 780 tys. zł	
Powyżej 3 lat:	3 373 tys. zł	

Poniższe tabele prezentują okresy, w których spodziewane są przepływy pieniężne z tytułu instrumentów pochodnych desygnowanych do rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych wraz z uwzględnieniem ich wpływu na rachunek zysków i strat.

Rok 2018

(w tys. zł)	PRZYCHODY ODSETKOWE	KOSZTY ODSETKOWE	NETTO
do 1 roku	8 531	(11 305)	(2 773)
od 1 roku do 2 lat	6 614	(8 471)	(1 857)
od 2 lat do 3 lat	5 310	(6 318)	(1 008)
od 3 lat do 4 lat	2 775	(2 929)	(154)
powyżej 5 lat	577	(567)	10

PRZEPIŃY PIENTŃNE			
(w tys. zł)	WPIŃY	WYPIŃY	NETTO
do 1 roku	8 924	(11 308)	(2 384)
od 1 roku do 2 lat	6 436	(8 481)	(2 045)
od 2 lat do 3 lat	5 975	(8 453)	(2 478)
od 3 lat do 4 lat	3 859	(6 126)	(2 266)
powyżej 5 lat	1 215	(2 408)	(1 193)

Rok 2017*

(w tys. zł)	PRZYCHODY ODSETKOWE	KOSZTY ODSETKOWE	NETTO
do 1 roku	5 898	(5 907)	(9)
od 1 roku do 2 lat	2 769	(2 406)	363
od 2 lat do 3 lat	-	-	-
od 3 lat do 4 lat	-	-	-
powyżej 5 lat	-	-	-

PRZEPIŃY PIENTŃNE			
(w tys. zł)	WPIŃY	WYPIŃY	NETTO
do 1 roku	6 404	(6 463)	(59)
od 1 roku do 2 lat	3 236	(2 843)	393
od 2 lat do 3 lat	-	-	-
od 3 lat do 4 lat	-	-	-
powyżej 5 lat	-	-	-

*dane przekształcone

Poniższa tabela prezentuje zmiany na kapitale z aktualizacji wyceny z tytułu rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych w 2018 oraz w 2017 roku.

Zmiana stanu kapitału z aktualizacji wyceny w okresie (w tys. zł)	2018	2017*
Stan na początek okresu	231	800
Ruchy aktywnych zabezpieczeń	(7 381)	(842)
- zmiana wartości czystej	(5 342)	(702)
- odsetki	(2 039)	(140)
Amortyzacja zabezpieczeń nieaktywnych	-	-
Kwota odroczonej zmiany wyceny do wartości godziwej instrumentów pochodnych zabezpieczających z tytułu zabezpieczanego ryzyka, usunięta z kapitału z aktualizacji wyceny i przeniesiona do marży odsetkowej (wynik z tytułu odsetek instrumentów pochodnych zabezpieczających w rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych)	2 039	140
Podatek odroczoney	1 015	133
Stan na koniec okresu	(4 096)	231
Łączna zmiana w okresie	(4 327)	(569)

*dane przekształcone

54. Informacje o przychodach i kosztach z tytułu sprzedanych aktywów finansowych, których wartość godziwa nie mogła być wcześniej wiarygodnie wyceniona

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 roku oraz w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 roku nie sprzedawano aktywów finansowych, których wartość godziwa nie mogła być wiarygodnie ustalona.

55. Wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych należne za rok obrotowy

<i>(w tys. zł)</i>	2018	2017
Wynagrodzenie za obowiązkowe badanie rocznego sprawozdania finansowego	450	450
Razem	450	450

56. Przychody z tytułu dywidend

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 roku Bank uzyskał przychody z tytułu dywidendy od posiadanych akcji Visa Inc. w kwocie 88 tys. zł.

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 roku Bank uzyskał przychody z tytułu dywidendy od posiadanych akcji Visa Inc. w kwocie 77 tys. zł.

57. Nakłady inwestycyjne

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 roku Bank poniósł nakłady inwestycyjne w wysokości 37 453 tys. zł, z czego 15 604 tys. zł na środki trwałe oraz 21 849 tys. zł na wartości niematerialne. Nakłady inwestycyjne, co do których Bank podjął zobowiązanie na rok 2018, wynoszą 370 tys. zł i dotyczą obszaru IT.

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 roku Bank poniósł nakłady inwestycyjne w wysokości 29 530 tys. zł, z czego 13 080 tys. zł na środki trwałe oraz 16 450 tys. zł na wartości niematerialne..

58. Przychody i koszty z działalności zaniechanej w okresie obrotowym lub przewidzianej do zaniechania w następnym okresie

W IV kwartale 2018 roku Bank zakończył działalność w obszarze zarządzania sekurytyzowanymi wierzytelnościami funduszy sekurytyzacyjnych. W roku 2018 Bank osiągnął przychody z tytułu prowadzenia działalności zaniechanej w wysokości 7 707 tys. zł, koszty poniesione w związku z prowadzeniem tej działalności wyniosły 993 tys. zł. W roku 2017 przychody z tytułu obsługi wierzytelności funduszy sekurytyzacyjnych wyniosły 7 674 tys. zł, koszty poniesione w związku z prowadzeniem tej działalności wyniosły natomiast 1 814 tys. zł.

59. Przeciętne zatrudnienie w okresie obrotowym

Przeciętne zatrudnienie w roku 2018 wyniosło 2 687 osoby, a w roku 2017 2 902 osób.

Stan zatrudnienia pracowników na koniec roku 2018 wyniósł 2 771,46 osób i 2 750,54 w przeliczeniu na pełne etaty, a w roku poprzednim 2 884 osób i 2 860,3 w przeliczeniu na pełne etaty.

60. Rezerwy na przyszłe zobowiązania wobec pracowników

Rezerwy na przyszłe zobowiązania wobec pracowników, według poszczególnych tytułów wyniosły:

(w tys. zł)	31.12.2018	31.12.2017*
- na emerytury	438	438
- na urlopy (świadczenia krótkoterminowe)	7 717	8 001

*dane przekształcone

Bank tworzy rezerwy na przyszłe zobowiązania wobec pracowników z tytułu emerytur, wyliczane metodą aktuarialną w oparciu o kluczowe wskaźniki odzwierciedlające strukturę zatrudnienia.

Zgodnie z zapisami dyrektywy CRDIV i wymogami Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach z dnia 6 marca 2017 roku, Bank wprowadził zasady przyznawania i wypłat wynagrodzenia zmiennego dla osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku. W 2018 r., Bank wprowadził program wynagrodzeń opartych o akcje własne Banku. W tym celu, nabył pulę akcji od głównego akcjonariusza w ilości 99 751 szt. o wartości nominalnej 1 126 tys. zł.

Bank rozpoznał koszt programu zgodnie z MSR 19, z uwagi na pozagiełdowy charakter obrotu akcjami oraz kierując się zasadą przewagi treści ekonomicznej nad formą prawną operacji uznając, że zawarte w umowie z pracownikami ograniczenia w rozporządzaniu akcjami skutkują faktycznym brakiem zmiany właścicielstwa akcji.